

VĚČNÝ ŽIVOT

4/2022

Průvodce studiem Bible

V tomto čtvrtletí otevíráme témata
sobotní školy s teologem

MARTINEM TURČANEM

POŘAD **BIBLE PRO
DNEŠEK SLEDUJTE
VŽDY OD SOBOTNÍHO
POLEDNE NA
WWW.HOPETV.CZ**

Najdete nás také na:

fb.com/HopeTV

Web sobotní školy:

sobotniskola.casd.cz

HopeTV

VĚČNÝ ŽIVOT

Umírání, smrt a naděje na vzkříšení

4/2022

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Vzpouora v dokonalém vesmíru
2. Smrt v hříšném světě
3. Lidská přirozenost ve Starém zákoně
4. Naděje ve Starém zákoně
5. Od Mojžíše k Lazarovi
6. Zemřel za nás
7. Kristovo vítězství nad smrtí
8. Naděje v Novém zákoně
9. Protiřečí si Bible?
10. „Věčný“ oheň
11. Svody na konci času
12. Na pevném biblickém základu
13. „Byly otevřeny knihy“
14. „Hle, všechno tvořím nové“

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Věčný život

Umírání, smrt a naděje na vzkříšení

Průvodce studiem Bible

4. čtvrtletí 2022

Autor: Alberto R. Timm

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: iStock

Grafická úprava a sazba

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2022

ISBN 978-80-88026-43-3

ISSN 0409-3208

Úvod

O smrti, umírání a naději

Bůh stvořil lidské bytosti, aby žily radostně a šťastně ve věčném, láskyplném vztahu s ním a s celým jeho stvořením. Tento vztah však byl zdeformován tajemným vpádem hříchu v nebeských nádvořích (Iz 14,12–15; Ez 28,12–19; Zj 12,7–12) a následným pádem Adama a Evy (Gn 3,1–19; Ř 5,12). Je tragické, že smrt zachvátila nejen celé lidstvo, ale také všechno živé. Projevy smrti můžeme vidět v listech, které padají ze stromů, v květech, které odkvetou, v tom, že ztrácíme své domácí mazlíčky, a především v odchodu našich milovaných, o které často přicházíme za tragických okolností. Náš svět je naplněn utrpením a nevysychajícím proudem slz, které nemá kdo setřít.

V touze po lepším světě si lidé vybásnili mnohé „ráje“, ve kterých by chtěli žít. Například v roce 1933 vydal anglický spisovatel James Hilton román *Lost Horizon* (*Ztracený obzor*. Frýdek-Místek: Alpress, 2004), který byl o několik let později i zfilmován. Film zachycuje letadlo, kterému dojde palivo a spadne k zemi v zasněžených himálajských horách. Jednu ženu a tři muže, kteří havárii přežijí, odvede skupina Tibeťanů do rajského údolí Šangri-La. Obyvatelé, izolovaní od vnějšího světa, žijí život v lásce, moudrosti, trvalé harmonii a radosti.

Jde samozřejmě jen o fikci.

Jako smrtelné lidské bytosti potřebujeme jistotu v přítomnosti a naději do budoucnosti. Jak řekl švýcarský teolog Emil Brunner: „Čím je kyslík pro plíce, tím je naděje pro smysl lidského života. Vezmi člověku kyslík a on zemře udušením. Vezmi lidstvu naději a lidstvo začne lapat po dechu, ovládne ho zoufalství, které ochromí jeho intelektuální a duchovní síly pocitem nesmyslnosti a zbytečnosti jeho existence. Jako osud lidského organismu závisí na přísunu kyslíku, tak osud lidstva závisí na prožívané naději.“ (Emil Brunner, *Eternal hope*, Londýn: Lutterworth Press, 1954, s. 7) Biblická naděje nám dává sílu v době existenčních krizí, kterým čelíme na cestě do věčnosti.

Na rozdíl od fiktivní země Šangri-La z knihy *Ztracený obzor* nepochází naše naděje na věčný život z nějakých „vymyšlených bájí“ (2Pt 1,16). Zakládá se na důvěryhodném Božím zaslíbení dokonalého světa bez slz, bolesti a smrti (Zj 21,1–5). Toto nádherné zaslíbení inspirovalo apoštolskou církev a mnozí křesťané se ho po staletí drželi a utíkali se k němu. Ani za dvě tisíciletí neztratilo svou sílu a také i dnes dává našim životům smysl a cíl. Umožňuje nám to dívat se do budoucnosti s důvěrou. Ujišťuje nás, že všichni naši milovaní, kteří zemřeli v Kristu, vstanou nakonec z mrtvých, aby spolu s námi dostali věčný život.

Toto čtvrtletí se při studiu Písma budeme věnovat tématu velkého sporu mezi dobrem a zlem z pohledu dvou důležitých témat: Prvním je původ a přetrvávající existence hříchu a smrti. Druhým tématem je dílo, které Bůh vytrvale koná, aby tyto problémy vyřešil a vrátil svět zpět do jeho původního, dokonalého stavu. Zvláštní místo budeme věnovat tomu, že lidské bytosti jsou smrtelné, a také významu vzkříšení, jehož prostřednictvím získáme nesmrtelnost. Ve skutečnosti bychom se smrti neměli bát, protože Kristus za nás zemřel a přemohl moc smrti. Můžeme mít jistotu, že Kristus má „klíče smrti i podsvětí“ (Zj 1,18).

Během našeho studia hlouběji prozkoumáme i bolestivé téma smrti. Budeme se však na ni dívat optikou naděje, kterou nám Ježíš nabízí.

Alberto R. Timm je zástupcem ředitele Institutu Ellen G. Whiteové, členem výboru Biblického výzkumného institutu (BRICOM) a výboru Výzkumného institutu GRICOM. Dříve působil jako prezident Latinsko-amerického adventistického teologického semináře (LATS).

Vzpouora v dokonalém vesmíru

Texty na tento týden

1J 4,7–16; Ez 28,12–19; Iz 14,12–15; Zj 12

Základní verš

„Jak jsi spadl z nebe, třpytivá hvězdo, jitřenky synu! Jak jsi sražen k zemi, zotročovateli pronárodů!“ (Iz 14,12)

Mnoho myslitelů se pokoušelo vysvětlit původ zla. Někteří tvrdí, že zlo existovalo vždy, protože podle jejich názoru dobro vynikne jen v kontrastu se zlem. Jiní jsou přesvědčeni, že svět byl stvořen dokonalý, ale potom se na něm z nějakého důvodu objevilo zlo. Například v řecké mytologii zlo vzniklo, když zvědavá Pandora otevřela zapečetěnou skříňku, z níž se tak dostalo ven všechno zlo světa (tento mýtus však nevysvětluje původ zla, které se v této skříňce skrývalo).

Naproti tomu Bible učí, že náš milující Bůh je všemocný (1Pa 29,11.12) a dokonalý (Mt 5,48). Vše, co dělá, musí být také dokonalé (Dt 32,4). To platí i o stvoření našeho světa. Jak by se tedy v dokonalém světě mohlo objevit zlo, hřích a smrt? Podle Genesis 3 to způsobil pád Adama a Evy.

Taková odpověď však vyvolává další problém. Už před jejich pádem totiž existovalo zlo, které se projevilo prostřednictvím „hada“, jenž první lidi oklamal (Gn 3,1–6). Abychom našli zdroj a původ zla, musíme se vrátit ještě zpět, před pád člověka do hříchu, který tak komplikuje náš život a přináší nám bolest a trápení.

Osnova lekce

Než se blíže podíváme na problematiku umírání a smrti v našem životě, zaměříme se v úvodní lekci na to, jak je vůbec možné, že se v dokonalém Božím stvoření může objevit něco, co narušuje a ničí jeho krásu.

– Dokonalý začátek

- 1J 4,8.16: Stvoření – vyjádření Boží lásky (neděle)
- 1J 4,7–16: Svoboda – základ skutečné lásky (pondělí)

– Vzpouora v nebi

- Ez 28,11–19: Týrský král jako symbol satanovy vzpoury (úterý)
- Iz 14,12–15: Babylónský král jako symbol satanovy vzpoury (středa)

– Zj 12,7–11: Vzpouora na naší zemi (čtvrtek)

STVOŘENÍ JAKO PROJEV LÁSKY

⁸*Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska. [...] ¹⁶Také my jsme poznali lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni. Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.* (1J 4,8.16)

Osobní studium

V přírodě se dnes prolíná dobro a zlo. Na růžových keřích obdivujeme krásné a voňavé květy, ale musíme si dávat pozor na ostré trny. Orel nás okouzlí svou majestátností a péčí o mláďata, ale pak nás vyděsí, když napadne malého zajíčka. Podobně je to i s člověkem: v jednu chvíli je schopen projevat lásku, ale v následujícím okamžiku se může začít chovat nenávislně a násilně. Není divu, že v podobenství o pšenici a koku se sluhové ptali hospodáře: „Pane, cožpak jsi nezasal na svém poli dobré semeno? Kde se vzal plevel?“ (Mt 13,27.28). Podobně Bůh stvořil vesmír dokonalý, ale nepřítel ho narušil tím, že zasal semena hříchu.

Uvažuj o úvodním textu (1J 4,8.16). Jan píše: „Bůh je láska.“ Co se z tohoto výroku můžeme dozvědět o povaze Božích stvořitelských aktivit?

Skutečnost, že „Bůh je láska“ (1J 4,8.16), má přinejmenším tři základní důsledky. (1) Láska ze své podstaty nemůže existovat uzavřená sama v sobě, ale musí být vyjád-

řena. (Každá láska se touží nějak projevit.) Boží láska je sdílána v nitru mezi třemi božskými osobami a *navenek* v jeho vztahu ke všemu stvoření. (2) Vše, co Bůh dělá, je vyjádřením jeho nepodmíněné a neměnné lásky. Týká se to jeho stvořitelského díla, vykupitelských činů, a dokonce i trestajících soudů. „Boží láska se projevila v Boží spravedlnosti, stejně jako v Boží milosti. Spravedlnost je základem Božího trůnu a ovocem Boží lásky.“ (DA 762; TV 490) (3) Jelikož Bůh je láska a vším, co dělá, vyjadřuje svou lásku, nemůže být původcem hříchu. To by bylo v přímém protikladu s jeho vlastním charakterem.

Proč vlastně Bůh stvořil vesmír? Opravdu to potřeboval udělat? Z pohledu Boží svrchovanosti by se dalo říci, že ne. Jednalo se totiž o rozhodnutí jeho svobodné vůle. Ale v souladu s láskyplnou Boží povahou bylo stvoření vesmíru vyjádřením jeho lásky. A je úžasné, že stvořil takové formy života (patří mezi ně i člověk), které jsou nejen schopny reagovat na Boží lásku, ale také ji sdílet a vyjadřovat nejen Bohu, ale i ostatním. (Viz Mk 12,30.31.)

Aplikace

Podívej se kolem sebe na stvořený svět. Jak v něm můžeme vidět odrazy Boží lásky navzdory ničujícím následkům hříchu? Co se můžeme naučit o naději z projevů Boží lásky zjevené ve stvoření?

SVOBODNÁ VŮLE JAKO ZÁKLAD LÁSKY

⁷Milovaní, milujme se navzájem, neboť láska je z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se narodil a Boha zná. ⁸Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska. ⁹V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život. ¹⁰V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy. ¹¹Milovaní, jestliže Bůh nás tak miloval, i my se máme navzájem milovat. ¹²Boha nikdy nikdo neviděl, ale jestliže se milujeme navzájem, Bůh v nás zůstává a jeho láska v nás dosáhla svého cíle. ¹³Že zůstáváme v něm a on v nás, poznáváme podle toho, že nám dal svého Ducha. ¹⁴A my jsme spatřili a dosvědčujeme, že Otec poslal Syna, aby byl Spasitelem světa. ¹⁵Kdo vyzná, že Ježíš je Syn Boží, v tom zůstává Bůh a on v Bohu. ¹⁶Také my jsme poznali lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni. Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm. (1J 4,7–16)

Osobní studium

Co pasáž úvodního textu (1J 4,7–16) říká o svobodné vůli jako podmínce lásky?

Umělé květiny mohou být nádherné, ale nerostou ani nekvetou jako ty opravdové. Roboti jsou předem naprogramováni, aby mluvili a vykonávali mnoho úkolů, ale nemají ani život, ani emoce. Můžeme říci, že život a svobodná vůle jsou nezbytnými podmínkami pro to, aby někdo mohl přijímat, kultivovat a šířit lásku. Náš milující Bůh tedy stvořil anděly (včetně Lucifera) i lidské bytosti s možností svobodně se rozhodnout, včetně volby jít nesprávnou cestou. Jinými slovy, Bůh stvořil celý vesmír jako dokonalé a harmonické prostředí, aby stvořené bytosti mohly růst v lásce a moudrosti.

Ve verších v úvodu Jan zdůrazňuje, že „Bůh je láska“ a že svou lásku projevil tím, že poslal svého vlastního Syna, aby zemřel za naše hříchy. My bychom jako odpověď na tento dar měli vyjádřit svoji vděčnost za jeho nekonečnou lásku tím, že si budeme lásku projevovat navzájem. Láska pocházející od Boha měla být nejpersvědčivějším důkazem toho, že v nás

Aplikace

Svobodná vůle je dar od Boha. Je posvátná, ale každé její využití má svoje důsledky nejen pro vás, ale také pro ostatní. Jaká důležitá rozhodnutí se v blízké budoucnosti chystáš udělat díky tomuto daru? Jaké budou důsledky tvých rozhodnutí?

Bůh zůstává a že my zůstáváme v něm. Tato výzva k vyjádření vzájemné lásky má smysl jen tehdy, je-li adresována bytostem, které mají svobodu rozhodnout se, jestli budou rozvíjet a projevovat tuto lásku, nebo naopak zda budou žít sobecky. Svobodu volby je však snadné zneužít. Tuto smutnou skutečnost vidíme na tragické vzpouře Lucifera v nebesích.

I když si uvědomujeme důležitost svobodné vůle, někteří lidé si stále kladou otázku: *Pokud Bůh věděl, že Lucifer se vzbouří, proč ho stvořil? Není Bůh v konečném důsledku odpovědný za to, že se objevil hřích?*

Odpověď může být složitá, protože na ni má vliv mnoho faktorů – včetně toho, co přesně znamená být „odpovědný“. Původ a povaha hříchu jsou tajemství, která nikdo z nás nedokáže uspokojivě vysvětlit.

Bůh není původcem hříchu. Pouze umožnil jeho existenci a poté vzal na sebe na kříži za tento hřích nejvyšší trest. Díky tomu ho Bůh nakonec může odstranit. Při všech našich úvahách o zlu nesmíme nikdy zapomenout, že sám Bůh zaplatil za hřích a zlo nejvyšší cenu (viz Mt 5,43–48 a Ř 5,6–11) a trpěl následky hříchu víc, než kdokoli z nás kdy bude.

TAJEMNÁ NEVDĚČNOST

¹⁴Byl jsi zářivý cherub ochránce, k tomu jsem tě určil, pobýval jsi na svaté hoře Boží, procházel ses uprostřed ohnivých kamenů, ¹⁵na svých cestách jsi byl bezúhonný ode dne svého stvoření, dokud se v tobě nenašla podlost. ¹⁶Pro množství tvých obchodů se tvé nitro naplnilo násilím a ty jsi zhřešil. I skolím tě, srazím z hory Boží, cherube ochránce, vyhladím tě zprostředka ohnivých kamenů. ¹⁷Pro tvou krásu se stalo tvé srdce domýšlivým, pro svou skvělost jsi zhazil svoji moudrost, svrhnu tě k zemi, dám tě za podívanou králům. ¹⁸Množstvím svých nepravostí, nepoctivostí svých obchodů jsi znesvětil své svatyně. Způsobím, že z tvého středu vyšlehne oheň a stráví tě, pohodím tě na zem jako popel před očima všech, kdo tě spatří. ¹⁹Všude mezi lidmi, kde tě znají, strnou nad tebou v úděsu, staneš se odstrašujícím příkladem, zaniikneš navěky. (Ez 28,14–19)

Osobní studium

Co se podle úvodních veršů můžeme naučit o tajemném původu hříchu?

Velká část knihy Ezechiel byla napsána symbolickým jazykem, který využívá eschatologickou terminologii. V mnoha případech se osoby, zvířata, předměty nebo události využívají k představení a popisu širších vesmírných a/nebo historických skutečností. Hospodin ve třech po sobě následujících kapitolách (Ez 26–28) mluví o králi Týru (Týr byl prosperující starověký fénický přístav) jako o bohatém a hrdém vládcí, který však byl pouze „člověkem“. Ve své namyšlenosti začal tvrdit, že je úplně dokonalý, dokonce že je bůh (Ez 28,2). Pro svou troufalost přišel o své postavení – Hospodin ho vyhnal z „hory Boží“.

Historický popis týrského krále nám nakonec v prorockém vyjádření slouží jako analogie, jejíž pomocí může inspirovaný prorok popsat pád Lucifera v nebi (Ez 28,11–19). Takže král Týru, který byl „člověkem“ žijícím „uprostřed moří“ (Ez 28,2.8), představuje nyní „cheruba – strážce“ (Ez 28,14) žijícího „v Edenu, v Boží zahradě“ a „na svaté Boží hoře“ (Ez 28,13.14).

Rozhodující výrok se nachází ve verši Ez 28,15: „... na svých cestách jsi byl bezúhonný ode dne svého stvoření, dokud se v tobě nenašla podlost.“ Je důležité si uvědomit, že Luciferova bezúhonnost (dokonalost; BK; B21) v sobě obsahovala i možnost rozhodnout se pro zlo a jednat zle. Proč? Jako morální bytost měl Lucifer svobodnou vůli, která je součástí toho, co znamená být dokonalou bytostí.

Lucifer byl stvořen jako dokonalý – což zahrnovalo i jeho schopnost svobodné volby. Zneužil však této dokonalosti, když využil svou svobodnou vůli ke zlému a považoval se za důležitějšího, než ve skutečnosti byl.

Lucifer přestal být spokojen s tím, jak ho Bůh stvořil a jaké postavení mu určil. Přestal být Bohu vděčný a začal se dožadovat většího uznání, než mu patřilo. Zůstává pro nás stále záhadou, jak se to mohlo stát dokonalé andělské bytosti žijící v dokonalém vesmíru.

„Hřích je nevysvětlitelná skutečnost. Pro jeho existenci nebyl žádný důvod. Snaha vysvětlit ho znamená snahu dát hříchu důvod k existenci, což by vedlo k jeho ospravedlnění. Hřích se objevil v dokonalém vesmíru a něco takového je neomluvitelné.“ (ST, 28. 4. 1890)

Aplikace

V 1Te 5,18 apoštol Pavel říká: „za všech okolností děkujte“. Jak ti tato slova mohou pomoci překonat pocity nevděčnosti a sebelibosti, které přicházejí zejména ve složitých obdobích života?

CENA PÝCHY

¹²*Jak jsi spadl z nebe, třpytivá hvězdo, jitřenky synu! Jak jsi sražen k zemi, zotročovateli pronárodů!* ¹³*A v srdci sis říkal: „Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy, zasednu na Hoře setkávání na nejzazším Severu.“* ¹⁴*Vystoupím na posvátná návrší oblaků, s Nejvyšším se budu měřit.“* ¹⁵*Ted jsi svržen do podsvětí, do nejhlubší jámy! (Iz 14,12–15)*

Osobní studium

V Bibli můžeme pozorovat dva převládající motivy, dvě témata, která spolu soupeří. Jedním je motiv Sálemu, hory Sión, Jeruzaléma a nového Jeruzaléma, který představuje Boží království. Druhým motivem je téma Babylóna, odkazujícího na satanovu vládu hříchu. Bůh opakovaně povolává svůj lid z pohanského Babylóna, aby mu sloužil v zaslíbené zemi. Bůh například vyzývá Abrama, aby se přestěhoval z Kaldejského Uru do země kenaanské (Gn 11,31–12,9). Na konci svého dlouhého vyhnanství Izraelité opustili Babylón a vrátili se do Jeruzaléma (Ezd 2). A v knize Zjevení čteme, že na konci časů Bůh vyzývá svůj lid k opuštění Babylóna (Zj 18,4), aby s ním nakonec mohl přebývat na hoře Sión, v novém Jeruzalémě (Zj 14,1; 21,1–3.10).

Uvažuj o úvodním textu (Iz 14,12–15). Jaké následky měla Luciferova pýcha pro vesmír a pro náš svět?

V Bibli město Babylón představuje moc, která je v přímém protikladu k Bohu a jeho království. Babylónský král (se zvláštní narážkou na Nebúkadnesara) se stává sym-

bolem pýchy a arogance. Bůh zjevil králi Nebúkadnesarovi, že Babylón je jen zlatou hlavou velké sochy, která představuje po sobě následující říše (Da 2,37.38). Král zpochybnil Boží zjevení a vytvořil sochu celou ze zlata – symbol toho, že jeho království bude trvat navěky. A nejen to. Pyšný panovník od všech vyžadoval, aby tuto sochu – a tedy jeho samotného – uctivali (Da 3). Podobně jako v případě krále Týru (Ez 28,11–19) i babylónský král se stal symbolem Lucifera.

Text Iz 14,3–11 popisuje pád zpupného a utlačujícího babylónského krále. Potom Izajáš mění optiku. Z dějinných událostí zaostřuje pohled na nebeská nádvoří a zdůrazňuje, že podobný pyšný a arogantní duch způsobil pád Lucifera. Text vysvětluje, že Lucifer plánoval povýšit svůj trůn nad všechny nebeské zástupy a postavit se na roveň Nejvyššímu (Iz 14,14). Byl to začátek nové, nepřátelské situace, v níž Lucifer svým sobectvím a snahou povýšit se zpochybnil Boží nezištnou lásku. Nepřítel se nebál obvinít Boha z toho, co bylo jeho vlastním problémem, a rozšířil své lži mezi ostatní nebeské bytosti. Tady někde se ukrývá záhadný původ zla ve vesmíru.

Aplikace

Proč je tak snadné být pyšný na své postavení nebo úspěchy? Jak nám může pohled upřený na kříž pomoci, abychom do takové pasti nespadli?

ŠÍŘENÍ ODPADNUTÍ

⁷A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. ⁸Drak i jeho andělé bojovali, ale nezvítězili, a nebylo již pro ně místa v nebi. ⁹A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé. ¹⁰A slyšel jsem mocný hlas v nebi: „Nyní přišlo spasení, moc a království našeho Boha i vláda jeho Mesiáše; neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je před Bohem osočoval dnem i nocí. ¹¹Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví. Nemilovali svůj život tak, aby se zalekli smrti. (Zj 12,7–11)

Osobní studium

Přečti si text Zjevení 12. Co říká tato kapitola o šíření vzpoury z nebe na zem?

Pád Lucifera nebyl jen jakýsi bezvýznamný, malicherný střet protichůdných myšlenek. Zjevení 12 popisuje vypuknutí velkého boje mezi Luciferem a jeho anděly na jedné straně a Kristem a jeho anděly na straně druhé. V této pasáži je Lucifer označen jako „veliký drak“, „dávný had“ (odkazuje na příběh z ráje), „ďábel a satan“, který „sváděl celý svět“, a je to i „žalobce našich bratří“ (Zj 12,9.10). „Michael“ (Zj 12,7), což znamená „který je jako Bůh“, je vlastně Kristus.

Na základě zmínky o „archandělu Michaelovi“ (Ju 1,9) někteří vykladači věří, že jde jen o andělskou bytost. Ale v knize Daniel každé velké vidění vrcholí Kristem a jeho věčným královstvím: kámen bez zásahu rukou (2,34.45), Syn člověka (Da 7,13), Velitel zástupů a Velitel velitelů (Da 8,11.25) a nakonec velký velitel Michael (Da 12,1; ČSP), jinak velký ochránce Míkael (ČEP). A tak jako Hospodinův posel (ČEP), anděl (ČSP), je sám Hospodin (Ex 3,1–6; Sk 7,30–33 atd.), Michael musí být stejnou božskou osobou, tedy Kristem.

Zjevení 12 přináší všeobecný přehled probíhajícího sporu, který (1) začal v nebi vzpourou Lucifera a třetiny nebeských andělů, (2) vyvrcholil rozhodujícím Kristovým vítězstvím na kříži a (3) stále pokračuje proti Božimu lidu v době konce.

Pohled na začátek sporu nacházíme i v textu knihy *Velký spor věků*: „Bůh ve svém velkém milosrdenství snášel dlouho Luciferovo jednání. Nesesadil ho z jeho vysokého postavení hned ve chvíli, kdy poprvé vyjádřil svou nespokojenost. A neudělal to ani později, když začal svá lživá tvrzení šířit mezi anděly. Trpěl ho v nebi ještě dlouho. Znovu a znovu mu nabízel odpuštění za podmínky, že uzná svou chybu a podřídí se. Bůh vynaložil úsilí, jaké může projevit jen nekonečná láska a nekonečná moudrost, aby ho přesvědčil, že nejedná správně.“ (GC 495.496; VDV 324)

Nevíme, jak dlouho tento boj v nebesích trval. Bez ohledu na jeho intenzitu a časové rozpětí je nejdůležitějším aspektem celého zápasu to, že satan a jeho andělé „nezvítězili, a nebylo již pro ně místa v nebi“ (Zj 12,8; viz také L 10,18). Problém, který začal v nebesích, se přenesl na Zemi.

Aplikace

V čem můžeme vidět realitu zápasu, který se odehrává na Zemi? V čem spočívá naše jediná naděje, abychom v tomto boji mohli stát na vítězné straně?

PODNETY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 1. kapitolu „Původ zla“ (PP 33–43; NUD 9–13) z knihy *Na úsvitu dějin* a 29. kapitolu „Původ zla“ (GC 492–504; VDV 322–329) z knihy *Velký spor věků*.

„Neexistovala žádná jiná naděje na vykoupění těch [satana a jeho andělů], kteří byli svědky nevýslovné nebeské slávy, radovali se z ní, viděli úžasnou Boží velebnost a v přítomnosti vši této slávy se proti němu vzbouřili. Neexistovaly žádné nové a úžasné projevy vznešené Boží moci, které by na ně mohly zapůsobit tak hluboce jako ty, kterých již byli svědky. Jestliže byli schopni vzbouřit se v samotné přítomnosti nevýslovné slávy, nemohli se již dostat do lepší situace, ve které by se osvědčili. Neexistovala žádná další silnější moc ani žádné větší výšky a hloubky nekonečné slávy, které by přemohly jejich žárlivé pochybnosti a vzdorovité reptání. Jejich vina a trest musí být úměrné jejich vznešeným výsadám v nebeských síních.“ (Con 21)

„Bůh i Kristus od počátku věděli, že satan odpadne a svede člověka k hříchu. Existence hříchu nebyla Božím záměrem. Bůh ji však předvídal a připravil plán, jak jí čelit. Miloval svět natolik, že zaslíbil dát svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16).“ (DA 22; TV 11)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte společně o tom, zda je Bůh v konečném důsledku zodpovědný za vznik a existenci zla v našem světě. Jak bychom mohli na takové obvinění odpovědět?
2. Jak kříž zapadá do našeho porozumění problematice zla? Proč musí být Kristova oběť ústředním bodem každého pochopení původu zla?
3. Po tisíciletích hříchu a utrpení v našem světě by si satan měl plně uvědomovat tragické následky své vzpoury. Proč tedy stále pokračuje ve své vzpouře proti Bohu?
4. V textu Mt 5,43–48 Kristus mluví o bezpodmínečné Boží lásce ke všem lidským bytostem jako o vzoru pro všechny naše vztahy. Jak můžeme tento vzor lépe zrcadlit ve své rodině a v církvi?
5. Apoštol Petr nás varuje, že náš „protivník, ďábel, obchází jako ‚lev řvoucí‘ a hledá, koho by pohltit“ (1Pt 5,8). Přečtěte si také text Ef 6,10–20. Jak můžeme „odolat ďáblovým svodům“ (Ef 6,11)?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Smrt v hříšném světě

Texty na tento týden

Gn 3

Základní verš

„Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhrěšili.“ (Ř 5,12)

Bůh prostřednictvím Krista stvořil celý vesmír a také náš svět (J 1,1–3.10; Ko 1,16; Žd 1,2). Když však Bůh Otec přiznal Kristu zvláštní poctu a oznámil, že budou společně tvořit tento svět, „Lucifer záviděl a žárlil na Ježíše Krista“ (SR 14) a zosnoval proti němu spiknutí.

Poté, co byl satan vyhnán z nebe, rozhodl se „zničit štěstí Adama a Evy“ na zemi a tím „způsobit zármutek v nebi“. Představoval si, že „pokud by je [Adama a Evu] zlákal k neposlušnosti, Bůh by učinil nějaké opatření, aby jim mohl odpustit. Potom by se on, satan, i všichni padlí andělé mohli s nimi spravedlivým způsobem podělit o Boží milosrdenství“ (SR 27). Bůh si plně uvědomoval satanovu strategii a varoval Adama a Evu, aby nejedli ze stromu poznání dobrého a zlého (Gn 2,16.17). To znamená, že již v době, kdy byl svět dokonalý a bezúhonný, existovalo jasné omezení, kterému se měly lidské bytosti podřídít.

Naneštěstí se první lidé nakonec přidali na stranu nepřítel, kterému věřili více než svému Stvořiteli. Tragickým důsledkem tohoto odloučení od dárce života byla smrt, která postihla celou zemi. Ale i v této tragické situaci přichází milující Bůh s nadějí na záchranu a obnovu.

Osnova lekce

Tento týden budeme uvažovat o pádu Adama a Evy, o tom, jak hřích a smrt ovládly náš svět, a o tom, jak už v zahradě Eden Bůh zasadil pro lidstvo semínko naděje.

- Gn 3,1–4: Komu se dá věřit? (neděle)
- Gn 3,1–7: Hadova lež (pondělí)
- Gn 3,4: Jistě nezemřete! (úterý)
- Gn 3,16–19: Smrt jako následek hříchu (středa)
- Gn 3,15.21: První zaslíbení evangelia (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

KOMU SE DÁ VĚŘIT?

¹Nezchytralejší ze vsí polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ ²Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. ³Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.“ ⁴Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti.“ (Gn 3,1-4).

Osobní studium

Svět, který vyšel z Boží ruky, byl dokonalý (Gn 1,31). Adam a Eva neměli žádnou zkušenost se smrtí. V takové situaci Bůh přichází do rajské zahrady s příkazem a varováním adresovaným člověku: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojechl, propadneš smrti“ (Gn 2,16.17).

Tento text ukazuje, že v dokonalém prostředí Edenu měli lidé svobodnou vůli. Proč by je totiž Bůh jinak varoval před následky jejich rozhodnutí?

Někdy po tomto varování satan přijal podobu hada a také vstoupil do Edenu. Eva viděla hada, který spokojeně jedl zakázané ovoce, aniž by zemřel. „On sám jedl a získal schopnost mluvit“ (PP 54; NUD 19) a nic se mu nestalo.

Uvažuj o úvodním textu (Gn 3,1-4). Proč mohla hadova slova znít Evě přesvědčivě?

Z hlediska lidské logiky zněly argumenty hada mnohem přesvědčivěji než Boží slovo.

Za prvé, v ráji dosud nebyly žádné důkazy o existenci hříchu a smrti. Za druhé, had jedl zakázané ovoce a byl velmi spokojen. Proč by se tedy Eva měla bránit udělat to samé? Boží příkaz se zdál být příliš omezující a nesmyslný.

Při rozhodování mezi dvěma protichůdnými výroky Eva ignorovala tři základní principy: (1) lidský rozum není vždy nejbezpečnějším způsobem hodnocení duchovních záležitostí; (2) Boží slovo se nám může zdát nelogické a nesmyslné, ale přesto je vždy správné a důvěryhodné a (3) jsou věci, které samy o sobě nejsou špatné nebo nesprávné, ale Bůh si je vybral jako zkoušku naší poslušnosti.

Měli bychom si uvědomit, že Evina zkušenost v rajské zahradě nebyla ani ojedinělou, ani výjimečnou událostí. Každý den a každou chvíli se rozhodujeme mezi Božím slovem (které může být pro mnohé nepopulární), a lákavými nabídkami společnosti, ve které žijeme. Naše volby ovlivňují náš věčný osud.

Aplikace

Ve kterých oblastech je jasné učení Bible v rozporu s hodnotami světa?

HADOVA LEŽ

¹Nezchytralejší ze vsí polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ ²Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. ³Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.“ ⁴Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti. ⁵Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojiíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ ⁶Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. ⁷Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. (Gn 3,1–7)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (Gn 3,1–7). Podle čeho se Eva rozhodovala mezi Božím slovem a slovem hada?

Text Gn 3 je jedním z nejjasnějších příkladů psychologie pokušení. Bůh varoval Adama a Evu, že pokud budou jíst ze zakázaného ovoce, určitě zemřou (Gn 2,16.17). Satan přijal podobu hada a pro svedení Evy ke hříchu mu stačilo několik řečnických triků.

Nejprve zobecnil jasný Boží zákaz. Had položil Evě otázku: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ (Gn 3,1). Eva oponovala, že zákaz se týkal pouze jednoho konkrétního stromu a že jíst z něj nebo se ho dotknout by znamenalo zemřít.

Potom satan protirečil Božímu výroku. Jednoznačně a nezpochybnitelně tvrdil: „Nikoli, nepropadnete smrti“ (Gn 3,4).

Nakonec ještě satan obvinil Boha, že Evě a jejímu muži brání v přístupu k důležitému poznání. Podvodník tvrdil: „Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojiíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé“ (Gn 3,5).

Evina zvědavost způsobila, že se nechala hadem okouzlit. Byla přinucena učinit vážné rozhodnutí: buď zůstane věrná Bohu a jeho zákaz poslechne, nebo přijme satanovo svůdné lákání. Pochybnosti o Božím slově ji přivedly ke spolehnutí se na vlastní smysly. Využila empirickou metodu osobního pozorování, na jejímž základě učinila rozhodnutí mezi dvěma protichůdnými tvrzeními.

(1) Viděla, že z výživového hlediska je to „strom s plody dobrými k jídlu“. (2) Z estetického hlediska viděla, že je na pohled „láka-vý“. (3) Z logické analýzy jí vyplynulo, že je to „strom slibující vševědoucnost“. Tak našla dostatek dobrých důvodů, aby poslechla hadova slova a jedla ze zakázaného stromu. A udělala to.

Někteří lidé tvrdí, že je užitečné poznat všechno, pokud se nakonec budeme držet jen toho dobrého (1Te 5,21). Tragické zkušenosti Adama a Evy v rajské zahradě však ukazují, že existuje i takové poznání, které je samo o sobě velmi škodlivé. Existují skutečnosti a zkušenosti, které nám neprospívají a od kterých bychom se měli držet co nejdál.

Aplikace

Co nám příběh o pádu člověka do hříchu říká o tom, jak snadné je racionalizovat a omlouvat svá hříšná rozhodnutí?

„JISTĚ NEZEMŘETE!“

Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti“. (Gn 3,4)

Mrtví nechválí už Hospodina, nikdo z těch, kdo sestupují v říši ticha... (Ž 115,17)

²⁸Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, kdy všichni v hrobech uslyší jeho hlas ²⁹a vyjdou: ti, kdo činili dobré, vstanou k životu, a ti, kdo činili zlé, vstanou k odsouzení. (J 5,28.29)

Osobní studium

Jakými různými způsoby se lež z verše Gn 3,4 opakuje v průběhu věků?

Jeden z mocných projevů této lži můžeme vidět v rozšířené víře v nesmrtnost duše. Tato představa byla základem mnoha starověkých náboženství a filozofií. Ve starověkém Egyptě vedla k mumifikačním praktikám a pohřebním stavbám; ještě dnes můžeme vidět například pyramidy.

Tato teorie se stala také jedním z hlavních pilířů řecké filozofie. Například v Platonově díle *Ústava* (řecky *Politeie*) se Sokrates ptá Glaukona: „Nevíš, že naše duše je nesmrtelná a nikdy nezahyne?“ (Platon, *Ústava – Republika*. [Praha]: Nová Akropolis, [1996]) V Platonově díle *Faidon* Sokrates argumentuje podobně: „Duše je nesmrtelná a nepomíjející a bude skutečně existovat v Hádu.“ (Platon, *Faidón*. Praha: Oikoymenh, 2005) Tyto filozofické koncepty formovaly velkou část západní kultury, a dokonce i postapoštolské křesťanství. Jejich idea se však zrodila už mnohem dříve, v rajske zahradě, u samotného satana.

Satan ve svých slovech Evu ujišťuje: „Jistě nezemřete!“ (Gn 3,4; ČSP). Tímto důraz-

ným tvrzením satan postavil svá vlastní slova nad slovo Boží.

Co říkají následující verše o nesmrtnosti duše a jak je lze použít k vyvrácení této lži?

Ž 115,17

J 5,28.29

Ž 146,4

Mt 10,28

1K 15,51–58

Satanská teorie přirozené nesmrtnosti duše přetrvává i v našem moderním světě. Knihy, filmy a televizní pořady nadále podporují myšlenku, že když zemřeme, přejdeme do jiného vědomého stavu. Je politováníhodné, že si tento omyl osvojily i mnohé křesťanské denominace. Dokonce se přidala i věda. Ve Spojených státech existuje nadace snažící se vytvořit technologii, která nám, jak tvrdí zakladatelé, umožní kontaktovat mrtvé, o kterých věří, že jsou stále naživu, ale existují jako „odhmotněné osoby“. Není žádným překvapením, že takový rozšířený podvod sehraje klíčovou roli v posledních událostech lidských dějin.

Aplikace

Jak se tato lež projevuje ve vašem okolí? Proč se musíme spoléhat na Boží slovo více než na to, co nám říkají naše smysly?

NÁSLEDKY HŘÍCHU

¹⁶Ženě řekl: „Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“ ¹⁷Adamovi řekl: „Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. ¹⁸Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny. ¹⁹V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš.“ (Gn 3,16–19)

Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili. (Ř 5,12)

Osobní studium

Jaké jsou podle textů Gn 3,7–19 a Ř 5,12 hlavní následky hříchu?

Eva, uchvácená přesvědčivou řečí hada, si nedokázala představit dalekosáhlé následky cesty, na kterou se vydala. Samotné jedení zakázaného ovoce se nezdálo tak významné jako to, co ve skutečnosti představovalo. Tímto činem neposlušnosti však Eva zničila svou věrnost Bohu a začala důvěřovat satanovi.

Text Gn 3 popisuje nejen pád Adama a Evy, ale také některé z jeho nejtragičtějších následků. Z teologického hlediska byli oba zachvázeni *teofobií* (začali mít z Boha strach) a skryli se před Bohem (Gn 3,8). Z pohledu psychologie bychom mohli říci, že se styděli za své jednání a začali obviňovat jeden druhého (Gn 3,7,9–13). Z tělesného hlediska se měli začít potit, cítit bolest a nakonec zemřít (Gn 3,16–19). A z ekologického hlediska můžeme konstatovat, že se příroda zdeformovala a došlo k nežádoucí změně jejího normálního fungování (Gn 3,17,18).

Rajská zahrada už nebyla tím krásným a příjemným místem, jakým bývala. „Při pohledu na vadnoucí květinu a padající list cítili Adam a jeho žena nad těmito prvními známkami rozkladu hlubší lítost, než jakou dnes lidé pocítují nad svými mrtvými. Když košaté stromy shazovaly své listy, uvědomili si strašnou skutečnost, že smrt je údělem všeho živého.“ (PP 62; NUD 22)

Adam a Eva nezemřeli okamžitě, ale ten den byli odsouzeni k smrti. Hospodin řekl Adamovi: „V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš“ (Gn 3,19). Pád měl tragické následky pro celé lidstvo. Apoštol Pavel vysvětluje: „Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili“ (Ř 5,12).

Smutnou a bolestnou skutečností je, že tak jako lidstvo v minulosti, i my dnes snášíme následky toho, co se stalo v Edenu. Jak vděční můžeme být za to, co pro nás Ježíš vykonal na kříži! Díky tomu máme naději na věčný život ve světě, kde už nikdy nebude vládnout hřích.

Aplikace

Jaké ponaučení o důsledcích našich vlastních hříšných činů si můžeme vzít z Eviny tragické zkušenosti?

PRVNÍ ZASLÍBENÍ EVANGELIA

¹⁵Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrťí hlavu a ty jemu rozdrťíš patu. [...] ²¹Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice a přioděl je.

(Gn 3,15.21)

Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti. (2K 5,21)

²⁷A jako každý člověk jen jednou umírá, a potom bude soud, ²⁸tak i Kristus byl jen jednou obětován, aby na sebe vzal hříchy mnohých; po druhé se zjeví ne už kvůli hříchu, ale ke spáse těm, kdo ho očekávají. (Žd 9,27.28)

Osobní studium

Jaká naděje pro lidstvo je vyjádřena ve verších Gn 3,15.21?

Text Gn 3 popisuje hroznou tragédii, která po pádu člověka do hříchu zachvátila celý svět. Všechno bylo najednou úplně jiné. Adam a Eva mohli vidět kontrast mezi světem před svým pádem a po něm.

Uprostřed jejich úzkosti a zoufalství jim Bůh dal jistotu pro přítomnost a naději do budoucnosti. Nejprve odsoudil hada slovy o naději na Mesiáše, když prohlásil: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrťí hlavu a ty jemu rozdrťíš patu“ (Gn 3,15).

Slovo „nepřátelství“ (hebr. *ejva*) vyjadřuje nejen dlouhotrvající kosmický spor mezi dobrem a zlem, ale také osobní odpor k hříchu, který do lidské mysli vložila Boží milost. Naše přirozenost je hříšná, jsme „mrtví pro své viny a hříchy“ (Ef 2,1.5), jsme „služebníky hříchu“ (Ř 6,20). Ale to, co Kristus vštěpuje do každého lidského života, v nás působí nepřátelství vůči satanovi. A právě toto „nepřátelství“, Boží dar z Edenu, nám umožňuje přijmout jeho spásitelnou milost. Bez této proměňující milosti a obnovující moci by lidstvo bylo nadále sata-

novým zajatcem a služebníkem vždy připraveným splnit jeho příkazy.

Hospodin dále použil ke znázornění tohoto mesiášského zaslíbení obět zvířete (viz Gn 3,21). „Když Adam dle přesných Božích pokynů poprvé obětoval za hřích, byl tento obřad pro něj zvláště bolestnou chvílí. Aby mohl přinést tuto obět za své přestoupení, musel vlastní rukou vzít život, jehož dárce je sám Bůh. Poprvé viděl umírání a smrt. Když se díval na zkrvavenou oběť a její smrtelné záchvěvy, okem víry viděl umírat nevinného Beránka Božího, na nějž tato oběť poukazovala a který se měl stát obětí za hříchy všeho lidstva.“ (SR 50)

Uvažuj nad texty 2K 5,21 a Žd 9,27.28. Co tyto verše říkají o skutečnostech zjevených v Edenu?

S vědomím, že stejně nakonec zemřou (Gn 3,19.22–24), museli Adam a Eva opustit rajskou zahradu. Ale neodešli nazí nebo s vlastnoručně zhotoveným oděvem z fíkových listů (Gn 3,7). Samotný Hospodin jim zhotovil „kožené šaty“, a dokonce je do nich oblékl (Gn 3,21). Jedná se o symbol jeho přikrývající spravedlnosti (viz Za 3,1–5 a L 15,22). Již tehdy, hned od začátku v Edenu, bylo lidstvu zjeveno evangelium.

Aplikace

Co pro tebe osobně znamená naděje evangelia? Jak bys ji vlastními slovy vysvětlil někomu, kdo v Krista nevěří?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 3. kapitolu „Nedůvěra a její důsledky“ (PP 52–62; NUD 18–22) a 4. kapitolu „Zaslíbení záchrany“ (PP 63–70; NUD 23–26) z knihy *Na úsvitu dějin* a 3. kapitolu „Poznání dobra a zla“ (Ed 23–27; Vých 15–17) z knihy *Výchova*.

V uplynulých letech byly dělány studie o tom, co se nazývá *zážitky blízké smrti* (angl. Near Death Experience – NDE). Jedná se o psychologický fenomén osobních zážitků spojených s blížící se smrtí. Výjimečně se stane, že člověk „zemře“, přestane dýchat a přestane mu bít srdce, je ve stavu klinické smrti a potom se vrátí zpět k životu. Někdy pak popisuje fantastické zážitky spojené s opuštěním vlastního těla, vznášením a setkáním s bílým světlem často ztotožňovaným s Bohem. Někteří dokonce mluví o setkání s dávnými mrtvými příbuznými nebo s mytickými postavami. Mnozí lidé, dokonce i křesťané, kteří nechápou pravdu o stavu po smrti, věří, že tyto zážitky jsou důkazem nesmrtnosti duše. Avšak (a to by mělo být nejjasnější varování, že něco není v pořádku) většina těch, kdo mají tyto zkušenosti, tvrdí, že duchovní bytosti, se kterými se setkali během NDE, jim říkaly utěšující slova o lásce, pokoji a dobrotě. Neslyšeli však nic o spasení v Kristu, nic o hříchu a nic o soudu. Neměli by při „ochutnávání“ křesťanského posmrtného života dostat spolu s ním alespoň kousek nejzákladnějších křesťanských nauk? To, co se dozvídají, zní většinou jako učení hnutí *New Age*, což by mohlo vysvětlovat, proč jsou v mnoha případech méně nakloněni ke křesťanství než před „smrtí“. A také nikdo z křesťanů, přesvědčených, že jejich NDE byla předchutí křesťanského nebe, se nikdy nedozvěděl nic o Bohu, zato se vrátil s velkou dávkou náklonnosti k *New Age*. Vysvětlením může být, že je oklamal tentýž, který oklamal Evu v Edeně – a oklamal je stejnou lží (viz také 11. lekce).

Otázky k rozhovoru

1. *Jak zkušenost Adama a Evy ukazuje, že Boží odpuštění nutně nemusí zvrátit všechny následky hříchu? Proč jde o důležitou pravdu?*
2. *Strom poznání dobra a zla byl pro Adama a Evu „nebezpečným územím“ nepřitele. Existují „nebezpečná území“, na která jsme v pokušení vstoupit? Jak se tomuto pokušení můžeme bránit?*
3. *Satan se snaží dovést Boží lid k přesvědčení, že „Kristovy požadavky nejsou dnes tak přísné, jako byly kdysi, a že pokud se přizpůsobí světu, budou mít větší vliv na světové lidi“ (TM 474). Co bychom měli dělat, abychom se nedostali do této rafinované pasti?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Lidská přirozenost ve Starém zákoně

Texty na tento týden

Gn 1,24–27; Gn 2,7.19; Mt 10,28; Kaz 12,1–7; 1Kr 2,10; 1Kr 22,40

Základní verš

„I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.“ (Gn 2,7)

Napětí mezi Božím slovem, které říká „propadneš smrti“ (Gn 2,17), a falešným satanovým slibem „nikoli, nepropadnete smrti“ (Gn 3,4), nebylo omezeno jen na rajskou zahradu. Ozvěna tohoto rozporu zaznívá během celých dějin lidstva.

Mnoho lidí se snaží sladit satanova a Boží slova. Výstraha „propadneš smrti“ se pro ně vztahuje pouze na fyzické tělo podléhající zkáze, zatímco planý příslib „nepropadneš smrti“ odkazuje podle nich na nesmrtelnou duši.

Takový přístup však nefunguje. Není přece možné snažit se dávat do souladu protichůdná slova Boha a satana. Jaký bychom měli mít postoj k tvrzení, že existuje nehmotná duše, která přežívá fyzickou smrt člověka? Existuje mnoho filozofických, a dokonce i vědeckých pokusů, které se snaží na tyto otázky odpovědět. Protože jako křesťané vycházíme z učení Bible, uznáváme, že nás dokonale zná jen náš Stvořitel, Všemohoucí Bůh (viz Ž 139). Odpovědi na tyto zásadní otázky proto hledáme v jeho Slově k nám, v Písmu.

Osnova lekce

Tento týden se zamyslíme nad tím, jak se Starý zákon dívá na přirozenost člověka a jeho stav po smrti.

- Gn 1,24–27: Člověk jako „živá duše“ (neděle)
- Ez 18,4.20; Mt 10,28: „Duše, která hřeší, zemře“ (pondělí)
- Gn 2,7; Kaz 12,1–7: „Duch se vrátí k Bohu“ (úterý)
- Kaz 9,5.10: „Mrtví nevědí zhola nic“ (středa)
- Gn 25,8: Odpočinek s předky (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ŽIVÁ DUŠE – ŽIVÁ BYTOST

²⁴I řekl Bůh: „Vydej země rozmanité druhy živočichů, dobytek, plazy a rozmanité druhy zemské zvěře!“ A stalo se tak. ²⁵Bůh učinil rozmanité druhy zemské zvěře i rozmanité druhy dobytka a rozmanité druhy všelijakých zeměplazů. Viděl, že to je dobré. ²⁶I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl našim obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ ²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. (Gn 1,24–27)

⁷I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. [...] ¹⁹Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. (Gn 2,7,19)

Osobní studium

Prostuduj si oba texty v úvodu dnešní části. Jaké podobnosti, a naopak rozdíly vidíte mezi tím, jak Bůh stvořil zvířata, a jak člověka? Co říká text Gn 2,7 o lidské podstatě?

Zpráva uvádí, že v šestý den stvořitelského týdne dal Bůh život suchozemským zvířatům a první lidské dvojici. Dozvídáme se, že Hospodin Bůh vytvořil „ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo“ a také „člověka, prach ze země“.

Přestože zvířata i lidé byli stvořeni „ze země“, formování člověka se ve dvou důležitých věcech lišilo od vytvoření zvířat. Nejprve Bůh zformoval tělo člověka a „vdechl mu v chřípí dech života“ a „tak se stal člověk živým tvorem“ (Gn 2,7). Fyzicky tedy existoval dříve, než ožil. Za druhé, Bůh stvořil člověka – jako muže a ženu – ke svému obrazu.

Text Gn 2,7 vysvětluje, že vdechnutí „dechu života“ do Adamova fyzického těla způsobilo, že se první člověk stal „živým tvorem“ (hebr. *nefeš chaja*; doslovný překlad „živou duší“; ČSP). Text neříká nic o tom, že člověk má nesmrtelnou duši, která může

existovat odděleně, nezávisle na těle. Správně je tomu třeba rozumět tak, že každý z nás je živou duší (neboli živým tvorem). Představa, že „duše“ je vědomá entita, která může existovat odděleně od lidského těla, nepochází z Písma, ale jde o pohanskou myšlenku. Pochopení skutečné podstaty lidských bytostí nám zabrání přijmout rozšířený názor o nehmotné duši a všechny nebezpečné omyly na tom postavené.

Neexistuje žádná vědomá existence izolované části lidské bytosti, která by existovala odděleně od osoby jako celku. To, jak nás Bůh stvořil, vyvolává úžas a bázeň. Neměli bychom spekulovat a vymýšlet teorie, které jdou nad rámec toho, co o tom říká Písmo. Ve skutečnosti je záhadou nejen samotná povaha života (vědci se stále neumí shodnout na tom, co přesně znamená, když je něco živé), ale ještě záhadnější je povaha vědomí. Jak je možné, že necelých 1500 gramů tkáně (buněk a chemických látek) v našem mozku dokáže vytvářet a pamatovat si nehmotné skutečnosti, jakými jsou myšlenky a emoce? Ti, kdo se této problematice věnují, přiznávají, že to ve skutečnosti stále nevíme.

Aplikace

Život je obdivuhodný zázrak! Ještě větším zázrakem je však věčný život. Proč? Co prožíváš a o čem uvažuješ v souvislosti s věčností?

„DUŠE, KTERÁ HŘEŠÍ, TA UMŘE“

„Hle, mně patří všechny duše; jak duše otcova, tak duše synova jsou mé. Zemře ta duše, která hřeší. [...]”²⁰ Duše, která hřeší, ta umře; syn nebude pykat za nepravost otcovu a otec nebude pykat za nepravost synovu; spravedlnost zůstane na spravedlivém a zvlé zůstane na svévolníkově. (Ez 18,4.20)

A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou; bojte se toho, který může i duši i tělo zahubit v pekle. (Mt 10,28)

Osobní studium

Jak nám úvodní texty (Ez 18,4.20 a Mt 10,28) pomáhají pochopit, že člověk je živá duše?

V hříšném světě je lidský život křehký a pomíjivý (Iz 40,1–8). Nic, co je poznamenáno hříchem, nemůže být věčné. „Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili“ (Ř 5,12). Smrt je přirozeným důsledkem hřichu, který ovlivňuje veškerý život na zemi.

V této souvislosti nacházíme v Písmu dvě důležité myšlenky. První je, že umírají lidé i zvířata. Jak to vyjádřil král Šalomoun: „Vždyť úděl synů lidských a úděl zvířat je stejný: Jedni jako druhí umírají, jejich duch je stejný, člověk nemá žádnou přednost před zvířaty, neboť všechno pomíjí. Vše spěje k jednomu místu, všechno vzniklo z prachu a vše se v prach navrací“ (Kaz 3,19.20).

Druhou myšlenkou je, že fyzická smrt člověka znamená zastavení jeho existence jako živé duše (hebr. *nefeš*). V Gn 2,16.17

Bůh varoval Adama a Evu, že pokud někdy zhřeší tím, že budou jíst ze stromu poznání dobra a zla, zemřou.

Ozvěnou tohoto varování Hospodin zdůrazňuje poselství u proroka Ezechiela 18,4.20: „Duše, která hřeší, ta umře.“ Toto prohlášení má dva hlavní důsledky. Za prvé, protože všechny lidské bytosti jsou hříšné, všichni procházíme nevyhnutelným procesem stárnutí a umírání (Ř 3,9–18.23). Za druhé, tato slova Bible ruší rozšířenou představu o přirozené nesmrtelnosti duše. Pokud by totiž byla duše nesmrtelná a po smrti existovala živá na jiném místě, tak bychom nakonec vlastně vůbec neumírali...

Biblická odpověď na problém smrti však nespočívá v nehmotné duši, která by směřovala do ráje, očistce, nebo dokonce do pekla. Řešením je skutečné vzkříšení těch, kteří zemřeli v Kristu. Jak řekl Ježíš ve svém kázání o chlebu života: „Neboť to je vůle mého Otce, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něho, měl život věčný; a já jej vzkřísím v poslední den“ (J 6,40).

Aplikace

Proč je jistota druhého příchodu, který zaslíbil Kristus svým prvním příchodem, svou obětí na kříži a svým vzkříšením, tak klíčová pro všechno, čemu věříme? Jakou naději bychom měli bez zaslíbení o jeho návratu?

„DUCH SE VRÁTÍ K BOHU“

I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. (Gn 2,7)

¹Pamatuj na svého Stvořitele ve dnech svého jinošství, než nastanou zlé dny a než se dostaví léta, o kterých řekneš: „Nemám v nich zalíbení“, ²než se zatmí slunce a světlo, měsíc, hvězdy, a vrátí se po dešti mraky. ³V ten den se začnou trást strážcové domu a mužové zdatní se zkrhíví a mlečky nechají práce a bude jich málo, a ty, kdo hledí z oken, obestře temnota, ⁴a zavrou se dveře do ulice a ztíší se hlas mlýnku a vstávat se bude za šveholu ptactva a všechny zpěvy budou znít přidušeně. ⁵A člověk se bude bát výšek a úrazů na cestě; a rozkvete mandloň a těžce se povleče kobylka a kapara ztratí účinnost. Člověk se vydá do svého věčného domu a ulicí budou obcházet ti, kdo nařikají nad mrtvými. ⁶Pamatuj na svého Stvořitele, než se přetrhne stříbrný provaz a rozbije se mísa zlatá a džbán se roztříští nad zřídlem a kolo u studny se zláme. ⁷A prach se vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal. (Kaz 12,1–7)

Osobní studium

Porovnej úvodní texty Gn 2,7 a Kaz 12,1–7. V čem jsou v souladu, v čem naopak kontrastují? Jak nám mohou pomoci lépe pochopit stav člověka po smrti? Pro srovnání si prostuduj i text Gn 7,22.

Ukázali jsme si již biblické texty o tom, že lidská bytost je duše (Gn 2,7). A duše přestává existovat, když tělo zemře (Ez 18,4.20).

Jak je to však se zmíněným „dechem života – duchem“? Co se s ním děje po smrti těla? Mnozí křesťané věří, že duch po smrti nepřestává existovat, a dokonce se pokoušejí odůvodnit svůj názor citováním právě verše Kaz 12,7. Tento výrok však nenaznačuje, že duch mrtvého zůstává i bez těla při vědomí kdesi v Boží přítomnosti.

Text Kaz 12,1–7 pravdivě popisuje proces stárnutí, který vrcholí smrtí. Verš 7. mluví o smrti jako o obráceném procesu stvoření popisovaném v Gn 2,7. Jak již bylo řečeno,

šestý den stvořitelského týdne Bůh vdechl do člověka „dech života. Tak se stal člověk živým tvorem“ (Gn 2,7). V Kaz 12,7 říká, že „prach se vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal“. Takže dech života, který Bůh vdechl do Adamova chřípí a který dal i všem živým lidským bytostem, se k němu vrací.

Měli bychom mít na paměti, že verš Kaz 12,7 popisuje proces smrti všech lidských bytostí, nerozlišuje mezi spravedlivými a nespravedlivými. Pokud údajní duchové všech, kteří umírají, přežívají jako vědomé entity v Boží přítomnosti, jsou pak i duchové bezbožných lidí s Bohem? Tato myšlenka není v souladu s celkovým učením Písma. A vzhledem k tomu, že tentýž proces umírání probíhá stejně u lidí i u zvířat (Kaz 3,19.20), smrt není nic jiného než ukončení existence živých bytostí. Jak řekl žalmista: „Skryješ-li tvář, propadají děsu, odejmeš-li jejich ducha, hynou, v prach se navracejí“ (Ž 104,29).

Aplikace

Často říkáme, že smrt je přirozenou součástí života. Proč je takové tvrzení nesprávné? Smrt je opakem života, nepřitelem života. V čem tedy spočívá naděje vyjádřená ve verši 1K 15,26: „Jako poslední nepřítel bude přemožena smrt“?

„MRTVÍ NEVĚDÍ ZHOLA NIC“

¹¹Proč jsem nezemřel hned v lůně, nezahynul, sotvaže jsem vyšel ze života matky? ¹²Proč jsem byl brán na kolena a nač kojen z prsů? ¹³Ležel bych teď v klidu, spal bych, došel odpočinku... (Jb 3,11–13)

Mrtví nechválí už Hospodina, nikdo z těch, kdo sestupují v říši ticha. (Ž 115,17)

Jeho duch odchází, on se vrací do své země, tím dnem berou za své jeho plány. (Ž 146,4)

⁵Živí totiž vědí, že zemřou, mrtví nevědí zhola nic a nečeká je žádná odměna, jejich památka je zapomenuta. [...] ¹⁰Všechno, co máš vykonat, konej podle svých sil, neboť není díla ani myšlenky ani poznání ani moudrosti v říši mrtvých, kam odejdeš. (Kaz 9,5.10)

Osobní studium

Co říkají úvodní texty dnešní lekce o stavu člověka po smrti?

Jb 3,11–13

Ž 115,17

Ž 146,4

Kaz 9,5.10

Některé biblické komentáře tvrdí, že tyto pasáže napsané poetickým jazykem nelze použít k definování stavu člověka po smrti. Je pravda, že poezie může být někdy nejasná či nejednoznačná, ale v tomto případě tomu tak není. Jazyk těchto veršů je jasný a jejich pojetí je v úplném souladu s učením Starého zákona o tomto tématu.

Ve 3. kapitole knihy Jób patriarcha lituje, že se vůbec narodil. Příčinou takového postoje je trápení, kterému je vystaven. (Uprostřed nesnesitelného utrpení taková myšlenka napadne mnohé z nás.) Jób si uvědomuje, že kdyby zemřel při svém narození, usnul by a odpočíval (Jb 3,11.13).

Žalm 115 definuje místo, kde se nacházejí mrtví, jako místo ticha, protože „mrtví

nechválí už Hospodina“ (Ž 115,17). To určitě nezní, jako by věrní (a vděční) mrtví byli v nebi a chválili Boha.

Podle Žalmu 146 duševní aktivity jednotlivce smrti zanikají. Jedná se o dokonalý biblický popis toho, co se po smrti děje.

A Kazatel 9 dodává, že „mrtví nevědí zhola nic“ a že v hrobě „není díla ani myšlenky ani poznání ani moudrosti“ (Kaz 9,5.10). Tyto výroky potvrzují biblické učení, že mrtví nepřemýšlejí.

Biblické učení o nevědomí po smrti by v křesťanech nemělo vyvolávat paniku. Za prvé – na ty, kteří nebudou spaseni, nečeká žádné věčné hořící peklo ani dočasný očistec. Za druhé – na ty, kteří zemřou v Kristu, čeká úžasná odměna.

„Smrt pro věřícího člověka mnoho neznamená. Kristus o ní hovoří jako o nepatrném okamžiku. ‚Kdo zachovává mé slovo, nezemře navěky..., neokusí smrti navěky‘“ (J 8,51.52).

Pro křesťana je smrt jen spánkem, chvílí ticha a tmy. Život je skryt s Kristem v Bohu, a až se ukáže Kristus, náš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě (Ko 3,4).“ (DA 787; TV 502.503)

Aplikace

Uvažuj o těch, kteří zemřeli v Kristu. Vydechli naposledy a ať už jsou v hrobě tisíc let, deset měsíců nebo jeden den, je to pro ně úplně stejné. První, co uvidí po svém vzkříšení, bude Kristův návrat. Co bys řekl na povzdech, že mrtví jsou na tom lépe než živí?

ODPOČINOUT SPOLU S PŘEDKY

I zesnul Abraham a zemřel v utěšeném stáří, stár a sytý dnů, a byl připojen k svému lidu. (Gn 25,8)

Až se naplní tvé dny a ty ulehneš ke svým otcům, dám po tobě povstat tvému potomku, který vzejde z tvého lůna, a upevním jeho království. (2S 7,12)

I ulehl David ke svým otcům a byl pohřben v Městě Davidově. (1Kr 2,10)

I ulehl Achab ke svým otcům. Po něm se stal králem jeho syn Achazjáš. (1Kr 22,40)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních textech. Jaký další pohled na smrt přinášejí?

Gn 25,8

2S 7,12

1Kr 2,10

1Kr 22,40

Starý zákon vyjadřuje myšlenku smrti a pohřbu různými způsoby. Jedním z nich je představa, že mrtví se připojí ke svému lidu. O Abrahamovi se například říká, že „byl připojen ke svému lidu“ (Gn 25,8). Také Áron a Mojžíš byli připojeni ke svému lidu (Dt 32,50).

Prostuduj si následující texty. Co se z nich dozvídáme? Kam odešli dobří i zlí králové?

2Kr 24,6

2Pa 32,33

Smrt můžeme popsat i tak, že zesnulý „ulehl“ ke svým předkům. O smrti krále Da-

vida čteme, že „ulehl David ke svým otcům a byl pohřben v Městě Davidově“ (1Kr 2,10). Podobná vyjádření zaznívají i o dalších hebrejských králich, věrných i nevěrných.

Můžeme najít alespoň tři myšlenky, které jsou obsaženy ve výrazu „ulehnout k předkům“. Jednou z nich je názor, že dříve či později přijde čas, kdy si budeme muset odpočinout od utrpení a únavné práce. Další myšlenkou je, že nejsme první ani jediní, kdo jde po této nepřilíh lákavé cestě, protože naši předkové nás už předešli. Třetí pak poukazuje na to, že tím, že jsme pohřbeni blízko svých milých, zůstáváme s nimi i během nevědomí smrti. Některým moderním individualistickým kulturám to nemusí dávat smysl, ale ve starověku to mělo velký význam.

Ti, kdo umírají v Kristu, mohou být sice pohřbeni v blízkosti svých mrtvých zesnulých, ale i tak mezi nimi neprobíhá žádná komunikace. Zůstanou v nevědomí až do onoho slavného dne, kdy se probudí ze spánku smrti, aby se navždy připojili ke svým milovaným, kteří zemřeli v Kristu.

Aplikace

Představte si, jaké by to bylo, kdyby byli mrtví skutečně při vědomí a mohli vidět, jaký je život „tady dole“ a jakému utrpení a jaké bolesti jsou vystaveni jejich blízcí. Jak vnímáš skutečnost, že mrtví spí a nic nevědí? Je to pro tebe úleva a povzbuzení, nebo tě to naplňuje zármutkem a beznadějí?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 33. kapitolu „Tajemství nesmrtnosti“ z knihy *Velký spor věků* (GC 531–550; VDV 347–358).

Pokud vás někdy operovali při úplné narkóze, můžete mít přibližnou představu o tom, jak na tom je mrtvý člověk. Ale i když jste v narkóze, váš mozek stále funguje. Představte si, jaké to je, když se úplně zastaví i všechny funkce mozku. Zkušenost člověka se smrtí je tedy krátká – zavřít oči. Další věc, kterou člověk uvidí, a to platí pro každého, kdo kdy žil, je druhý příchod Ježíše nebo jeho návrat po tisíciletí (viz Zj 20,7–15). Do té doby všichni mrtví, spravedliví i bezbožní, odpočívají a smrt se jim bude zdát jako okamžik. Pro nás, kteří zůstáváme naživu, se zdá, že smrt trvá dlouho. Živým se to tak jevit může, ale pro mrtvé je smrt jen krátkou chvilí.

„Kdyby byla pravda, že duše všech lidí odcházejí v okamžiku smrti přímo do nebe, pak bychom si měli raději přát smrt než život. Tato víra může některé lidi přivést k tomu, že sami ukončí svůj život. Když na ně dolehnou strasti, těžkosti a zklamání, může se jim zdát celkem jednoduché ‚přetrhnout nit života‘ a odejít do věčné blaženosti.“ (GC 539; VDV 352)

„Nikde v Písmu se nenajde tvrzení, že spravedliví dostávají odměnu a bezbožní jsou potrestáni okamžitě po smrti. Patriarchové a proroci nic takového nezaznamenali. Kristus a jeho apoštolové nic podobného neřekli. Bible jasně učí, že mrtví neodcházejí hned do nebe, ale že spí až do vzkříšení (1Te 4,14; Jb 14,10–12).“ (GC 550; VDV 358)

Otázky k rozhovoru

1. Jak nám biblický pohled na člověka, který má vědomí jen jako celistvá, nerozdělená bytost, pomáhá lépe pochopit podstatu smrti?
2. Svět ovládla teorie přirozené nesmrtnosti duše se všemi jejími nesčetnými důsledky. Proč je tedy naše poselství o stavu mrtvých tak klíčové? Proč, dokonce i mezi křesťany, nacházíme tak silný odpor k tomu, co je ve své podstatě nádhernou pravdou?
3. Proč nás biblické pochopení stavu mrtvých může ochránit před tím, co se nám může „zjevit“ před očima? Proč nemůžeme vždy důvěřovat tomu, co vidíme, zvláště pokud to, co vidíme (nebo si myslíme, že vidíme), je duch mrtvého příbuzného?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Naděje ve Starém zákoně

Texty na tento týden

Jb 19,25–27; 1Tm 6,16; Ž 49; Ž 71; Iz 26,14.19; Da 12

Základní verš

„Abraham věřil, a proto šel obětovat Izáka, když byl podroben zkoušce. Svého jediného syna byl hotov obětovat, ačkoli se mu dostalo zaslíbení a bylo mu řečeno: ‚Z Izáka bude pocházet tvé potomstvo‘. Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. Proto dostal Izáka zpět jako předobraz budoucího vzkříšení.“ (Žd 11,17–19)

Starozákonní naděje není založena na antických filozofických myšlenkách o přirozené nesmrtnosti duše, ale na biblickém učení o vzkříšení z mrtvých na konci dějin světa.

Jak by však mohlo být znovu přivedeno k životu již neexistující lidské tělo, které se rozložilo, bylo zpopelněno nebo jinak zničeno? Jak může někdo, kdo byl možná staletí mrtvý, znovu získat svou identitu?

Tyto otázky nás vedou k zamyšlení nad tajemstvím života. Žijeme a užíváme si života, který nám Bůh každý den ve své milosti obnovuje. I bez toho, abychom dokonale rozuměli nadpřirozenému původu života, víme z Písma, že na počátku Bůh přivedl život k existenci mocí svého slova (Gn 1; Ž 33,6.9). Pokud tedy na počátku Bůh dokázal stvořit život na zemi z ničeho (latinsky *ex nihilo*), proč bychom měli pochybovat o jeho schopnosti znovu vytvořit lidský život a obnovit jeho původní identitu?

Osnova lekce

Tento týden se zamyslíme nad tím, jak se ve starozákonních časech rozvinula představa o konečném vzkříšení, se zvláštním zaměřením na výroky Jóba, některých žalmistů a proroků Izajáše a Daniela.

- Jb 19,25–27: Jóbova naděje na vzkříšení (neděle)
- Ž 49,6–16; 71,17–22: Naděje na vzkříšení v Žalmech (pondělí, úterý)
- Iz 26,14.19: Izajášova naděje na vzkříšení (středa)
- Da 12,1–3: Danielova naděje na vzkříšení (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

„UZŘÍM BOHA“

²⁵Já vím, že můj Vykupitel je živ a jako poslední se postaví nad prachem. ²⁶A kdyby mi i kůži se-dřeli, ač zbaven masa, uzřím Boha, ²⁷já ho uzřím, pro mne tu bude, mé oči ho uvidí, ne někdo cizí, mé ledví po tom prahne v mém nitru. (Jb 19,25–27)

Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči Otcově, nám o něm řekl. (J 1,18)

¹⁵Jeho příchod zjeví v určený čas požehnaný a jediný Vládce, Král králů a Pán pánů. ¹⁶On jediný je nesmrtelný a přebývá v nepřístupném světle; jeho nikdo z lidí neviděl a nemůže uvidět. Jemu patří čest a věčná moc. Amen. (1Tm 6,15.16)

Osobní studium

Kdy a za jakých okolností očekával podle úvodních veršů Jób že „uvidí Boha“?

Život není fér. Uvědomujeme si to zejména tehdy, když vidíme „dobré“ trpět a „nespravedlivé“ prosperovat (viz Ž 73,12–17; Mal 3,14–18). Jób byl „bezáhonný a přímý, bál se Boha a vystříhal se zlého“ (Jb 1,1). Přesto Bůh dovolil satanovi, aby Jóba nesmírně sužoval. Jeho tělo bylo poznamenáno bolestivou chorobou (Jb 2,1–8). Ztratil velkou část svého dobytka a majetku (Jb 1,13–17). Přišel o sluhu, a dokonce i o své vlastní děti (Jb 1,16.18). Kromě toho byl obklopen přáteli, kteří se ho snažili zachránit. Opakovali mu, že je hříšník, který si své utrpení zaslouží, a chtěli ho přivést k pokání (Jb 4,1–5,27; Jb 8,1–22; Jb 11,1–20 atd.). Dokonce i jeho manželka mu řekla: „Ještě se držíš své bezúhonnosti? Zlořeč Bohu a zemři“ (Jb 2,9).

Jób nemohl tušit, že se dostal do centra obrovského kosmického zápasu mezi Bohem a satanem. Jób, sužovaný zápasy a utrpením, litoval, že se vůbec narodil (Jb 3,1–26).

Jeho bezpodmínečná věrnost Bohu je dobře vyjádřena slovy: „I kdyby mě zabil a já už neměl co očekávat, přece bych chtěl před ním obhájit své cesty.“ (Jb 13,15). I když měl pocit, že jeho život se rychle blíží k závěru, držel se ujištění, že smrt nebude mít poslední slovo. Se silným přesvědčením vyznal, že ačkoli zemře, jeho Vykupitel se jednoho dne postaví nad jeho prachem a on, Jób, uvidí na vlastní oči Boha (Jb 19,25–27). „To je jasné připomenutí vzkříšení“ (3BC 549).

Jaká nádherná naděje navzdory tragédii! Uprostřed nemoci a bolesti, postižený ekonomickým kolapsem a emocionálním zhroucením a zahrnutý výčitkami okolí Jób dokázal v dále tušit a očekávat den, kdy vstane z mrtvých a uvidí svého milovaného Vykupitele. Jóbův výrok o vzkříšení byl naplněn tímž ujištěním, jaké o staletí později řekla Marta Ježíšovi: „Vím, že [Lazar] vstane při vzkříšení v poslední den“ (J 11,24). Podobně jako Marta, držel se i Jób vírou tohoto zaslíbení. Na rozdíl od Jóba se Marta mohla již brzy na vlastní oči přesvědčit, že její víra je správná.

Aplikace

Jak se můžeš naučit důvěřovat Bohu i uprostřed kruté nespravedlnosti života?

„ZE SPÁRŮ PODSVĚTÍ“

⁶Proč bych se bál ve zlých dnech, když mě obklopují zvrhlí záškodníci, ⁷kteří spoléhají na své jmění a svým velkým bohatstvím se chlubí? ⁸Nikdo nevykoupí ani bratra, není schopen vyplatit Bohu sám sebe. ⁹Výkupné za lidský život je tak velké, že se každý musí provždy zřici toho, ¹⁰že by natrvalo, neustále žil a nedočkal se zkázy. ¹¹Vždyť vidí, že umírají moudří, hynou stejně jako hlupák nebo tupec a své jmění zanechají jiným. ¹²Ti však myslí, že tu jejich domy budou věčně, jejich příbytky po všechna pokolení, svými jmény nazývají role. ¹³Ale člověk, byť byl ve cti, nemusí ani noc přečkat; podobá se zvířatům, jež zajdou. ¹⁴To je cesta těch, kdo bláznovství se drží; za nimi jdou ti, kdo si libují v jejich řečech. ¹⁵Ženu se jak ovce do podsvětí, sama smrt je pase. Zrána je pošlapou lidé přímí, a co vytvořili, zhltnou podsvětí, trvání to nemá. ¹⁶Avšak mne Bůh ze spárů podsvětí vykoupí, on mě přijme! (Ž 49,6–16)

Osobní studium

Přečti si Žalm 49. Co dávalo žalmistovi jistotu konečného vzkříšení (Ž 49,16)? V čem se lišil jeho pohled od těch, kteří zemřeli bez této jistoty (Ž 49,6–15)?

Žalm 49 mluví o falešné důvěře hlupáků, „kteří spoléhají na své jmění a svým velkým bohatstvím se chlubí“ (Ž 49,7) a sami sobě dobrořečí (Ž 49,19). Chovají se, jako by jejich domy a jejich vlastní sláva byly věčné (Ž 49,12,18).

Jsou to však blázni, kteří zapomínají, že nemusí přečkat ani noc a nakonec zahynou podobně jako zvířata (Ž 49,13). Řítí se do podsvětí jako ovce, smrt jim bude pastýřem. Sešoupí přímo do hrobu, „a co vytvořili, zhltnou podsvětí, trvání to nemá“ (Ž 49,15).

Jde o podobnou myšlenku, jakou dříve vyslovil Jób: „Z života své matky jsem vyšel nahý, nahý se tam vrátím“ (Jb 1,21; viz také 6,7). Žalmista píše, že hlupáci i moudří umírají a „své jmění zanechají jiným“ (Ž 49,11).

Je však mezi nimi zásadní rozdíl. Na jedné straně jsou hlupáci, kteří zahynou, přestože se snaží najít jistotu v pomíjivém majetku a úspěchu. V protikladu k nim stojí moudří, kteří se vírou dívají za prožité utrpení a vězení hrobu. Vidí slavnou odměnu, kterou jim Bůh připravil (1Pt 1,4). Takový pohled do budoucnosti vedl žalmistu k výroku: „Avšak mne Bůh ze spárů podsvětí vykoupí, on mě přijme!“ (Ž 49,16).

V souladu s tím, co učí Starý zákon, tento výrok nenaznačuje, že by žalmistova duše v okamžiku jeho smrti okamžitě odletěla do nebe. Žalmista jen říká, že v hrobě nezůstane navždy. Přejde čas, kdy ho Bůh vykoupí ze smrti a vezme do nebeských příbytků.

Tento text opět vyzdvihuje jistotu budoucího vzkříšení, která přináší naději, ujištění a smysl současné existence. Moudří dostanou věčnou a mnohem hodnotnější odměnu, než jakou by pošetilci mohli získat během svého krátkého života.

Aplikace

V čem se projevuje bláznovství těch, kdo věří ve své bohatství a úspěchy? Jak tě může pohled upřený na kříž ochránit, aby ses nedopustil stejně chyby jako oni?

„Z PROPASTI ZEMĚ“

¹⁷Od mladosti, Bože, jsi mě vyučoval a já dosud oznamuji tvoje divy. ¹⁸Ani ve stáří a šedinách mě, Bože, neopouštěj, dokud neseznámím toto pokolení se skutky tvé paže a s tvou bohatýrskou silou všechny, kteří přijdou. ¹⁹Bože, tvoje spravedlnost až k výšinám sahá, vykonals veliké věci. Bože, kdo je tobě roven! ²⁰Ty jsi mi dal zakusit četná zlá souzení a zase mi život vracíš a z propasti země přivádíš mě nazpět. ²¹Ty mě stále činíš větším, útěchou mě zahrnuješ. ²²A já strunným nástrojem ti budu vzdávat chválu, Bože můj, za tvoji věrnost, s citerou ti budu zpívat žalmy, Svatý Izraele. (Ž 71,17–22)

Osobní studium

Přečtete si Žalm 71. Co vyplývá z textu, když žalmista o Bohu říká: „zase mi život vracíš a z propasti země přivádíš mě nazpět“ (Ž 71,20)?

V Žalmu 49 jsme našli dojemné vyjádření naděje na vzkříšení, na rozdíl od falešných jistot hlupáků, kteří spoléhají na své bohatství. V Žalmu 71. autor hledá jistotu a naději u Boha v situaci, kdy je obklopen nepřáteli a falešnými žalobci, kteří říkají, že Bůh ho opustil (Ž 71,10.11).

Uprostřed zkoušek nachází žalmista útěchu a jistotu ve vzpomínkách na to, jak se o něj Bůh v minulosti staral. Uvědomuje si, že ho Bůh chránil ještě před narozením (Ž 71,6). Potom vyznává, že jej Hospodin učil (Ž 71,17).

S jistotou, že Bůh je jeho skálou a pevností, žalmista prosí: „Buď mi skalním příbytkem a budu se tam uchýlovat stále“ (Ž 71,3). „Nezamítej mě v čas stáří, neopouštěj mě,

když pozbývám sil“ (Ž 71,9). „Nevzdaluj se ode mne, můj Bože, Bože, na pomoc mi pospěš!“ (Ž 71,12). A pak žalmista dodává: „Ty jsi mi dal zakusit četná zlá souzení a zase mi život vracíš a z propasti země přivádíš mě nazpět“ (Ž 71,20).

Výraz „z propasti země přivádíš mě nazpět“ můžeme doslovně chápat jako zmínku o budoucím tělesném vzkříšení žalmisty. Zdá se však, že kontext upřednostňuje metaforický popis žalmistova stavu hluboké deprese, kdy se cítí, jako kdyby ho pohltila země (porovnej s Ž 88,7 a Ž 130,1.2). Mohli bychom tedy říci, že se „jedná především o obraznou řeč s náznaky tělesného vzkříšení.“ (Andrews Study Bible, s. 726, poznámka k Ž 71,20)

Je důležité pochopit, že bez ohledu na to, v jaké jsme situaci, Bůh je tady a stará se o nás. A koneckonců naše naděje nespočívá v tomto životě, ale v životě, který přijde – ve věčném životě, který máme v Ježíši po našem vzkříšení při jeho návratu.

Aplikace

Každý z nás prožil těžké chvíle naplněné trápením a bolestí. Jak ti pohled upřený na Boží pomoc v minulosti může pomoci nadále mu důvěřovat – a to i tehdy, když se ti Bůh zdá příliš vzdálený?

„TVOJI MRTVÍ OBŽIVNOU“

¹⁴Mrtví neobživnou, stíny nepovstanou, neboť jsi je ztrestal, zahladils je, každou památku na ně jsi zničil. [...] ¹⁹Tvoji mrtví obživnou, má mrtvá těla vstanou! Probuďte se, plesejte, kdo přebýváte v prachu! Vždyť tvá rosa je rosou světla, porazíš i zemi stínů. (Iz 26,14.19)

Osobní studium

Porovnej verše z úvodního textu. Jaký je rozdíl mezi těmi, kdo zahynou navěky (Iz 26,14; viz také Mal 3,19), a těmi, kteří dostanou věčný život (Iz 26,19)?

Kniha Izajáš představuje kontrast mezi Božím majestátem a naší lidskou křehkostí (viz Iz 40). I když my jsme jako tráva, která uschne, a květ, který zvadne, Boží slovo zůstává navěky (Iz 40,6–8). Navzdory naší lidské hříšnosti je Boží spásná milost dostupná všem lidem, dokonce i pohanům, kteří přijmou jeho smlouvu a zachovávají sobotu (Izajáš 56).

Oproti textům, kterým jsme se dosud věnovali, je v knize Izajáš výrazně rozšířeno téma naděje na vzkříšení. Zatímco předchozí biblické zmínky o vzkříšení byly vyjádřeny spíše z pohledu jednotlivce (Jb 19,25–27; Ž 49,16, Ž 71,20), u proroka Izajáše můžeme vnímat, že vzkříšení se týká jak jeho samotného, tak i celého společenství věřících (Iz 26, 19).

Izajáš 26 dává do protikladu rozdílné osudy hříšných a spravedlivých. Na jedné straně bezbožní, kteří umírají bez naděje, že budou jednou znovu přivedeni k životu (kromě událostí spojených s takzvanou „druhou smrtí“ [viz Zj 21,8]). Budou zcela zničeni a zanikne každá vzpomínka na ně (Iz 26,14). Tato pasáž podporuje názor, že neexistují žádné duše nebo duchové, kteří by po smrti zůstali naživu. Když Hospodin mluvil o konečném zničení bezbožných, uvedl na jiném místě, že bezbožní budou úplně spáleni a „nezůstane po nich kořen ani větve“ (Mal 3,19).

Na druhé straně spravedliví mrtví budou vzkříšeni, aby dostali svou požehnanou odměnu. Izajáš zdůrazňuje, že Panovník Hospodin „provždy odstraní smrt a setře slzu z každé tváře“ (Iz 25,8). I úvodní text Iz 26,19 vyjadřuje radostnou naději na vzkříšení. Všichni vzkříšení spravedliví se zúčastní radostné hostiny, kterou Hospodin připraví „všem národům“ (Iz 25,6). Konečné vzkříšení spojí spravedlivé ze všech věků, včetně našich milých, kteří již zemřeli v Kristu.

Aplikace

Představ si, že bychom neměli žádnou naději, žádnou jistotu, žádný důvod myslet si, že naše smrt je pro nás něčím jiným než koncem všeho. A co je ještě horší, odešel by i každý, kdo nás znal, a brzy by to vypadalo, jako bychom nikdy neexistovali a náš život neměl žádný smysl. Jak kontrastuje takový osud s nadějí, kterou máme?

„SPÍ V PRACHU ZEMĚ“

¹V oné době povstane Míkael, velký ochránce, a bude stát při synech tvého lidu. Bude to doba soužení, jaké nebylo od vzniku národa až do této doby. V oné době bude vyproštěn tvůj lid, každý, kdo je zapsán v Knize. ²Mnozí z těch, kteří spí v prachu země, procitnou; jedni k životu věčnému, druzí k pohaně a věčné hrůze. ³Prozíraví budou zářit jako záře oblohy, a ti, kteří mnohým dopomáhají k spravedlnosti, jako hvězdy, navěky a navždy. (Da 12,1-3)

Osobní studium

V šesté lekci se budeme věnovat novozákonním textům souvisejícím se vzkříšením. Nový zákon věnuje tématu vzkříšení velký prostor. Ukázali jsme si ale, že myšlenka vzkříšení se objevuje i ve Starém zákoně. Starozákonní texty ukazují, že v té době lidé věděli o naději na vzkříšení. Není pochyb o tom, že i tehdy měli Židé povědomí o vzkříšení v době konce, i když ne všichni tomu věřili (viz Sk 23,8).

Přečtěte si text Da 12. kapitola. Jaká naděje na vzkříšení se nachází ve spisech tohoto velkého proroka?

Verš Da 12,1 poukazuje na Míkuela, „velkého ochránce“, o jehož totožnosti se vedou spory. Protože každé z velkých vidění v knize Daniel vrcholí projevením Krista a jeho království, totéž by mělo platit i v souvislosti s touto konkrétní pasáží. V knize Daniel jsou různé narážky na tutéž božskou bytost: „velitel zástupů“ (Da 8,11), „Velitel velitelů“ (Da 8,25), „pomazaný vévoda“ (Da 9,25) a nakonec „Míkael, velký ochránce (Da 12,1). Také Míkuela bychom proto měli ztotožnit s Kristem.

Zmíněné starozákonní texty (Jb 19,25–27; Ž 49,16; Ž 71,20; Iz 26,19) hovořily o vzkříšení spravedlivých. Daniel 12 však mluví nejen o vzkříšení spravedlivých, ale také bezbožných. Když Míkael povstane: „Mnozí z těch, kteří spí v prachu země, procitnou; jedni k životu věčnému, druzí k pohaně a věčné hrůze“ (Da 12,2).

Tento verš lze vnímat jako zprávu o zvláštním vzkříšení určité skupiny lidí, věrných i nevěrných, které se uskuteční při Kristově návratu.

„Hroby se otevrou a ‚mnozí z těch, kteří spí v prachu země, procitnou; jedni k životu věčnému, druzí k pohaně a věčné hrůze‘ (Da 12,2). Všichni, kdo zemřeli s vírou v poselství třetího anděla, vyjdou z hrobu oslaveni, aby slyšeli Boží smlouvu pokoje spolu s těmi, kdo zachovávali Boží zákon. Také ‚ti, kdo ho probodli‘ (Zj 1,7), kdo se vysmívali smrtelnému Kristovu zápasu a zesměšňovali ho, i nejzarputilejší odpůrci jeho evangelia a jeho lidu – ti všichni budou vzkříšeni, aby ho spatřili v jeho slávě a aby viděli, jakou odplatu dostanou věrní a poslušní.“ (GC 637; VDV 411)

Aplikace

Které starozákonní texty jsou pro tebe největším zaslíbením vzkříšení? Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 60. kapitolu „Vidění budoucí slávy“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PP 722–733; OSU 270–273).

Moderní věda učí, že veškerá hmota se skládá z atomů tvořených elementárními částicemi – fermiony a bosony. V současnosti se předpokládá, že jsou stavebními kameny celé fyzikální reality. Pokud je tedy náš svět tvořen těmito částicemi, nemohl by je Bůh, který tento svět nejen stvořil, ale i udržuje, jednoduše překonfigurovat, až přijde čas nás vzkřísit? Ateista Bertrand Russell se vysmíval vzkříšení a ptal se, co se stane s těmi, které snědli kanibalové, protože jejich těla jsou nyní součástí těl kanibalů. Kdo tedy při vzkříšení dostane jakou část? Předpokládejme však, že Hospodin jednoduše vezme fermiony a bosony, základní stavební kameny existence, a podle informací, které má o každém člověku, nás z těchto částic zrekonstruuje. Nepotřebuje částice, které nás tvořily původně, může použít jakékoli, třeba je vytvořit svým slovem. Ať už to udělá jakkoli, Bůh, který stvořil vesmír, nás může znovu stvořit. A to je přesně to, co slibuje udělat při vzkříšení mrtvých.

„Dárce života při prvním vzkříšení povolá své vykoupené vlastnictví a až do vítězné hodiny, kdy zazní poslední polnice a obrovské vojsko obdrží věčné vítězství, bude každý spící svatý v bezpečí a bude strážěn jako vzácný klenot, který Bůh zná jménem. Mocí Spasitele, která v nich přebývala, dokud žili, a protože měli účast na božské přirozenosti, budou vzkříšeni z mrtvých.“ (4BC 1143)

Otázky k rozhovoru

1. Dnes se odhaduje, že existují dva biliony galaxií, z nichž každá se skládá ze stovek miliard hvězd. Některé z těchto hvězd mají planety, které kolem nich obíhají, stejně jako planety v naší sluneční soustavě obíhají kolem Slunce. Zamyslete se nad neuvěřitelnou mocí Boha, který nejenže stvořil všechny tyto hvězdy, ale udržuje je a zná je jménem (Ž 147,4). Přestože tato úžasná skutečnost nedokazuje, že tentýž Bůh může nebo bude křísit mrtvé, odhaluje nám, že něco takového, jako je vzkříšení, určitě není nad jeho síly.
2. Židům 11. kapitola zdůrazňuje věrnost a očekávání mnoha „hrdinů víry“ starověku. Jak může tato kapitola obohatit naše chápání naděje, kterou měly postavy ve Starém zákoně ještě před Ježíšovým vzkříšením?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Od Mojžíše k Lazarovi

Texty na tento týden

Ju 1,9; L 9,28–36; 1Kr 17,8–24; L 7,11–17; Mk 5,35–43; J 11,1–44

Základní verš

„Ježíš jí řekl: ‚Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?‘“ (J 11,25.26)

Starozákonní zmínky o vzkříšení, na které jsme se dosud soustředili, byly většinou založeny na osobním očekávání (Jb 19,25–27; Žd 11,17–19; Ž 49,16; Ž 71,20) a na zaslíbeních do budoucnosti (Da 12,1.2.13). Existují však také inspirované záznamy o případech, kdy lidé skutečně vstali z mrtvých.

První vzkříšení se týká Mojžíše (Ju 1,9; L 9,28–36). V době izraelského království byl zase vzkříšen syn vdovy ze Sarepty (1Kr 17,8–24) a také syn Šúnemanky (2Kr 4,18–37). Kristus během své pozemské služby vzkřísil syna vdovy z Naim (L 7,11–17), Jairovu dceru (L 8,40–56; Mk 5,21–43) a nakonec Lazara (J 11,1–44). Kromě Mojžíše byli všichni tito lidé vzkříšení jako smrtelní a znovu zemřeli. I tyto případy potvrzují biblické učení o nevědomém stavu mrtvých (Jb 3,11–13; Ž 115,17; Ž 146,4; Kaz 9,5.10). V žádném z těchto záznamů ani v žádném jiném biblickém příběhu o vzkříšení nenacházíme nějakou zmínku o údajném zážitku z posmrtného života.

Osnova lekce

Tento týden se budeme blíže zamýšlet nad zázraky vzkříšení, ke kterým došlo před tím, než Kristus zemřel na Golgotě a byl slavně vzkříšen.

- Ju 1,9; L 9,28–36: Vzkříšení Mojžíše (neděle)
- 1Kr 17,20–24; 2Kr 4,32–35: Vzkříšení prostřednictvím Elijáše a Eliši (pondělí)
- L 7,11–17: Vzkříšení syna vdovy z Naim (úterý)
- Mk 5,21–24.35–43: Vzkříšení Jairovy dcery (středa)
- J 11,23–27: Vzkříšení Lazara (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

VZKŘÍŠENÍ MOJŽÍŠE

A přece sám archanděl Michael, když se přel s ďáblem o Mojžíšovo tělo, neosmělil se vynést nad ním zatracující soud, ale řekl: Potrestej tě Hospodin. (Ju 1,9)

²⁸Za týden po této rozmluvě vzal Ježíš s sebou Petra, Jana a Jakuba a vystoupil na horu, aby se modlil. ²⁹A když se modlil, nabyla jeho tvář nového vzhledu a jeho roucho bělostně zářilo. ³⁰A hle, rozmlouvali s ním dva muži – byli to Mojžíš a Eliáš; ³¹zjevili se v slávě a mluvili o jeho cestě, kterou měl dokonat v Jeruzalémě. ³²Petra a jeho druhy obestřel těžký spánek. Když se probrali, spatřili jeho slávu i ty dva muže, kteří byli s ním. ³³Vtom se ti muži od něho začali vzdalovat; Petr mu řekl: „Mistře, je dobré, že jsme zde; udělejme tři stany, jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi.“ Nevěděl, co mluví. ³⁴Než to dopověděl, přišel oblak a zastínil je. Když se ocitli v oblaku, zmocnila se jich bázeň. ³⁵A z oblaku se ozval hlas: „Toto jest můj vyvolený Syn, toho poslouvejte.“ ³⁶Když se hlas ozval, byl už Ježíš sám. Oni umklkli a nikomu tehdy neřekli nic o tom, co viděli. (L 9,28–36)

Osobní studium

Jaké důkazy o tělesném vzkříšení Mojžíše nacházíme v dnešních úvodních textech?

Někteří církevní otcové z Alexandrie tvrdili, že po své smrti byl Mojžíš vidět ve dvou podobách. Jeden živý v duchu, druhý mrtvý v těle; jeden Mojžíš vystupující do nebe s anděly, druhý pohřbený v zemi. (Viz Órigenés, *Homilies on Joshua 2.1*; Clement of Alexandria, *Stromata 6.15*.) Rozdíl mezi nanebevzetím duše a pohřbením těla může dávat smysl těm, kteří věří v řecký koncept nesmrtné duše. Tato myšlenka je však Bibli cizí. Ju 1,9 potvrzuje biblické učení o vzkříšení Mojžíšova těla, protože spor byl „o Mojžíšovo tělo“, a ne o žádnou domnělou duši, která by žila.

Z Dt 34,5–7 se dozvídáme, že Mojžíš zemřel ve věku sto dvacet let a Hospodin ho pohřbil na skrytém místě v údolí v zemi Moáb. Mojžíš však nezůstal v hrobě dlouho. „Sám Kristus spolu s anděly, kteří Mojžíše pochovali, sestoupil z nebe, aby vzkřísil

spícího svatého muže. [...] Když Kníže života a zářící andělské bytosti přistoupili k hrobu, satan se obával o svou nadvládu. [...] Kristus ho mohl volat k zodpovědnosti za kruté dílo... Avšak Kristus řekl: ‚Potrestej tě Hospodin‘ (Ju 1,9). Tím předal vše k rozhodnutí svému Otcí. Spasitel nevstoupil se svým nepřítelem do sporu, ale právě tehdy začal uskutečňovat své dílo: zlomil moc poraženého nepřítele a přivedl mrtvého k životu. To byl důkaz nadvlády Božího Syna. Satan o svou kořist přišel. Spravedlivý mrtvý byl znovu živ.“ (PP 478.479; NUD 227)

Jasný důkaz o Mojžíšově vzkříšení najdeme při Ježíšově proměnění. Tam se Mojžíš zjevil spolu s prorokem Eliášem, který byl vzat, aniž by viděl smrt (2Kr 2,1–11). Mojžíš a Eliáš si s Ježíšem dokonce povídali (L 9,30.31). Mojžíšova přítomnost, důkaz Kristova nadcházejícího vítězství nad hříchem a smrtí, je zde jednoznačně potvrzena. Byli to Mojžíš a Eliáš, ne jejich „duchové“ (vždyť Eliáš nezemřel), kteří se zjevili Ježíši na hoře proměnění.

Aplikace

Mojžíš neměl dovoleno vstoupit do zaslíbené země (Dt 34,1–4), byl však vzat do nebe. Co se z této skutečnosti dozvídáme o Bohu, který „působením své moci mezi námi může učinit nade všechno víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit“ (Ef 3,20)?

DVA STAROZÁKONNÍ PŘÍBĚHY VZKŘÍŠENÍ

²⁰Pak [Elijáš] volal k Hospodinu: „Hospodine, můj Bože, cožpak i té vdově, u které jsem hostem, způsobíš zlo a přivedíš jejímu synu smrt?“²¹Třikrát se nad dítětem sklonil a volal k Hospodinu: „Hospodine, můj Bože, ať se prosím vrátí do tohoto dítěte život!“²²Hospodin Elijášův hlas vyslyšel, do dítěte se navrátil život a ožilo.²³Elijáš dítě vzal, snesl je z pokojíka na střeše do domu, dal je jeho matce a řekl: „Pohled, tvůj syn je živ.“²⁴Žena Elijášovi odpověděla: „Nyní jsem poznala, že jsi muž Boží a že slovo Hospodinovo v tvých ústech je pravdivé.“ (1Kr 17,20–24)

³²Elíša vešel do domu, a hle, mrtvý chlapec byl uložen na jeho lůžku.³³Vstoupil, zavřel dveře, aby byli sami, a modlil se k Hospodinu.³⁴Pak se zdvihl, položil se na dítě, vložil svá ústa na jeho ústa, své oči na jeho oči a své dlaně na jeho dlaně; byl nad ním skloněn, dokud se tělo dítěte neza-
hřálo.³⁵Potom se obrátil a prošel se domem sem a tam. Vrátil se a sklonil se nad chlapcem; ten sedmkrát kýchl a otevřel oči. (2Kr 4,32–35)

Osobní studium

Jaké podobnosti a také rozdíly vidíte v uvedených příbězích vzkříšení?

1Kr 17,8–24

2Kr 4,18–37

V listu Židům 11 čteme, že vírou „ženám se jejich mrtví vraceli vzkříšení“ (Žd 11,35). Tak tomu bylo i v našich dnešních příbězích.

První z nich (1Kr 17,8–24) se odehrál během odpadnutí v Izraeli, k němuž došlo za krále Achaba a jeho pohanské manželky Jezábel. Když zemí pustošilo velké sucho, Bůh přikázal Elijášovi, aby šel do Sarepty, města mimo Izrael. Tam potkal chudou fénickou vdovu, která právě chtěla uvařit poslední skromné jídlo pro sebe a svého syna – a pak byla připravena zemřít. Jejich životy však byly ušetřeny zázrakem, který zprostředkoval prorok Elijáš. Jejich mouka a olej neubývaly až do chvíle, kdy skončilo trýznivé sucho. Po nějaké době její syn onemocněl a zemřel. Matka v zoufalství prosila Elijáše, který volal k Hospodinu.

„Hospodin Elijášův hlas vyslyšel, do dítěte se navrátil život a ožilo“ (1Kr 17,22).

Druhý příběh vzkříšení (2Kr 4,18–37) se odehrál v Šúnemu, malé vesnici jižně od vrchu Gilboa. Elíša pomohl chudé vdově zaplatit dluh, když zázrakem naplnila mnoho nádob olejem (2Kr 4,1–7). Později v Šúnemu potkal zámožnou vdanou ženu, která neměla děti. Prorok jí řekl, že bude mít syna, a stalo se tak, jak předpověděl. Dítě rostlo a bylo zdravé, ale jednoho dne onemocnělo a zemřelo. Šúnemanka spěchala na horu Karmel, aby vše Elišovi vypověděla a prosila ho o pomoc. Prorok se vytrvale modlil k Hospodinu a dítě nakonec ožilo.

Ženy z uvedených příběhů měly odlišný původ, ale stejnou spasitelnou víru. Fénická vdova hostila proroka Elijáše v mimořádně těžkých časech, kdy pro něj v Izraeli nebylo bezpečno. Šúnemanka a její manžel postavili pro proroka pokojík, ve kterém mohl bydlet. Když děti zemřely, jejich věrné matky se obrátily na tyto Boží proroky a nakonec prožily radost ze vzkříšení svých synů.

Aplikace

Oba zmíněné příběhy jsou úžasné. Mrtví mohou být vzkříšeni! V obou případech však zůstává nevyřešenou skutečností, že mnozí jiní nemohli okusit sílu takového zázraku. Co by nás měl tento smutný fakt naučit o tom, jak zásadní je pro naši víru slíbené vzkříšení na konci časů?

SYN VDOVY Z NAIM

¹¹Hned nato odešel do města, které se nazývalo Naim. S ním šli jeho učedníci a veliký zástup lidí. ¹²Když se blížil k městské bráně, hle, vynášeli mrtvého; byl to jediný syn své matky a ta byla vdova. Velký zástup z města ji doprovázel. ¹³Když ji Pán uviděl, bylo mu jí líto a řekl jí: „Neplač!“ ¹⁴Přistoupil k márám a dotkl se jich; ti, kteří je nesli, se zastavili. Řekl: „Chlapče, pravím ti, vstaň!“ ¹⁵Mrtvý se posadil a začal mluvit; Ježíš ho vrátil jeho matce. ¹⁶Všech se zmocnila bázeň, oslavovali Boha a říkali: „Veliký prorok povstal mezi námi“ a „Bůh navštívil svůj lid“. ¹⁷A tato zvěst se o něm rozšířila po celém Judsku a po všem okolí. (L 7,11–17)

Osobní studium

Bible říká, že Ježíš „procházel zemí, všem pomáhal a uzdravoval všechny, kteří byli v moci ďáblově, neboť Bůh byl s ním“ (Sk 10,38). Součástí všech evangelií jsou zprávy o tom, jak Ježíš sloužil potřebným a zraněným lidem. To byl také důvod, proč později mnozí Židé uvěřili, že Ježíš byl zaslíbený Mesiáš.

„Procházel zemí, konal dobro, uzdravoval nemocné a trápené satanem. V celých vesnicích najednou nebylo slyšet nárek nemocných, protože tudy prošel a uzdravil trpící. Činy Ježíše Krista dokazovaly, že přišel z nebe. Každý jeho čin dokazoval lásku a milosrdenství. Motivovala jej láska k lidem.

Boží Syn se stal člověkem proto, aby mohl pomáhat lidem. Ani ti nejhudší a nejprostší lidé se nebáli za ním přijít. Dokonce i malé děti mu chtěly být nablízku.“ (SC 11.12; CVP 12)

Jaký důležitý rozdíl můžeme najít mezi tím, co se stalo v dnešním příběhu (L 7,11–17), v porovnání s příběhy o vzkříšení ze včerejšího dne?

Během své služby v Galileji Ježíš uzdravoval nemocné a vyháněl demony. Jednou se spolu se svými následovníky blížil k městu Naim, když v branách města potkali pohřební průvod. V otevřené rakvi byl jediný syn vdovy, která srdceryvně plakala. Ježíš, plný soucitu, zarmoucené matce řekl: „Neplač!“ Ježíš pak vzkřísil jejího syna slovy: „Chlapče, pravím ti, vstaň!“ (L 7,14). Ježíšova přítomnost zcela změnila celý scénář a mnozí lidé, kteří byli svědky tohoto zázraku, pochopili nejen to, že se stalo něco úžasného, ale také to, že byl mezi nimi někdo výjimečný (nazvali ho „velký prorok“).

Ve dvou předchozích příbězích ženy (fénická vdova i Šúnemanka) žádaly o pomoc proroky, „Boží muže“ – Elijáše a Elišu. Ale vdově z Naim se dostalo pomoci, aniž by o ni sama prosila. Bůh se o nás stará, i když ho neumíme požádat o pomoc nebo se cítíme nehodni. Ježíš viděl problém a vypořádal se s ním. Dá se říci, že tento přístup byl pro Ježíše typický, i když někdy se rozhodl jednat úplně jinak.

Aplikace

Pravá zbožnost zahrnuje i péči o vdovy a sirotky (Jk 1,27). My sice nejsme schopni dělat zázraky jako Ježíš, nic nám ale nebrání sloužit těm, kteří trpí a potřebují pomoc. Jak můžeš pomáhat ty osobně? Komu? Kdy?

JAIROVA DCERA

²¹Když se Ježíš přeplavil v lodi opět na druhou stranu a byl ještě na břehu moře, shromáždil se k němu velký zástup. ²²Tu přišel jeden představený synagogy, jménem Jairo, a sotva Ježíše spatřil, padl mu k nohám ²³a úpěnlivě ho prosil: „Má dcera umírá. Pojd', vlož na ni ruce, aby byla zachráněna a žila!“ ²⁴Ježíš odešel s ním. Velký zástup šel za ním a tlačil se na něj. [...] ³⁵Když ještě mluvil, přišli lidé z domu představeného synagogy a řekli: „Tvá dcera zemřela; proč ještě obtěžuješ Mistra?“ ³⁶Ale Ježíš nedbal na ta slova a řekl představenému synagogy: „Neboj se, jen věř!“ ³⁷A nedovolil nikomu, aby šel s ním, kromě Petra, Jakuba a jeho bratra Jana. ³⁸Když přišli do domu představeného synagogy, spatřil velký rozruch, pláč a kvílení. ³⁹Vešel dovnitř a řekl jim: „Proč ten rozruch a pláč? Dítě neumřelo, ale spí.“ ⁴⁰Oni se mu posmívali. Ale on všechny vyhnal, vzal s sebou otce dítěte, matku a ty, kdo byli s ním, a vstoupil tam, kde dítě leželo. ⁴¹Vzal ji za ruku a řekl: „Talitha kum,“ což znamená: „Děvče, pravím ti, vstaň!“ ⁴²Tu děvče hned vstalo a chodilo; bylo jí dvanáct let. A zmocnil se jich úžas a zděšení. ⁴³Ježíš jim přísně nařídil, že se to nikdo nesmí dovědět, a řekl, aby jí dali něco k jídlu. (Mk 5,21–24.35–43)

Osobní studium

Zázrak vzkříšení se před Ježíšovou smrtí a jeho vzkříšením neomezoval na žádnou konkrétní etnickou skupinu nebo společenskou třídu. Mojžíš patřil mezi největší lidské vůdce Božího lidu (Dt 34,10–12). Chudá fénická vdova však ani nebyla Izraelkou. Šúnemanka patřila mezi zámožné ženy, ale ani ona nebyla součástí vyvoleného národa. Vdova z města Naim měla pouze jediného syna, na kterém byla pravděpodobně závislá. Jairov však byl představeným synagogy, pravděpodobně v Kafarnau. Bez ohledu na jejich odlišné zázemí nebo sociální postavení byli požehnání projevem Boží životodárné moci.

Co se z úvodních veršů můžeme naučit o smrti z Kristových slov: „Dítě neumřelo, ale spí“ (Mk 5,39)?

Jairova dvanáctiletá dcera ležela doma smrtelně nemocná. Jairov tedy šel za Ježíšem a prosil ho, aby přišel do jeho domu a vložil na ni své uzdravující ruce. Ale dříve, než se tam dostal, někdo už přinesl smutnou zprá-

vu: „Tvá dcera zemřela; proč ještě obtěžuješ Mistra?“ (Mk 5,35). Ale Ježíš řekl zarmoucenému otci: „Neboj se, jen věř!“ (Mk 5,36). Opravdu, jediné, co otci v jeho situaci zbývalo, byla naprostá důvěra v Boží zásah.

Ježíš přišel do domu a řekl těm, kteří se tam shromáždili: „Proč ten rozruch a pláč? Dítě neumřelo, ale spí“ (Mk 5,39). Přítomní se však Ježíši posmívali, protože (1) věděli, že je mrtvá, a (2) nepochopili význam jeho slov. „Uklidňující metafora, při které ‚spánek‘ nahrazuje slovo ‚smrt‘, se zdá být Kristovým oblíbeným způsobem, jak o této zkušenosti mluvit (Mt 9,24; L 8,52; viz také J 11,11–15). Smrt je spánek. Jde však o hluboký spánek, ze kterého může člověka probudit jen velký Dárce života, neboť jen on má klíče od hrobu (viz Zj 1,18; J 3,16; Ř 6,23).“ (5BC 609)

Čteme, že všech, kteří byli svědky vzkříšení, se „zmocnil ohromný úžas“ (Mk 5,42). Není divu. Prozatím je pro nás smrt konečná, absolutní a zdánlivě nezvratná. Vidět vzkříšení na vlastní oči muselo být velkolepé a život měnící.

Aplikace

Ježíšova slova: „Neboj se, jen věř!“ (Mk 5,36) jsou důležitá i pro nás dnes. Jak se můžeme naučit věřit i v těch nejobtížnějších situacích, kdy je víra důležitější než kdy jindy?

LAZAR

²³ Ježíš jí řekl: „Tvůj bratr vstane.“ ²⁴ Řekla mu Marta: „Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den.“
²⁵ Ježíš jí řekl: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. ²⁶ A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ ²⁷ Řekla mu: „Ano, Pane. Já jsem uvěřila, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět.“ (J 11,23–27)

Osobní studium

Přečti si celý text J 11,1–44. V jakém smyslu byl Ježíš „oslaven“ nemocí a smrtí Lazara (J 11,4)?

I při této příležitosti Ježíš používá při rozhovoru o smrti metaforu spánku. „Náš přítel Lazar usnul. Ale jdu ho probudit“ (J 11,11). Když si někteří učedníci mysleli, že mluví o pouhém spánku (J 11,11–13), Ježíš jasně řekl, co tím myslel: „Lazar umřel“ (J 11,14). V době Ježíšova příchodu do Betanie byl Lazar již čtyři dny mrtvý a jeho mrtvola se začala rozkládat (J 11,17.39). Jestliže se tělo začne rozkládat natolik, že je cítit jeho zápach, není pochyb o tom, že člověk je skutečně mrtvý.

V tomto kontextu Ježíš řekl Martě: „Tvůj bratr vstane,“ a ona znovu potvrdila svou víru v konečné vzkříšení. Ježíš však pře-

kvapivě prohlásil: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ (J 11,23–26). A po úžasném zázraku Ježíš dodal: „Neřekl jsem ti, že uvidíš slávu Boží, budeš-li věřit?“ (J 11,40). Marta uvěřila a ve vzkříšení svého bratra viděla Boží slávu.

Bible říká, že život byl stvořen Božím slovem (Ž 33,6) a jeho slovem může být život stvořen znovu, jako v případě Lazara. Po krátké modlitbě Ježíš přikázal: „Lazare, pojd ven!“ (J 11,43). Právě v tuto chvíli lidé viděli životodárnou Boží moc, tutéž sílu, která slovem přivedla k existenci celý náš svět. Je to stejná moc, která při vzkříšení na konci věků přivolá mrtvé zpět k životu.

Vzkříšením Lazara Ježíš dokázal, že má moc porazit smrt. Jaký větší projev Boží slávy bychom potřebovali?

Aplikace

Přečti si znovu text J 11,25.26. Ježíš mluví o umírání věřících (v. 25) a zároveň říká, že věřící člověk „neumře navěky“. Jak rozumíš těmto slovům? Proč je pochopení, že smrt je nevedomý spánek, tak klíčové pro porozumění Kristovým slovům? A proč nám jeho slova nabízejí tolik naděje?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 43. kapitolu „Mojžíšova smrt“ (PP 469–480; NUD 223–228) z knihy *Na úsvitu dějin*, 10. kapitolu „Přísné napomenutí“ (PK 129–142; OSU 48–53), 19. kapitolu „Nositel poškození“ (PK 237–243; OSU 94–96) z knihy *Od slávy k úpadku*, 32. kapitolu „Setník“ (DA 318.319; TV 199–202), 36. kapitolu „Dotyk důvěry“ (DA 342.363; TV 218–220) a 58. kapitolu „Lazarovo vzkříšení“ (DA 524–536; TV 334–341) z knihy *Touha věků*.

„V Kristu je život, původní, nevypůjčený, neodvozený. ‚Kdo má Syna, má život‘ (1J 5,12). Kristovo božství je pro věřícího zárukou věčného života. Ježíš řekl: ‚Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?‘ (J 11,25.26). Kristus měl na mysli svůj druhý příchod, kdy spravedliví mrtví vstanou v neporušitelné podobě a spravedliví živí budou přeneseni do nebe a nepoznají smrt. Zázrakem vzkříšení Lazara chtěl Kristus poukázat na vzkříšení všech spravedlivých, kteří zemřeli. Svým slovem a svými skutky se představil jako původce vzkříšení. Ježíš, který měl zanedlouho sám zemřít na kříži, tam stál s klíči smrti jako vítěz nad hrobem a prohlašoval, že má právo i moc dát věčný život.“ (DA 530; TV 338)

Otázky k rozhovoru

1. *Během prorocké služby Elijáše a Elíši, stejně jako během Kristovy pozemské služby, zemřelo mnoho lidí. Jen několik málo z nich bylo vzkříšeno (viz L 4,24–27). Zamysli se i nad tím, co pro člověka vzkříšení znamená. Jaký rozdíl je ve vzkříšení pro tento život, a vzkříšení při druhém Ježíšově příchodu?*
2. *Mnoho autorů v průběhu staletí psalo o marnosti života, který vždy končí smrtí. Spolu s ostatními živými tvory – slepicemi, bobry nebo ústřicemi – všichni umíráme. Pro lidi je však v jistém smyslu situace horší než pro zvířata, protože my víme, že zemřeme (viz Kaz 9,5). Drůbež, bobři a ústřice to nevědí. Proč je tedy zaslíbení vzkříšení pro nás tak klíčové?*
3. *Je-li někdo přesvědčen, že duše je nesmrtelná a že mrtví, zejména spravedliví mrtví, po smrti žijí dál v nebi, proč by pak bylo zapotřebí vzkříšení na konci časů?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Zemřel za nás

Texty na tento týden

Zj 13,8; Mt 17,22.23; Mk 9,30–32; J 19,1–30; Ř 6,23; 1K 1,18–24

Základní verš

„Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný.“ (J 3,14.15)

Říká se, že člověk se nemůže vyhnout dvěma věcem: daním a smrti.

Není to tak docela pravda. Lidé se někdy daním vyhnout mohou, ale smrti ne. Mohou být schopni odložit smrt o několik let, ale dříve či později vždy přijde. A protože víme, že všichni mrtví, spravedliví i bezbožní, končí nejprve na stejném místě, naše naděje na vzkříšení pro nás znamená nesmírně mnoho. Vlastně všechno. Jak řekl apoštol Pavel, bez naděje na vzkříšení by byli „ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu“ (1K 15,18). Kdybychom věřili, že ti, co „zesnuli v Kristu“, jsou hned po smrti v nebesích v Boží přítomnosti, takové tvrzení by nedávalo žádný smysl.

Kristovo vzkříšení je tedy ústředním bodem naší víry, protože v jeho vzkříšení máme osobní jistotu. Ale předtím, než byl Kristus vzkříšen z mrtvých, musel zemřít. Proto se uprostřed agonie v Getsemanské zahradě v očekávání své smrti modlil: „Nyní je má duše sevřena úzkostí. Mám snad říci: Otče, zachraň mě od této hodiny? Vždyť pro tuto hodinu jsem přišel“ (J 12,27). Ježíšovým posláním bylo zemřít za hříchy lidstva.

Osnova lekce

Tento týden se zaměříme na Kristovu smrt a na to, co znamená pro příslib věčného života.

- Zj 13,8; 1Pt 1,18–20: Plán záchrany připravený od počátku světa (neděle)
- Mt 16,21–23; L 18,31–34: Předmluva ke smrti na kříži (pondělí)
- J 19,28–30: „Dokonáno jest“ (úterý)
- J 3,14–18: Zemřel za nás (středa)
- 1K 1,18–24: Význam kříže (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

OD POČÁTKU SVĚTA

Protož klaněti se jí [šelmě] budou všickni, kteříž přebývají na zemi, jichžto jména nejsou napsaná v knihách života Beránka, toho zabitého od počátku světa (Zj 13,8; BK)

Bůh předem rozhodl, aby byl vydán, a vy jste ho rukou bezbožných přibili na kříž a zabilí. (Sk 2,23)

¹⁸Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykopeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, ¹⁹nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny ²⁰byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa a přišel kvůli vám na konci časů. (1Pt 1,18–20)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních textech. Jak mohl být Kristus považován za „zabitého od počátku světa“?

V textu Zj 13,8 (BK) je pro nás rozhodující myšlenka, že Kristus byl „zabit od počátku světa“. Je zřejmé, že to musíme chápat v symbolickém smyslu (knihy Zjevení je plná symbolů), protože Kristus byl ukřižován až tisíce let po stvoření země. Tento text ukazuje, že plán spasení vznikl již před stvořením světa. A ústředním bodem tohoto plánu byla smrt Ježíše, Božího Beránka, na kříži.

Také text Tt 1,2 naznačuje, že plán spasení vznikl před dávnými věky. „Plán našeho vykopení nebyl dodatečným řešením, které

Bůh vymyslel až po Adamově pádu. [...] Byl zjevením ‚tajemství, které od věčných časů nebylo vysloveno‘ (Ř 16,25).“ (DA 22; TV 10)

Tento plán byl nejprve zjeven Adamovi a Evě v rajske zahradě (Gn 3,15.21) a ukazovala na něj každá krvavá oběť ve Starém zákoně. Když například Hospodin zkoušel Abrahamovu víru, obstaral beránka, který byl obětován místo Izáka (Gn 22,11–13). Tato „náhrada“ za život syna ještě jasněji znázorňovala zástupnou povahu Kristovy smírné oběti na kříži.

Ústředním bodem celého plánu spasení je tedy Ježíšova zástupná smrt, po staletí symbolizovaná obětmi zvířat, z nichž každá je symbolem Kristovy smrti na kříži. Ježíš zemřel jako „beránek Boží, který snímá hřích světa“ (J 1,29).

Aplikace

Je pravda, že oběti zvířat jsou hrozná a krvavá. Ale i tím Starý zákon ukazuje velikost Kristovy oběti a strašné důsledky hříchu.

PŘEDMLUVA KE SMRTI NA KŘÍŽI

²¹Od té doby začal Ježíš ukazovat svým učedníkům, že musí jít do Jeruzaléma a mnoho trpět od starších, velekněží a zákoníků, být zabit a třetího dne vzkříšen. ²²Petr si ho vzal stranou a začal ho kárat: „Bud' toho uchráněn, Pane, to se ti nemůže stát!“ ²³Ale on se obrátil a řekl Petrovi: „Jdi mi z cesty, satane! Jsi mi kamenem úrazu, protože tvé smýšlení není z Boha, ale z člověka!“ (Mt 16,21–23)

³¹Vzal k sobě svých Dvanáct a řekl jim: „Hle, jdeme do Jeruzaléma a na Synu člověka se naplní všechno, co je psáno u proroků. ³²Neboť bude vydán pohanům a budou se mu posmívat a tupit ho a plivat na něj, ³³zbičují ho a zabijí; a třetího dne vstane.“ ³⁴Oni však ničemu z toho nerozuměli, smysl těch slov jim zůstal skryt a nepochopili, co říkal. (L 18,31–34)

Osobní studium

Jaké byly reakce učedníků na Ježíšovy předpovědi vlastního utrpení a smrti a co by nás jejich reakce měly naučit o nebezpečí nepochopení Písma?

Mt 16,21–23

Mt 17,22.23; Mk 9,30–32; L 9,44.45

L 18,31–34

Ježíš se narodil a žil, aby zemřel. Každý krok, který udělal, ho přibližoval k jeho velké smírcí oběti na golgotském kříži. Byl si naplno vědom svého poslání a nedovolil nikomu a ničemu, aby ho od něj odvrátilo. Ve skutečnosti „celý jeho život byl předmluvou k jeho smrti na kříži“ (FE 382).

V posledním roce své pozemské služby Ježíš stále zřetelněji mluvil s učedníky o své nadcházející smrti. Zdá se však, že neby-

li schopni a ochotni přijmout realitu jeho výroků. Naplnění falešnými představami o roli Mesiáše si vůbec nepřipouštěli, že on – Ježíš – zemře. Vždyť to měl být Mesiáš! Nesprávná teologie jim přinesla zbytečnou bolest a utrpení.

Již Nikodémovi Ježíš řekl: „Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný“ (J 3,14.15). Když byl Ježíš v Cesareji Filipově, řekl svým učedníkům, „že musí jít do Jeruzaléma a mnoho trpět od starších, velekněží a zákoníků, být zabit a třetího dne vzkříšen“ (Mt 16,21). Když procházel Galileou (Mk 9,30–32) a během své poslední cesty do Jeruzaléma (L 18,31–34) Ježíš znovu mluvil s učedníky o své smrti a zmrtevýchvstání. Jelikož se to rozcházel s jejich očekáváními a představami, byli k Ježíšovým slovům hlouší. Jak snadné je pro nás udělat to samé.

Aplikace

Lidé měli v minulosti falešné představy o prvním příchodu Mesiáše. Které z falešných představ o druhém příchodu Ježíše převládají dnes?

„DOKONÁNO JEST“

²⁸Ježíš věděl, že vše je již dokonáno; a proto, aby se až do konce splnilo Písmo, řekl: „Žízním.“

²⁹Stála tam nádoba plná octa; namočili tedy houbu do octa a na yzopu mu ji podali k ústům.

³⁰Když Ježíš okusil octa, řekl: „Dokonáno jest.“ A nakloniv hlavu skončil. (J 19,28–30)

Osobní studium

Přečtěte si text J 19,1–30. Jaké klíčové poselství pro nás vyplývá z Ježíšových slov: „Dokonáno jest“?

Nastaly rozhodující chvíle pro Krista, pro lidstvo a pro celý vesmír. V hluboké agónii bojoval proti mocnostem temnoty. S obrovským úsilím prošel Getsemanskou zahradou, nespravedlivým soudem až na horu Golgota. Padlí andělé se ho pokoušeli zstrašit a přemoci. Když Ježíš visel na kříži, velekněží, zákoníci a starší se mu posmívali a říkali: „Jiné zachránil, sám sebe zachránit nemůže. Je král izraelský – ať nyní sestoupí z kříže a uvěříme v něho!“ (Mt 27,42).

Mohl Kristus sestoupit z kříže a zachránit se? Ano, měl tu moc, ale nechtěl to udělat. Jeho bezpodmínečná láska k celému lidstvu, včetně nepřátel a posměvačů, mu nedovolila vzdát se. Ve skutečnosti „posměvači patřili k těm, za jejichž záchranu umíral. Nemohl sestoupit z kříže a zachránit se, protože ho nedržely hřebíky, ale jeho vůle zachránit je.“ (Alfred Plummer,

An Exegetical Commentary on the Gospel According to S. Matthew. London: Elliot Stock, 1910, s. 397)

Bez ohledu na své utrpení Ježíš porazil království satana, i když to byl právě satan, kdo podnítil události, které vedly ke kříži, včetně Jidášovy zraedy (J 6,70; 13,2.27). „Ačkoli to není evangelistovým hlavním záměrem, Ježíšovu smrt popisuje jako dílo satanova působení a zároveň jako dílo Ježíšova vítězství nad satanem.“ (George E. Ladd, *A Theology of the New Testament*. rev. ed. Cambridge, UK: Lutterworth Press, 1994, s. 192)

Když Kristus zvolal na kříži „Dokonáno jest“ (J 19,30), vyjádřil nejen to, že jeho agónie skončila, ale zejména skutečnost, že vyhrál velký kosmický a historický spor proti satanovi a jeho zlým silám. „Celé nebe jávalo nad Spasitelovým vítězstvím. Satan byl poražen a uvědomil si, že přišel o své panství.“ (DA 758; TV 487)

Je obtížné pochopit tento úžasný kontrast: prostřednictvím úplného ponížení Boží Syn získal pro nás a pro celý vesmír největší a nejslavnější vítězství.

Aplikace

Uvažuj o tom, jak hrozný musí být hřích, když k jeho odčinění byla potřebná Kristova smrt. Co by nás měla tato pravda naučit o zbytečnosti našich skutků ve snaze dosáhnout zásluh před Bohem? Co můžeme sami přidat k tomu, co už pro nás udělal Kristus? Podělte se o svou odpověď ve třídě sobotní školy.

ZEMŘEL ZA NÁS

¹⁴Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, ¹⁵aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný. ¹⁶Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. ¹⁷Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen. ¹⁸Kdo v něho věří, není souzen. Kdo nevěří, již je odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. (J 3,14–18)

Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu. (Ř 6,23)

Osobní studium

Co říkají texty z úvodu o významu Kristovy smrti?

Když Ježíš přišel k řece Jordán, aby se dal pokřtít, Jan Křtitel zvolal: „Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa“ (J 1,29). Tento výrok uznává Krista jako předpověděného Božího beránka, na kterého ukazovaly všechny starozákonní oběti.

Zvířecí oběti však nemohly samy o sobě odstranit hříchy (Žd 10,4). Poskytovaly jen podmíněné odpuštění, závisející na budoucí Kristově oběti na kříži. „Jestliže vyznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti“ (1J 1,9).

V čem spočívá naděje vyplývající z veršů J 3,16.17? Jak tato naděje ovlivňuje vaše vědomí hříchu, za který nám podle zákona náleží odsouzení?

Uvažuj, co všechno v sobě tyto verše obsahují. Ježíš, který stvořil vesmír (J 1,1–3), se obětoval za každého z nás jako oběť za hříchy.

Každý z nás zhřešil a propadl smrti. Jen díky tomu, že místo nás zemřel Kristus, můžeme od něj přijmout dar věčného života. V tom spočívá velké zaslíbení evangelia.

Ježíš Kristus prohlásil, že „Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna“, aby za nás zemřel (J 3,16). Nikdy bychom neměli zapomenout, že Kristus se za nás obětoval dobrovolně (Žd 9,14). Martin Luther označil kříž za „oltář, na kterém on [Kristus], stravován ohněm bezmezné lásky, která hořela v jeho srdci, přinášel Otci živou a svatou oběť svého těla a krve s vroucí přímlovou, hlasitým voláním a horkými slzami úzkosti (Žd 5,7).“ (Luther's Works. vol. 13. St. Louis, MO: Concordia Publishing House, 1956, s. 319) Kristus zemřel „jednou provždy“ (Žd 10,10.12), protože jeho oběť je dostatečná a nikdy neztrácí svou sílu.

„I kdyby evangelium milosti přijal pouze jeden jediný člověk, Kristus by pro záchranu tohoto jediného člověka podstoupil život plný útrap a pokoření a potupnou smrt.“ (MH 135; ŽNP 62.63)

Aplikace

Znovu si přečti text J 3,16 a nahrad' slova „svět“ a „každý“ svým vlastním jménem. Jak se můžeš naučit přivlastnit si toto nádherné zaslíbení – a to tak, abys na něj myslel zvlášť ve chvílích pokušení?

VÝZNAM KŘÍŽE

¹⁸Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží. ¹⁹Je psáno: „Zahubím moudrost moudrých a rozumnost rozumných zavrhnou.“ ²⁰Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím?

²¹Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí. ²²Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost,

²³ale my kážeme Krista ukřížovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ²⁴ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. (1K 1,18–24)

Osobní studium

Co Pavel říká o kříži a jak ho porovnává s „moudrostí světa“ (1K 1,18–24)? Proč i dnes, když „materialismus“ (myšlenka, že veškerá realita je jen materiální, což znamená, že neexistuje Bůh ani nadpřirozená sféra existence) dominuje „moudrosti světa“, je poselství o kříži tak důležité?

Kristův kříž je středem dějin spásy. „Věčnost nikdy nedokáže pochopit hloubku lásky zjevenou na golgotském kříži. Právě tam nekonečná Kristova láska stála tváří v tvář neomezenému satanovu sobectví.“ (Stephen N. Haskell, *The Cross and Its Shadow*. South Lancaster, MA: Bible Training School, 1914. s. v)

Zatímco Kristus se pokorně obětoval jako výkupné za celé lidstvo, satan na něj zaútočil utrpením a agonii. Kristus nezemřel jen přirozenou smrtí, které musí čelit každý člověk. Zemřel druhou smrtí, aby ji všichni, kdo ho přijmou, nemuseli nikdy zakusit na vlastní kůži.

V souvislosti s významem kříže nacházíme několik důležitých aspektů, které bychom si měli pamatovat. (1) Kříž je nejvyšším zjevením Boží spravedlnosti ve vztahu k hříchu (Ř 3,21–26). (2) Kříž je nejvyšším zjevením Boží lásky k hříšníkům (Ř 5,8). (3) Kříž je velkým zdrojem síly, která láme pouta hříchu (Ř 6,22.23; 1K 1,17–24). (4) Kříž je naší jedinou nadějí na věčný život (Fp 3,9–11; J 3,14–16; 1J 5,11.12). (5) Kříž je jedinou „protilátkou“ proti budoucí vzpouře ve vesmíru (Zj 7,13–17; Zj 22,3).

Žádná z těchto klíčových pravd o kříži nemůže být objevena „moudrostí světa“. Tak jako tehdy, i dnes je kázání o kříži „bláznovstvím“ pro moudrost světa, která často neuznává ani tu nejzřejmější pravdu, jaká může být – existenci Stvořitele (viz Ř 1,18–20).

Řecký výraz pro „bláznovství“ (*mória*) vyjadřuje, že kázání o kříži je „bláznivé“ podle „moudrosti světa“. Tato moudrost nemůže znát Ježíše ani spasení, které nám nabízí svou zástupnou smrtí na kříži.

Aplikace

At' už „moudrost světa“ nabízí jakoukoli hodnotu, proč nesmíme nikdy dovolit, aby narušila naši víru v Ježíše a naději, kterou nám dává „bláznovská zvěst“ (1K 1,21)?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 74. kapitolu „V Getsemanské zahradě“ (DA 685–697; TV 437–444) a 78. kapitolu „Ukřižování“ (DA 741–758; TV 476–486) z knihy *Touha věků* a část kapitoly „Jak se zbavit pocitu viny“ (SC 27; CVP 25.26) z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji*.

„Viděla jsem, že celé nebe se zajímá o naše spasení – a my snad budeme lhostejní? Budeme lehkomyšlní, jako by nám nezáleželo na tom, jestli budeme spaseni, nebo ne? Budeme znevažovat oběť, která byla za nás přinesena? Někteří to udělali. Posmívají se nabízené milosti a spočívá na nich Boží hněv. Boží Duch se nenechá stále zarmucovat. Pokud to bude trvat ještě o kousek déle, nakonec od nich odstoupí. Pokud po všem, co Bůh učinil pro záchranu lidstva, lidé ukazují svými životy, že zlehčují nabízenou Ježíšovu milost, bude jejich údělem smrt a bude draze zaplácena. Bude to hrozná smrt, protože budou muset prožít utrpení, které cítil Kristus na kříži, když pro ně získal vykoupení, které oni odmítli. A tehdy si uvědomí, o co přišli – o věčný život a nesmrtelné dědictví. Velká oběť, která byla přinesena pro záchranu lidí, nám ukazuje jejich hodnotu. Je-li drahocenná duše ztracena, je ztracena navždy.“ (1T 124)

Otázky k rozhovoru

1. Text Žd 10,4 říká: „neboť krev býků a kozlů není s to hříchy odstranit“. Jak tedy byli lidé spaseni v době Starého zákona? Jak nám může pomoci lépe pochopit toto téma analogie s kreditní kartou, kterou používáme k placení, ale později musíme zaplatit účet?
2. Přečtěte si text 2K 5,18–21. Pokud Kristus zemřel za hříchy celého světa, proč nebudou spaseni všichni? Proč hraje osobní volba člověka rozhodující roli při určení toho, kdo bude díky kříži spasen, a kdo bude ztracen i navzdory velké oběti, kterou Kristus v jeho prospěch přinesl?
3. Které učení „světské moudrosti“ je pro Boha „bláznovstvím“? A co myšlenka, že celý ten neuvěřitelný záměr, účel a krása světa je čistě nahodilým výtvořem? Nebo že vesmír vznikl úplně z ničeho? Jaké další příklady vás napadnou?
4. Zamyslete se nad závěrečnou otázkou úterního studia. Proč jsou naše snahy přidat něco ke Kristově oběti na kříži zbytečné a směšné? Proč jsou v rozporu s plánem spasení?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Kristovo vítězství nad smrtí

Texty na tento týden

Mt 27,62–66; J 10,17,18; Mt 27,51–53; J 20,11–29; 1K 15,5–8

Základní verš

„Když jsem ho spatřil, padl jsem k jeho nohám jako mrtvý; ale on vložil na mne svou pravici a řekl: „Neboj se. Já jsem první i poslední, ten živý; byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu.““ (Zj 1,17,18)

Vzkříšení Ježíše Krista tvoří základ křesťanské víry. Apoštol Pavel to zdůraznil velmi jasně: „Neboť není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus. Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu“ (1K 15,16–18). Podrobněji se tomuto tématu budeme věnovat příští týden.

Bez ohledu na to, jaký důraz Pavel kladl na Kristovu smrt a na to, jak důležitá byla: „Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného“ (1K 2,2), bez Kristova vzkříšení by nám nebyla nic platná. Proto je Ježíšovo vzkříšení klíčové pro celou křesťanskou víru a plán spasení.

Ale těm, kteří věří, že mrtví v Kristu se už těší z nebeské blaženosti, protože „odešli domů, aby byli s Pánem“, se jeví důraz na Kristovo a naše vzkříšení jako nepřilíš pochopitelný.

Osnova lekce

Tento týden se budeme věnovat otázce Kristova vzkříšení a všem přesvědčivým důkazům, na jejichž základě mu můžeme věřit.

- Mt 27,62–66: Zapečetěný hrob (neděle)
- Mt 28,1–6: „Byl vzkříšen“ (pondělí)
- Mt 27,51–53: Mnozí povstali s ním (úterý)
- 1K 15,3–8: Svědci vzkříšeného Krista (středa)
- Dt 26,1–11; 1K 15,20,21: Prvotina těch, kdo zemřeli (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ZAPEČETĚNÝ HROB

⁶²Nazítří, v den po pátku, shromáždili se velekněží a farizeové u Piláta ⁶³a řekli: „Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník řekl ještě za svého života: ‚Po třech dnech budu vzkříšen‘. ⁶⁴Dej proto rozkaz, ať je po tři dny hlídán jeho hrob, aby nepřišli jeho učedníci, neukradli ho a neřekli lidu, že byl vzkříšen z mrtvých; to by pak byl poslední podvod horší než první.“ ⁶⁵Pilát jim odpověděl: „Zde máte stráž, dejte hrob hlídat, jak uznáte za dobré.“ ⁶⁶Oni šli, zapečetili kámen a postavili k hrobu stráž. (Mt 27,62–66)

Osobní studium

Zdálo se, jako by Kristovo poslání skončilo (a dokonce selhalo) jeho smrtí na kříži. Satanovi se podařilo podnitit Jidáše, aby Spasitele zradil (L 22,3.4; J 13,26.27), a velekněze a starší, aby požadovali jeho smrt (Mt 26,59; Mt 27,20). Když Ježíše zatkli, „všichni učedníci [ho] opustili a utekli“ (Mt 26,56) a Petr ho třikrát zapřel (Mt 26,69–75). Nyní Ježíš ležel v zapečetěném hrobě vytesaném do skály, který byl uzavřen velkým kamenem a hlídán římskými strážemi (Mt 27,57–66). Dokonce i všechny neviditelné satanské bytosti byly ve střehu. „Kdyby [satan] mohl, držel by Krista zamčeného v hrobě.“ (12MR 412)

Během své pozemské služby Kristus předpověděl nejen svou smrt na kříži, ale také své zmrtnýchvstání. Pomocí orientálního inkluzivního počítání času (podle kterého se i část dne počítá jako celý den) Ježíš řekl, že „jako byl Jonáš v břiše mořské obludy tři dny a tři noci, tak bude Syn člověka tři dny a tři noci v srdci země“ (Mt 12,40). Při jiných příležitostech Ježíš zdůraznil, že bude zabit, ale třetí den vstane z mrtvých (Mt 16,21; Mt 17,22.23; Mt 20,17–19). Velekněží a farizeové tato Ježíšova prohlášení znali,

a přestože jim nevěřili, „pro jistotu“ učinili opatření, která měla zabránit učedníkům, aby vzkříšení zmanipulovali.

Uvažuj o úvodním textu (Mt 27,62–66). Jak popisované skutečnosti pomohly později poskytnout světu více důkazů o Ježíšově vzkříšení?

Všechna bezpečnostní opatření přijatá k udržení Ježíše bezpečně uloženého v hrobě v konečném důsledku způsobila, že jeho vítězství nad smrtí a zástupy zla bylo ještě viditelnější a slavnější.

Židovští představitelé určitě slyšeli o Ježíšových zázracích, někteří byli dokonce sami jejich svědky. A přesto si mysleli, že stráž u hrobu by mohla zabránit tomu, aby byl vzkříšen ten, který dokázal udělat tolik zázraků?

Čemu vlastně měla stráž zabránit? Mohli by učedníci ukrást tělo a potom tvrdit, že Ježíš vstal z mrtvých? Kdyby se lidé ptali, kde je tedy vzkříšený Ježíš, jejich jedinou odpovědí by bylo: „Věřte nám.“

Pokud nic jiného, činy židovských představitelů odhalily, jak moc se Ježíše báli i po jeho smrti. Možná že v hloubce své duše měli strach, že by přece jen mohl být vzkříšen.

Aplikace

Zdá se, že náboženští představitelé brali Ježíšova slova o vlastním zmrtnýchvstání vážněji než jeho učedníci. Jak se to mohlo stát? Jak předejít tomu, abychom si z Ježíšových slov nevybírali jen to, co se nám zdá „pohodlné“ nebo „uvěřitelné“?

„BYL VZKŘÍŠEN“

¹Když uplynula sobota a začínal první den týdne, přišly Marie z Magdaly a jiná Marie, aby se podívaly k hrobu. ²A hle, nastalo velké zemětřesení, neboť anděl Páně sestoupil z nebe, odvalil kámen a usedl na něm. ³Jeho vzezření bylo jako blesk a jeho roucho bílé jako sníh. ⁴Strážci byli strachem z něho bez sebe a strnuli jako mrtví. ⁵Anděl řekl ženám: „Vy se nebojte. Víím, že hledáte Ježíše, který byl ukřižován. ⁶Není zde; byl vzkříšen, jak řekl. Pojd'te se podívat na místo, kde ležel.“ (Mt 28,1–6)

⁷Proto mě Otec miluje, že dávám svůj život, abych jej opět přijal. ¹⁸Nikdo mi ho nebere, ale já jej dávám sám od sebe. Mám moc svůj život dát a mám moc jej opět přijmout. Takový příkaz jsem přijal od svého Otce. (J 10,17,18)

Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá. (Ř 8,11)

Osobní studium

Vítězství Krista nad satanem a jeho zlými silami bylo zajištěno na kříži a potvrzeno prázdným hrobem. „Ježíše uložili do hrobu a satan jásal. Dokonce doufal, že Spasitel již nevstane. Činil si nárok na Kristovo tělo a rozestavil kolem hrobu svoji stráž, která měla Božího Syna držet ve vězení. Jeho andělé však prchli před nebeským poslem a satan zuřil. Když potom viděl Krista, jak vítězně vychází z hrobu, pochopil, že jeho vláda skončí a že bude zničen.“ (DA 782; TV 500) A přestože Kristovo lidství zemřelo, jeho božství ne. Ve svém božství měl Kristus moc zlomit pouta smrti.

Kdo měl podle uvedených veršů podíl na Ježíšově vzkříšení?

Mt 28,1–6

J 10,17,18

Ř 8,11

Během své služby Ježíš řekl, že on sám má moc dát svůj život a znovu ho přijmout (J 10,17,18). Martě řekl: „Já jsem vzkříšení

a život“ (J 11,25). Jiné pasáže hovoří o jeho vzkříšení jako o Božím činu (Sk 2,24; Ř 8,11; Ga 1,1; Žd 13,20). Na této slavné a významné události se dokonce podílel i mocný anděl Páně (Mt 28,1,2).

Text Mt 28,11–15 odhaluje pošetilé snahy náboženských vůdců pokračovat v boji proti Ježíši. Ti, kdo hlídali Ježíšův hrob, „přišli do města a oznámili velekněžím, co se všechno stalo“ (Mt 28,11). Podle tohoto příběhu stráž viděla vzkříšení. Pokud by tomu tak nebylo, co by vlastně jejich slova znamenala? Z nebe sestoupil anděl, pohnul kamenem, sedl si na něj a oni omdleli? A probrali se, až když byla hrobka prázdná? Nebo když byli v bezvědomí, vzal anděl Ježíšovo tělo? Nebo to snad udělali učedníci? Nebo ho ukradl ještě někdo jiný? Ať se stalo cokoli, Ježíšovo tělo bylo očividně pryč.

Anděl sestupující z nebe, spící stráž a prázdná hrobka náboženské vůdce skutečně znepokojila. Velekněží a starší „dali vojákům značné peníze“ (Mt 28,12). Je zřejmé, že cokoli jim vojáci řekli, způsobilo jim to vážné obavy. A nemluvíli o ničem jiném než o Ježíšově vzkříšení.

Aplikace

Proč mohli být někteří Židé pohoršeni tím, že první lidé, kteří viděli vzkříšeného Krista, byli Římané? Na jakou velkou změnu mohla upozornit tato situace?

SVATÍ VYŠLI Z HROBŮ

⁵¹A hle, chrámová opona se roztrhla vpůli odshora až dolů, země se zatřásla, skály pukaly, ⁵²hroby se otevřely a mnohá těla zesnulých svatých byla vzkříšena; ⁵³vyšli z hrobů a po jeho vzkříšení vstoupili do svatého města a mnohým se zjevili. (Mt 27,51–53)

Osobní studium

Co nás zpráva uvedená v úvodním textu (Mt 27,51–53) učí o Ježíšově vzkříšení a jeho významu?

Zemětřesení bylo jedním z průvodních jevů Ježíšovy smrti (Mt 27,50.51). Další zemětřesení se pak odehrálo během Ježíšova vzkříšení (Mt 28,2). Ve chvíli, kdy Ježíš zemřel, „mnohá těla zesnulých svatých byla vzkříšena“ (Mt 27,52). Tito svatí byli vzkříšeni v oslaveném těle jako svědci Kristova vzkříšení a jako předobraz těch, kteří budou vzkříšeni na konci věků. Hned po vzkříšení Ježíše dostali tedy mnozí Židé mocný důkaz, aby uvěřili v jeho vzkříšení a mohli přijmout Ježíše jako svého Spasitele. Mnozí, včetně kněží, díky tomu opravdu uvěřili (viz Sk 6,7).

„Ježíš křísil mrtvé i za své pozemské služby. Vzkřísil syna vdovy z Naim, Jairovu dceru a Lazara. Ti ale nebyli nesmrtelní. I po vzkříšení je čekala smrt. Mrtví, kteří vyšli z hrobu při Kristově vzkříšení, však vstali k věčnému životu. Vstoupili s ním do nebe jako důkaz jeho vítězství nad smrtí a hrobem. [...] Vzkříšení šli do města, ukázali se mnoha lidem a řekli jim: Kristus vstal z mrtvých a my jsme vstali s ním. Svatá pravda o vzkříšení se tak stala nesmrtelnou.“ (DA 786; TV 502)

Z lidského hlediska měli velekněží a starší velké výhody. Měli náboženskou moc, a dokonce byli schopni přesvědčit římské úřady a davy, aby jim s jejich plány pomohly. Zapomněli však, že „podle své vůle nakládá s nebeským vojskem i s obyvateli země“ (Da 4,32). Jejich lži byly vyvráceny existencí těchto vzkříšených svatých.

Aplikace

Proč můžeme věřit v konečné Boží vítězství i přes všechno špatné, co se ve světě děje?

SVĚDCI VZKŘÍŠENÉHO KRISTA

³Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem ⁴a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem, ⁵ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. ⁶Poté se ukázal více než pěti stům bratří najednou; většina z nich je posud na živu, někteří však již zesnuli. ⁷Pak se ukázal Jakobovi, potom všem apoštolům. ⁸Naposledy ze všech se jako nedochůdčeti ukázal i mně. (1K 15,3–8)

Osobní studium

Uvažuj o textech J 20,11–29 a 1K 15,3–8. Jak reagovali učedníci, když se poprvé setkali se vzkříšeným Kristem?

Dva andělé u prázdného hrobu řekli Marii z Magdaly a několika dalším ženám, že Ježíš vstal z mrtvých (Mt 28,1.5–7; Mk 16,1–7; L 23,55; L 24,1–11). Brzy se jim však zjevil samotný Ježíš a ony se mu klaněly (Mt 28,1.9.10; J 20,14–18). Zjevil se také Petrovi (L 24,34; 1K 15,5) a dvěma učedníkům na cestě do Emaus, kterým hořelo srdce, když s nimi mluvil (Mk 16,12; L 24,13–35). Když Ježíš navštívil po svém vzkříšení učedníky shromážděné za zavřenými dveřmi, učedníci byli zpočátku vyděšení a vystrašení. Později je však naplnila radost a žasli nad tím, co se stalo (L 24,33–49, J 20,19–23). O týden později přišel Ježíš znovu do stejné místnosti, aniž by otevřel dveře, a tehdy i Tomáš uvěřil v jeho vzkříšení (J 20,24–29).

Během čtyřiceti dnů mezi vzkříšením a nanebevstoupením Ježíše „se ukázal více než pěti stům bratří najednou“ (1K 15,6).

Ježíš se také připojil k některým učedníkům na břehu Galilejského jezera a snídal s nimi. Potom měl vážný rozhovor s Petrem (J 21,1–23). Kromě zmíněných Ježíšových zjevení se mohla odehrát i další (Sk 1,3), než se nakonec zjevil učedníkům naposledy při svém nanebevstoupení (L 24,50–53; Sk 1,1–11). Také Pavel se považoval za očitého svědka vzkříšeného Krista, který se mu zjevil na cestě do Damašku (1K 15,8; porovnej se Sk 9,1–9).

Když ostatní učedníci poprvé řekli nepřítomnému Tomášovi, že viděli vzkříšeného Pána, on zareagoval: „Dokud neuvidím na jeho rukou stopy po hřebecích a dokud nevlořím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím“ (J 20,25). O týden později, když se Ježíš znovu zjevil učedníkům, mezi nimiž byl tentokrát i Tomáš, mu Ježíš řekl: „Polož svůj prst sem, pohled na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!“ (J 20,27). Potom Tomáš vyznal: „Můj Pán a můj Bůh.“ Ježíš mu řekl: „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili!“ (J 20,29).

Aplikace

„Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.“ I když jsi na vlastní oči neviděl vzkříšeného Krista, jaké důvody máš pro svou víru v něho?

„PRVNÍ Z TĚCH, KDO ZESNULI“

²⁰Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. ²¹A jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání. (1K 15,20.21)

Osobní studium

Ve světle textu Dt 26,1–11 uvažuj o verších 1K 15,20.21. V jakém smyslu Pavel řekl o vzkříšeném Kristu, že je „první z těch, kdo zesnuli“?

Obětování „prvotiny“ ze sklizně bylo starověkou izraelskou zemědělskou praxí s hlubokým náboženským významem. Bylo to posvátné uznání Boha jako laskavého Poskytovatele, který svěřil svým správcům zemi, ve které rostla úroda připravená ke sklizni (viz Ex 23,19; Ex 34,26; Lv 2,11–16, Dt 26,1–11). První plody naznačovaly nejen to, že sklizeň začíná, ale předpovídaly i kvalitu úrody.

Podle Wayne Grudema, „když Pavel nazývá Krista ‚prvotinou‘ (řecky *aparché*), používá metaforu ze zemědělství, aby naznačil, že budeme jako Kristus. Tak jako ‚první plody‘ nebo první chuť dozrávající úrody ukazuje, jaký bude zbytek úrody, tak Kristus jako ‚prvotina‘ ukazuje, jaká budou naše těla po zmrtvýchvstání, když nás Bůh

při závěrečné ‚sklizni‘ vzkřísí z mrtvých a přivede do své přítomnosti.“ (W. Grudem, *Systematic Theology*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1994, s. 615)

Stojí za to připomenout, že Ježíš vyšel z hrobu v oslaveném lidském těle. Přesto však nesl znaky svého ukřižování (J 20,20.27). Znamená to, že vzkříšené Boží děti také ponесou fyzické znaky svého utrpení? Bude apoštol Pavel nosit ve svém oslaveném těle „osten“ (2K 12,7) a „jizvy Ježíšovy“ (Ga 6,17)?

Až do své smrti měl Pavel „v očích, oslepených nebeským jasem, na sobě navždy nosit stopy Kristovy slávy [viz Sk 9,1–9]“. (SR 275) To však neznámá, že on nebo kdokoli jiný z oslavených vykoupených bude vzkříšen se znaky vlastního utrpení (viz 1K 15,50–54). Kristus však „navěky ponese znamení této krutosti. Všechny stopy po hřebících budou vyprávět o úžasném vykoupení člověka a obrovské ceně, za kterou byl koupen.“ (E 179) Tato znamení nám zaručí, že všechny naše znaky utrpení budou navěky pryč.

Aplikace

Kristus ponese jizvy svého ukřižování navěky. Co to prozrazuje o Boží lásce k nám a o tom, jaká je skutečná cena našeho spasení? Jak to ukazuje, kolik Boha stála naše záchrana?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Z knihy *Touha věků* si přečtěte kapitoly 80. „V hrobě“ (DA 769–778; TV 492–498); 81. „Zmrtvýchvstání“ (DA 779–787; TV 499–503); 82. „Zpráva o vzkříšení“ (DA 788–794; TV 504–507); 83. „Na cestě do Emauz“ (DA 795–801; TV 508–511) a 84. „Setkání s učedníky“ (DA 802–808; TV 512–515).

Pro něco takového, jako je Ježíšovo vzkříšení, není v moderním myšlení místo. Historické důkazy jsou však tak silné, že i ti, kteří nedokážou přijmout realitu vzkříšení, jsou nuceni přiznat, že mnozí lidé byli přesvědčeni, že viděli vzkříšeného Ježíše. Mnoho argumentů namířených proti myšlence vzkříšení se tedy věnuje pokusům vysvětlit, co mohlo způsobit, že různí lidé uvěřili, že viděli vzkříšeného Krista.

Někteří tvrdili, že všichni učedníci měli halucinace o vzkříšeném Ježíši; jiní, že Ježíš ve skutečnosti nezemřel, ale jen omdlel a procitl, když ho sundali z kříže. Když se pak znovu zjevil, jeho následovníci si mysleli, že byl vzkříšen z mrtvých. A (věřte tomu nebo ne) někteří tvrdili, že Ježíš měl dvojče, kterého si učedníci spletli se vzkříšeným Kristem. Jinými slovy, historické důkazy o Kristově zmrtvýchvstání jsou tak silné, že argumenty proti vzkříšení jsou často až úsměvné. Protože samotné vzkříšení je tak důležité, neměli bychom být překvapeni všemi dobrými důvody, které nás vedou k pevné víře ve vzkříšení.

„Mrtví slyšeli, jak Ježíš na kříži zvolal: ‚Dokonáno jest.‘ Jeho hlas pronikl stěnami hrobů a probudil mrtvé ze spánku. Stejně tomu bude, až se Kristův hlas ozve z nebe. Pronikne do hrobů, otevře je a mrtví v Kristu vstanou. Při Spasitelově zmrtvýchvstání se otevřelo jen několik hrobů, při jeho druhém příchodu však uslyší jeho hlas všechny Boží děti a vyjdou ze svých hrobů k slávě nesmrtelného života. Moc, která vyvedla z hrobu Krista, přivede k životu i jeho církev a oslaví ji s ním, vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou vzývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím“ (Ef 1,21).“ (DA 787; TV 503)

Otázky k rozhovoru

1. „Dokonáno jest“ (J 19,30) a „Byl vzkříšen“ (Mt 28,6) jsou dva nejvýznamnější výroky, jaké kdy zazněly. Jak se navzájem doplňují v dějinách spasení? Jaká naděje se nachází v těchto slovech?
2. Náboženští vůdci nejdříve chtěli dát ke hrobu strážce, aby učedníci neukradli Ježíšovo tělo. Později strážcům zaplatili, aby řekli, že učedníci tělo ukradli. Jak tato zpráva pomáhá odhalit realitu Kristova prázdného hrobu? Proč je prázdný hrob pro nás křesťany tak důležitý?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Naděje v Novém zákoně

Texty na tento týden

1K 15,12–19, J 14,1–3, J 6,26–51, 1Te 4,13–18, 1K 15,51–55

Základní verš

„A to je to svědectví: Bůh nám dal věčný život, a ten život je v jeho Synu. Kdo má Syna, má život; kdo nemá Syna Božího, nemá život.“ (1J 5,11.12)

Přestože byl Nový zákon napsán řecky, všichni autoři (pravděpodobně kromě Lukáše) byli Židé. K otázce lidské podstaty proto přistupovali z židovské, a ne z řecké – pohan­ské – perspektivy.

Pro Krista a apoštoly nebyla křesťanská naděje nějakou novou nadějí, ale spíše rozvinu­ tím toho, čím žili již patriarchové a proroci. Kristus například zmínil, že Abraham předvídal a radoval se, že uvidí jeho den (J 8,56). Juda napsal, že Henoch prorokoval o druhém příchodu (Ju 1,14.15). A list Židům hovoří o hrdinech víry očekávajících nebeskou odměnu, kterou však nedostanou, dokud my nedostaneme tu naši (Žd 11,39.40). Toto prohlášení by nemělo smysl, kdyby už jejich duše byly s Pánem v nebesích.

Zdůrazněním, že věčný život mají jen ti, kteří jsou v Kristu (1J 5,11.12), Jan vyvrací teorii o přirozené nesmrtnosti duše. Bez spásného vztahu s Kristem totiž věčný život neexistuje. Naděje Nového zákona je tedy nadějí upřenou na Krista. Je to jediná naděje, že naše smrtelná existence se jednoho dne stane nesmrtnou.

Osnova lekce

V této lekci se podíváme na novozákonní texty vyjadřující krásnou nadějí na Kristův návrat a s ním spojené vzkříšení.

- 1K 15,12–19: Naděje přesahující náš život (neděle)
- J 14,1–3: „Přijdu brzy“ (pondělí)
- J 6,47–51: „Já ho vzkřísím v poslední den“ (úterý)
- 1Te 4,13–18: Když zazní Boží polnice (středa)
- 1K 15,51–55: Věčné setkání (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NADEJE PŘESAHUJÍCÍ NÁŠ ŽIVOT

¹²Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen, jak mohou někteří mezi vámi říkat, že není zmrtvýchvstání? ¹³Není-li zmrtvýchvstání, pak nebyl vzkříšen ani Kristus. ¹⁴A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, ¹⁵a my jsme odhaleni jako živí svědkové o Bohu: dosvědčili jsme, že Bůh vzkřísil Krista, ale on jej nevzkřísil, není-li vzkříšení z mrtvých. ¹⁶Neboť není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus. ¹⁷Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, ¹⁸a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. ¹⁹Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí! (1K 15,12–19)

Osobní studium

Starověký řecký historik Hérodotos (5. století před Kristem) psal o kmeni, kde při narození dítěte začalo období smutku, protože předvíдали utrpení, kterému bude nový človíček čelit, pokud se dožije dospělosti. Jakkoli se nám takový rituál může zdát neobvyklý, má svou logiku.

Víme, že život může být dost těžký, i když věříme v Boha a máme naději na věčnost. Jak těžké to však mají ti, kteří nemají žádnou naději a na zemi je čeká jen krátká a často strastiplná existence! Nejednen sekulární spisovatel se vyjádřil k nesmyslnosti a pomíjivosti lidské existence. Všichni totiž nejen umíráme, ale také žijeme s vědomím, že jednou zemřeme.

Toto vědomí činí celý projekt lidského života, který je často sám o sobě smutný a těžký, zdánlivě marným. Autor Thomas Ligotti se ve svém pesimistickém popisu vyjádřil o lidech jako o „kusech kazícího se masa na rozpadajících se kostech“. Zní to sice děsivě, ale také tento výrok má kus pravdy.

Na rozdíl od podobných pesimistických pohledů na existenci člověka máme biblické zaslíbení věčného života v Ježíši. Tento přístup je klíčový: tuto naději máme v Ježíši a v tom, co nám nabízí jeho smrt a vzkříšení. Jakou jinou naději bychom měli bez tohoto zaslíbení?

Co říká apoštol Pavel v úvodním textu (1K 15,12–19)?

Pavel jasně říká, že naše vzkříšení je neoddělitelně spojeno s Kristovým vzkříšením. Pokud by nebylo vzkříšení, pak nevstal ani Kristus. A pokud Kristus nebyl vzkříšen, „je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších“ (1K 15,17). Jinými slovy, když zemřeme, zůstáváme mrtví – a to navždy, proto je všechno marné. Pavel to komentuje slovy: „Jestliže mrtví nevstanou, pak jezme a pijme, neboť zítra zemřeme“ (1K 15,32).

Jsme-li jen protoplazma na bázi uhlíku a „počet našich let je sedmdesát roků, jsme-li při síle, pak osmdesát“ (Ž 90,10), pak před námi opravdu není příliš optimistická perspektiva. V takové situaci platí, že „Nebe je pro nás vším, a pokud ztratíme nebe, ztratíme všechno.“ (SD 349)

Aplikace

Uvažuj o tom, jak vzácná je naše naděje a víra. Proč musíme z Boží milosti udělat všechno, co je v našich silách, abychom si naši naději uchovali?

„PŘIJDU BRZY“

¹Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věřte v Boha, věřte i ve mne. ²V domě mého Otce je mnoho příbytků; kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. ³A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. (J 14,1-3)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu. Už je to téměř dva tisíce let, co Ježíš slíbil, že znovu přijde. Jak můžeme pomoci druhým, aby si uvědomili, že navzdory dlouhému časovému odstupu (na kterém ve skutečnosti nezáleží) je toto zaslíbení stále platné i pro naši generaci?

Ježíš v knize Zjevení čtyřikrát řekl: „Přijdu brzy“ (Zj 3,11; 22,7.12.20). Očekávání jeho brzkého příchodu motivovalo misi apoštolské církve a naplňovalo naději životy křesťanů během dvou staletí. Ale generace za generací umírá a tato zaslíbená událost se stále ještě neuskutečnila. A tak si mnozí kladou otázku: Jak dlouho ještě budeme muset kázat, že „Ježíš přijde brzy“? Vyvolala tato slova nereálná očekávání (viz 2Pt 3,4)?

Mnoho křesťanů si stěžovalo na „opozdění“ druhého příchodu (viz Mt 25,5). Na základě čeho však můžeme tvrdit, že se Pán „opozdil“? Jaký by tedy měl být ten „správný“ čas Kristova návratu? Mělo se to stát před padesáti lety? Nebo před sto či tisíci

lety? To, na čem skutečně záleží, je biblické zaslíbení, že „Pán neotálí splnit svá zaslíbení, jak si to někteří vykládají, nýbrž má s námi trpělivost, protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání“ (2Pt 3,9).

Navzdory mnoha staletím, která uplynula od Ježíšova nanebevstoupení, zaslíbení jeho příchodu zůstává aktuální i dnes. Proč? Protože vše, co máme, je náš vlastní krátký život (Ž 90,10), po kterém následuje nevědomý odpočinek v hrobě (Kaz 9,5.10), a konečně vzkříšení bez jakékoli pozdější příležitosti změnit svůj osud (Žd 9,27). To se týká každého mrtvého (jak jsme si řekli ve třetí lekci), protože všichni mrtví spí a nemají vědomí. Druhý příchod Krista je tak pro každého z nás vzdálen v čase jen okamžik od naší smrti. Z tohoto pohledu nastane jeho příchod opravdu brzy!

Každý další den nás přibližuje o jeden den blíže ke slavnému zjevení Pána Ježíše Krista na nebeských oblacích. Přestože nevíme, kdy přijde, můžeme si být jisti, že přijde. A to je to, na čem opravdu záleží.

Aplikace

Kazatel mluvil o tom, že je jedno, kdy se Kristus vrátí. Jediné, na čem záleží, je, že se Kristus vrátí. Pomáhá vám takové vnímání biblického zaslíbení? V čem může být pro nás povzbuzením, když jsme sklíčení z toho, že Kristus ještě nepřišel podruhé?

„JÁ HO VZKŘÍSÍM V POSLEDNÍ DEN“

⁴⁷Amen, amen, pravím vám, kdo věří, má život věčný. ⁴⁸Já jsem chléb života. ⁴⁹Vaši otcové jedli na poušti manu, a zemřeli. ⁵⁰Toto je chléb, který sestupuje z nebe: kdo z něho jí, nezemře. ⁵¹Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe; kdo jí z tohoto chleba, živ bude navěky. A chléb, který já dám, je mé tělo, dané za život světa. (J 6,47–51)

Osobní studium

Při jednom ze svých zázraků Ježíš nasycil pětitisícový zástup malým množstvím chleba a ryb (J 6,1–14). Když Ježíš poznal, že ho zástup chce prohlásit za krále (J 6,15), odplul se svými učedníky na druhý břeh Galilejského jezera. Druhý den ho tam však zástup následoval. Tehdy přednesl své mocné kázání o chlebu života. Mimořádný důraz položil na dar věčného života (J 6,22–59).

Přečti si text J 6,26–51. Jak Ježíš spojil dar věčného života se vzkříšením spravedlivých?

V souvislosti s věčným životem Ježíš ve svém kázání zdůraznil tři základní myšlenky. Nejprve se představil jako Boží chléb, „který sestupuje z nebe a dává život světu“ (J 6,33.58). Prohlášením „Já jsem [řecky *egó eimí*] chléb života“ (J 6,35.48) se Ježíš představil jako svatý „JÁ JSEM“ Starého zákona (Ex 3,14). Za druhé, Ježíš vysvětlil, že v něm máme jistotu věčného života. Toto pozh-

nání může mít každý, „kdo přichází ke mně [...] a kdo věří ve mne“ (J 6,35). A konečně, Ježíš spojil dar nesmrtnosti se vzkříšením, když své posluchače třikrát ujistil: „a já ho vzkřísím v poslední den“ (J 6,40.44.54).

Ježíš dal i toto úžasné zaslíbení: „Amen, amen, pravím vám, kdo věří, má život věčný“ (J 6,47). Dar věčného života je tedy přítomnou realitou. To však neznamená, že věřící nikdy nezemře, protože samotný výraz „já ho vzkřísím“ (J 6,40) předpokládá návrat k životu po smrti.

Myšlenka je jasná. Bez Krista člověk nemá věčný život. Ale i po přijetí Krista a získání jistoty věčného života zůstáváme smrtelnými, a tudíž podléháme přirozené smrti. Při druhém příchodu nás Ježíš vzkřísí a my v tu chvíli přijmeme dar nesmrtnosti, který vírou přijímáme již dnes. Tento dar máme jistý ne proto, že by naše duše byla nesmrtná, ale na základě Ježíšovy spravedlnosti, kterou dostáváme tím, že v něho věříme.

Aplikace

Uvažuj o Ježíšových slovech, že pokud v něho věříme, máme (právě nyní) věčný život. Jak ti toto úžasné zaslíbení může pomoci vyrovnat se s bolestnou realitou naší současné, byť jen dočasné smrtelnosti?

KDYŽ ZAZNÍ BOŽÍ POLNICE

¹³Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději. ¹⁴Věříme-li, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, pak také víme, že Bůh ty, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu. ¹⁵Toto vám říkáme podle slova Páně: My živí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zesnulé nepředjedeme. ¹⁶Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; ¹⁷potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem. ¹⁸Těmito slovy se vzájemně potěšujte. (1Te 4,13–18)

Osobní studium

Soluňané byli přesvědčeni, že věčný život dostanou jen ti, kteří zůstanou naživu až do Ježíšova druhého příchodu. „Pečlivě strážili životy svých přátel, aby nezemřeli, a nepřipravili se tak o naději na požehnání, kterého se jim dostane, až se jejich Pán vrátí. Jejich milí však jeden po druhém odcházeli a věřící s hlubokou bolestí naposledy hleděli do tváří svých zesnulých. Neodvažovali se ani doufat, že se s nimi v budoucím životě opět shledají.“ (AA 258; PNL 149)

Jak Pavel napravil tuto mylnou představu ve svém dopise (1Te 4,13–18)?

Text 1Te 4,14 zůstává často nepochopen. Čtenáři mají tendenci nesprávně rozumět slovům „Bůh ty, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu“. Mnozí z těch, kdo přijímají učení o nesmrtelné duši, naznačují, že Bůh spolu s Kristem přivede při druhém příchodu na zem z nebe duše spravedlivých zesnulých. Tyto duše tak budou znovu spojeny s jejich vzkříšenými těly.

Takový výklad však není v souladu s celkovým Pavlovým učením o tomto tématu.

„Důvod, proč mohou mít soluňští křesťané naději, když truchlí pro zesnulé členy své církve, je ten, že Bůh je ‚přivede‘, tedy vzkřísí tyto zesnulé věřící a způsobí, že budou přítomni při Kristově návratu, takže budou ‚s ním‘. Z toho vyplývá, že tiho zesnuli věřící nebudou při Kristovu příchodu v nějaké nevýhodě, ale budou ‚s ním‘ takovým způsobem, že se spolu s živými věřícími budou podílet na slávě spojené s jeho návratem.“ (J. A. D. Weima, 1–2 *Thessalonians*, Baker Exegetical Commentary on the New Testament. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2014, s. 319)

Pokud by duše spravedlivých mrtvých již byly s Pánem v nebi, apoštol Pavel by nemusel vzpomínat konečné vzkříšení jako křesťanskou naději. Mohl jen zmínit, že spravedliví jsou již u Pána. Namísto toho však říká, že ti, „kdo zemřeli ve víře v Ježíše“ (1Te 4,14), budou na konci časů vzkříšeni z mrtvých.

Aplikace

Naděje na konečné vzkříšení přinesla zarmouceným Soluňanům útěchu. Stejná naděje nám může pomoci s jistotou čelit bolestivým chvílím, kdy nám chladné sevření smrti bere naše blízké. Jaká je tvá zkušenost s touto nadějí?

NA PRAHU VĚČNOSTI

⁵¹Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, ⁵²naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živi proměněni. ⁵³Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost. ⁵⁴A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: „Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil!“ ⁵⁵Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?“ (1K 15,51–55)

Osobní studium

O jakém „tajemství“ hovoří apoštol Pavel v 1K 15?

Někteří populární kazatelé naznačují, že toto „tajemství“ (1K 15,51) je „tajným vytržením“ církve, ke kterému má dojít sedm let před Kristovým slavným druhým příchodem. Při „tajném vytržení“ jsou věrní křesťané náhle, potichu a tajně uchvázeni do nebe, zatímco všichni ostatní zůstávají na zemi a diví se, kam se poděli. Lidé se najednou mohou ocitnout v autě bez řidiče, protože řidič byl „vytržen“ do nebe. Všechno, co po nich „zůstane“, je jejich oblečení. Šestnáctidílná zfilmovaná série bestsellerů *Ponechání napospas (Left Behind)* zpropagovala toto falešné učení a nabídla je milionům lidí.

Žádná biblická pasáž však nepodporuje takové umělé teorie „tajného vytržení“ odděleného od druhého příchodu. „Tajemství“, o kterém Pavel mluví, je proměna žijících

spravedlivých, aby se při Kristově druhém příchodu mohli připojit ke vzkříšeným spravedlivým. O takovém „vytržení“ je řeč. Neexistuje žádné „tajné vytržení“, protože druhý příchod bude viditelný pro všechny živé lidské bytosti (Zj 1,7) a vzkříšení mrtvých i proměna živých nastane za zvuku polnice při Kristově příchodu (1K 15,51.52).

Kristův druhý příchod přinese nejúžasnější setkání v dějinách. Živí spravedliví jsou proměněni „naráz, v okamžiku“ (1K 15,52). Bůh promluví a oni budou oslaveni, dostanou nesmrtelnost a spolu se vzkříšenými svatými budou uchvázeni, aby se setkali se svým Pánem. „On vyšle své anděly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené od čtyř úhlů světa, od jednéh konců nebe ke druhým“ (Mt 24,31).

„Andělé přinesou malé děti jejich matkám. Přátelé, které smrt dávno rozdělila, se znovu setkají, aby se už nikdy neodloučili, a s radostným zpěvem budou společně vstupovat do Božího města.“ (GC 645; VDV 415)

Aplikace

Jde o nádherné zaslíbení, přesahující celou naši zkušenost a všechno naše pochopení. Uvědom si rozlehlost vesmíru a neuvěřitelnou složitost života. Samotné stvoření svědčí o úžasné Boží moci. Co nás to všechno učí o Boží moci proměnit živé a vzkřísit mrtvé při Ježíšově druhém příchodu?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 25. kapitolu „Dopisy Tesalonickým“ (AA 255–268; PNL 148–154) a 30. kapitolu „Výzva k duchovnímu růstu“ (AA 319–322; PNL 178–185) z knihy *Poslové naděje a lásky*.

Filozof Stephen Cave napsal: „Římané si byli dobře vědomi víry křesťanů, že jednoho dne budou vzkříšeni. Ze všech sil se proto této naději vysmívali a snažili se ji zničit. Zpráva o pronásledování v Galii v roce 177 uvádí, že mučedníci byli nejprve popraveni, pak jejich mrtvoly nechali šest dní hnit nepohřbené a poté byly spáleny a popel hozen do řeky Rhôny. ‚Teď uvidíme, jestli opět povstanou, říkali prý Římané.‘“ (Stephen Cave, *Immortality*. New York: Crown Publishers, 2012, s. 104.105)

Tato malá lekce teologického skepticismu, jakkoli dramatická, je nepodstatná. Nic totiž nedokazovala o biblickém zaslíbení vzkříšení. Moc, která vzkřísila Ježíše z mrtvých, může vykonat totéž i pro nás, bez ohledu na stav našeho těla. Vždyť nakonec, pokud tatáž moc stvořila a udržuje celý vesmír, určitě dokáže proměnit živé a vzkřísit mrtvé.

„Pavel napsal: ‚Bůh i ty, kteříž by zesnuli v Ježíšovi, přivede s ním‘ (1Te 4,14; BK). Mnozí vykládají tento verš tak, že zemřelí přijdou s Ježíšem z nebe; Pavel však chtěl říci, že stejně jako byl Kristus vzkříšen z mrtvých, povolá Bůh zesnulé svaté z jejich hrobů a vezme je s sebou do nebe. Tato vzácná útěcha a úžasná naděje není určena jen tesalonickému sboru, ale všem křesťanům na celém světě.“ (AA 259; PNL 150)

Otázky k rozhovoru

1. *Kdosi jednou napsal: „Smrt nás úplně vymaže... Být zcela odklizen, beze stopy a památky, vede ke zničení smyslu života člověka.“ Ten výrok má pravdu. Jakou naději tedy máme tváří v tvář takové nesmyslnosti života?*
2. *Jak můžeme sladit potřebu růstu k dokonalosti (Fp 3,12–16) se skutečností, že až při Kristově druhém příchodu dostaneme neporušitelnou a bezhříšnou přirozenost (1K 15,50–55)?*
3. *Jak bychom mohli pomoci někomu, kdo je nadšen myšlenkou „tajného vytržení“, aby pochopil, že toto učení je nesprávné?*
4. *Přečtěte si ještě jednou text 1K 15,12–19. Co v těchto verších představuje jasný důkaz toho, že mrtví spí a nejsou s Ježíšem v nebi? Jaký smysl by měly tyto verše, kdyby spravedliví mrtví byli skutečně v nebi s Ježíšem?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Protiřečí si Bible?

Texty na tento týden

L 16,19–31; L 23,43; J 20,17; Fp 1,21–24; 1Pt 3,13–20; Zj 6,9–11

Základní verš

„Zkoumáte Písma a myslíte si, že v nich máte věčný život; a Písma svědčí o mně.“ (J 5,39)

Apoštol Petr adresáty svého dopisu vyzývá: „Buďte vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslychal o naději, kterou máte...“ (1Pt 3,15). Pavel zase píše: „Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování. Neboť přijde doba, kdy lidé nesnesou zdravé učení...“ (2Tm 4,2.3). V této souvislosti bychom měli studovat a citovat nejen ty pasáže, které jasně a jednoznačně vysvětlují naši věrouku, ale měli bychom se zabývat i texty, které jsou komplikované a které se často používají k obhajobě opaku toho, co pokládáme za biblické učení.

Měli bychom přitom následovat Ježíšův inspirující příklad. „Kristus nikdy nezamlčoval pravdu. Vždy však mluvil s láskou. Ve styku s lidmi byl velmi ohleduplný, uvážlivý a pozorný. Nikdy se neprojevoval hrubě, nemluvil zbytečně přísně a nezraňoval citlivé lidi.“ (DA 353; TV 223)

Osnova lekce

Tento týden se budeme věnovat několika zajímavým textům, které lidé používají k obhajobě učení o nesmrtelnosti duše. Studium by mělo nejen posílit naši víru, ale mělo by nám také pomoci najít laskavé odpovědi těm, kteří zpochybňují toto klíčové biblické učení.

- L 16,19–31: Boháč a Lazar (neděle)
- L 23,42.43: „Budeš se mnou v ráji“ (pondělí)
- Fp 1,21–24: Odejít a být s Kristem (úterý)
- 1Pt 3,13–20: Kázání duchům ve vězení (středa)
- Zj 6,9–11: Duše pod oltářem (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BOHÁČ A LAZAR

¹⁹Byl jeden bohatý člověk, nádherně a vybraně se strojil a den co den skvěle hodoval. ²⁰U vrat jeho domu lehával nějaký chudák, jménem Lazar, plný vředů, ²¹a toužil nasytit se aspoň tím, co spadlo ze stolu toho boháče; dokonce přibíhali psi a olizovali jeho vředy. ²²I umřel ten chudák a andělé ho přenesli k Abrahamovi; zemřel i ten boháč a byl pohřben. ²³A když v pekle pozdvihl v mukách oči, uviděl v dáli Abrahama a u něho Lazara. ²⁴Tu zvolal: „Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň špičku prstu ve vodě a svaží mé rty, neboť se trápím v tomto plameni.“ [...] ²⁹Ale Abraham mu odpověděl: „Mají Mojžíše a Proroky, ať je poslouchají!“ ³⁰On řekl: „Ne tak, otče Abrahame, ale přijde-li k nim někdo z mrtvých, budou činit pokání.“ ³¹Řekl mu: „Neposlouchají-li Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.“ (L 16,19–24,29–31)

Osobní studium

Proč příběh o boháči a Lazarovi není doslovným popisem posmrtného života?

Někteří teologové jsou přesvědčeni, že text L 16,19–31 bychom měli vykládat doslovně, tedy jako popis stavu mrtvých. Takový přístup by však vedl k několika nebiblickým závěrům a byl by v rozporu s mnoha jinými pasážemi, kterým jsme se již věnovali.

Pokud bychom měli tento příběh brát doslovně, museli bychom připustit několik skutečností. Nebe a peklo by musely být dost blízko, aby mohla probíhat čilá komunikace mezi obyvateli obou míst (L 16,23–31). Také bychom museli předpokládat, že v posmrtném životě – přestože je tělo v hrobě – je zachována vědomá forma duše, která má „oči“, „prsty“, „jazyk“, a která dokonce pociťuje žízeň (L 16,23,24).

Pokud by tato pasáž popisovala stav člověka po smrti, pak by nebesa nemohla být radostným a šťastným místem. Spasení by totiž zblízka sledovali nekonečné utrpení svých ztracených milovaných, a dokonce by si s nimi povídali (L 16,23–31). Jak by mohla

být matka v nebesích šťastná, kdyby hleděla na neustálé utrpení svého milovaného dítěte v pekle? V takovém kontextu by bylo prakticky nemožné, aby se splnil Boží slib, že už nebude žádný smutek, pláč a bolest (Zj 21,4).

Právě pro takové nesrovnalosti mnozí moderní teologové považují příběh o boháči a Lazarovi za podobenství. To znamená, že se nemůžeme soustředit na jednotlivé detaily. Významný baptistický teolog a odborník na Nový zákon George E. Ladd, přestože není adventista, říká, že tento příběh byl pravděpodobně „podobenstvím, které využívalo tehdejší židovské uvažování, a není proto určeno k poučení o stavu mrtvých“ (G. E. Ladd, „Eschatology“ v *The New Bible Dictionary*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1962, s. 388)

Podobenství o boháči a Lazarovi představuje ostrý kontrast mezi dobře oblečeným „bohatým člověkem“ a „nějakým chudákem jménem Lazar, který byl plný vředů“ (L 16,19,20). Text říká: (1) postavení a společenské uznání v přítomnosti nejsou kritérii pro budoucí odměnu, (2) o věčném osudu každého člověka se rozhoduje v tomto životě a nelze jej po smrti změnit (L 16,25,26).

Aplikace

„Řekl mu: ‚Neposlouchají-li Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých‘“ (L 16,31). Co nám tato Ježíšova slova připomínají o autoritě Bible a o tom, jak vážně ji máme brát?

„BUDEŠ SE MNOU V RÁJI“

⁴²A řekl: „Ježíši, pamatuj na mne, až přijdeš do svého království.“⁴³ Ježíš mu odpověděl: „Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji.“ (L 23,42.43)

Ježíš jí řekl: „Nedotýkej se mne, dosud jsem nevystoupil k Otci. Ale jdi k mým bratřím a pověz jim, že vystupuji k Otci svému i Otci vašemu a k Bohu svému i Bohu vašemu.“ (Jan 20,17)

¹Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věříte v Boha, věřte i ve mne. ²V domě mého Otce je mnoho příbytků; kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. ³A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. (J 14,1-3)

Osobní studium

Jednou z biblických pasáží, které se nejčastěji používají k podpoře učení o nesmrtnosti duše, je verš L 23,43. V češtině všechny biblické překlady uvádějí text způsobem, který vyvolává dojem, že právě v den, kdy Kristus zemřel, budou oba – Kristus i zločinec – spolu v ráji. Nemělo by nás to překvapovat. Překlady buď vycházejí z tradice, nebo samotní překladatelé věří v učení o nesmrtnosti duše. Je to však nejlepší překlad textu?

Porovnej text L 23,42.43 s ostatními texty z úvodu (J 20,17 a J 14,1-3). Jak je třeba chápat zaslíbení kajícímu lotrovi na kříži ve světle Ježíšových slov Marii Magdalské a učedníkům?

Předpoklad, že Kristus a zločinec se ještě též den dostali do ráje (tedy do nebe), je v rozporu s Ježíšovými slovy adresovanými Marii Magdalské po jeho zmrtvýchvstání. Podle nich totiž Ježíš ještě nebyl v přítomnosti svého Otce v nebi (J 20,17). Názor, že Ježíš i kající zločinec šli ještě v den své smrti

do nebe, je v rozporu i s Ježíšovým příslibem učedníkům, že budou vzati do nebe při jeho druhém příchodu (J 14,1-3).

Problémem ve verši L 23,43 je, zda má být příslovce „dnes“ (řecky *sémeron*) spojeno se slovesem, které po něm následuje („budeš“), nebo se slovesem, které mu předchází („pravím“). Teolog Wilson Paroschi ukazuje, že „z gramatického hlediska“ je prakticky nemožné určit správnou alternativu. „Lukáš má však určitou tendenci používat toto příslovce s předchozím slovesem. To se děje ve čtrnácti z dvaceti výskytů příslovce *sémeron* v Lukášovi a Skutcích.“ (Wilson Paroschi, „The Significance of a Comma: An Analysis of Luke 23,43“, in *Ministry*, červen 2013, s. 7)

Takže nejpřirozenější znění textu L 23,43 by bylo: „Amen, pravím ti dnes, budeš se mnou v ráji.“ V tomto případě idiomatický výraz „pravím ti dnes“ zdůrazňuje význam a vážnost výroku „budeš se mnou v ráji“. Stručně řečeno, Ježíš zločinci právě tehdy a tam slíbil, že bude spasen.

Aplikace

Přečti si znovu příběh o kajícím zločinci (L 23,39-43), kterému Kristus navzdory jeho hříchům a přesto, že neměl co Bohu nabídnout, slíbil věčný život. Jak tento příběh odhaluje velkou pravdu o spasení jen na základě víry? V čem jsme na tom podobně jako onen zločinec? V čem se lišíme?

ODEJÍT A BÝT S KRISTEM

²¹Život, to je pro mne Kristus, a smrt je pro mne zisk. [...] ²³táhne mne to na obě strany: Toužím odejít a být s Kristem, což je jistě mnohem lepší; ²⁴ale zůstat v tomto těle je zase potřebnější pro vás. (Fp 1,21.23.24)

¹³Nechceme vás, bratři, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději. ¹⁴Věříme-li, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, pak také víme, že Bůh ty, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu. ¹⁵Toto vám říkáme podle slova Páně: My živí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zesnulé nepředjedeme. ¹⁶Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; ¹⁷potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem. ¹⁸Těmito slovy se vzájemně potěšujte. (1Te 4,13–18)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních textech. O jakém časovém období mluví Pavel, když píše, že bude „s Kristem“ (Fp 1,23), respektive „s Pánem“ (1Te 4,17)?

Pavla hnala touha žít nyní „v Kristu“ a „s Kristem“ po jeho druhém příchodu. Ani hrozba smrti nemohla připravit Pavla o jistotu, že patří svému Spasiteli. Napsal: „Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu“ (Ř 8,38.39). „Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá. Žijeme-li, žijeme Pánu, umíráme-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu“ (Ř 14,7.8).

S touto jistotou v mysli Pavel mluvil o věřících, kteří již zemřeli, jako o těch, „kteří zemřeli ve víře v Ježíše“ (1Te 4,14) a kteří budou vzkříšeni při Kristově druhém příchodu, aby dostali věčný život (1K 15,16–18; 1Te 4,13–18).

Když Pavel mluví o své touze „odejít a být s Kristem“ (Fp 1,23), naznačuje tím snad, že po smrti jeho duše odejde, aby vědomě žila

s Kristem? Vůbec ne! V tomto textu „Pavel vyjadřuje svou touhu opustit současnou neklidnou existenci a být s Kristem. Nepoukazuje přitom na žádný časový odstup mezi těmito dvěma událostmi. Tento verš neříká, že by Pavel očekával, že po smrti půjde do nebe. Bylo mu naprosto jasné, že svou odměnu dostane až při Kristově druhém příchodu (2Tm 4,8).“ (Andrews Study Bible, s. 1555)

Pavel tedy „říká, že další věc, kterou uvidí po svém odchodu (smrti), bude Kristus, který přijde na nebeských oblacích vzkřísit mrtvé. A právě tehdy bude Pavel ‚s Pánem‘ (1Te 4,17). Je třeba také poznamenat, že pisatelé Bible občas spojují dvě události, které mohou být odděleny dlouhým časovým úsekem.“ (Andrews Study Bible, s. 1555)

Ale proč by měl Pavel dávat přednost smrti před životem? Protože pak by si mohl konečně odpočinout od všech svých problémů, aniž by musel nadále trpět bolestí, která ho sužovala. A zároveň byl přesvědčen, že při druhém příchodu dostane „vavřín spravedlnosti“ (2Tm 4,6–8). Ať už si Pavel přál, nebo nepřál zemřít, měl jistotu, co bude následovat, když se to stane.

Aplikace

Zejména v těžkých obdobích života se může stát, že si představíme, jaké by to bylo zavřít oči (zemřít), kdybychom hned po jejich otevření (vzkříšení) mohli „být s Kristem“. Jak ti tato myšlenka pomáhá pochopit, co Pavel psal ve svém poselství Filipským?

KÁZÁNÍ DUCHŮM VE VĚZENÍ

¹³Kdo vám ublíží, budete-li horlit pro dobro? ¹⁴Ale i kdybyste pro spravedlnost měli trpět, jste blahoslavení. „Strach z nich ať vás neděsí ani nezvíklá ¹⁵a Pán, Kristus, budíž svatý“ ve vašich srdcích. Bud'te vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslychal o naději, kterou máte, ¹⁶ale číňte to s tichostí a s uctivostí. Když jste vystaveni pomluvám, zachovávejte si dobré svědomí, aby ti, kteří hanobí váš dobrý způsob života v Kristu, byli zahanbeni. ¹⁷Je přece lépe, abyste trpěli za dobré jednání, bude-li to snad vůle Boží, než za zlé činy. ¹⁸Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl usmrčen v těle, ale obživen Duchem. ¹⁹Tehdy také přišel vyhlásit zvěst duchům ve vězení, ²⁰kteří neuposlechli kdysi ve dnech Noemových. Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl horáb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí. (1Pt 3,13–20)

Osobní studium

Jak rozumíš tomu, že podle úvodních veršů Kristus „přišel vyhlásit zvěst duchům ve vězení, kteří neuposlechli kdysi ve dnech Noemových“ (1Pt 3,19)?

Teologové, kteří věří v nesmrtelnost duše, obvykle poukazují na to, že zatímco Kristus odpočíval v hrobě, kázal „duchům ve vězení“ (1Pt 3,19). Rozumějí tomu tak, že jeho duch „bez těla“ šel do pekla a tam kázal duchům lidí žijících před potopou.

Tato fantazijní představa je biblicky nepřijatelná. Pro mrtvé totiž neexistuje žádná druhá příležitost ke spáse (Žd 9,27,28). Proč by tedy Ježíš kázal „duchům“, kteří již neměli šanci na spasení?

Co je však nejdůležitější, tato teorie je v rozporu s biblickým učením, že mrtví zůstávají v nevědomí v hrobě až do vzkříšení na konci věků (Jb 14,10–12; Ž 146,4; Kaz 9,5,10; 1K 15,16–18; 1Te 4,13–15).

I pokud by verš opravdu říkal, že Ježíš, když byl v hrobě, sestoupil do pekla a kázal hříšným předpotopním lidem, otázkou je, proč by jeho poselství měli slyšet jen oni? Nehoří spolu s nimi v pekle i další ztracení lidé? Proč by měl kázat pouze Noemovým současníkům?

Je také nesmyslné naznačovat, že Kristus kázal padlým andělům, kteří byli neposlušni v Noemových dnech. Zatímco „duchové ve vězení“ jsou popsáni jako „kdysi“ neposlušni (1Pt 3,19,20), Bible hovoří o zlých andělech jako o neposlušných i dnes (Ef 6,12; 1Pt 5,8). Kromě toho čteme, že padlé anděly Kristus „drží ve věčných poutech v temnotě pro veliký den soudu“ (Ju 1,6), a to bez jakékoli možnosti spasení.

Měli bychom si také všimnout, že v 1Pt 3,19 jsou „duchové ve vězení“ označeni ve 20. verši jako ti, kteří „neuposlechli“ kdysi před potopou. Výraz „duch“ (řecky *pneuma*) se používá v tomto textu i jinde v Novém zákoně (1K 16,18; Ga 6,18) ve vztahu k živým lidem, kteří mohou slyšet a přijmout pozvání ke spasení. Výraz „ve vězení“ se zjevně nevztahuje na doslovné vězení, ale na vězení hříchu, v němž se nachází neobnovená lidská přirozenost (Ř 6,1–23; Ř 7,7–25).

Kristovo kázání bezbožným lidem před potopou se uskutečnilo prostřednictvím Noema, kterému to dal za úkol sám Bůh (Žd 11,7). Tak se Noe stal pro své současníky „kazatelem spravedlnosti“ (2Pt 2,5). Petr napsal tato slova v kontextu toho, co znamená být věrný; nejsou komentářem ke stavu mrtvých.

Aplikace

Pokus se vlastními slovy shrnout smysl studovaného textu (1Pt 3,19,20).

DUŠE POD OLTÁŘEM

⁹A když otevřel pátou pečeť, spatřil jsem pod oltářem duše zabitých pro Boží slovo a pro svědectví, které věrně drželi. ¹⁰A ti zvolali mocným hlasem: „Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?“ ¹¹A každému z nich bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, ať odpočinou ještě krátký čas, dokud se nenaplní počet jejich spoluotroků a jejich bratrů, kteří mají být zabijeni jako oni. (Zj 6,9–11; ČSP)

Osobní studium

Jak po prostudování úvodního textu rozumíš tomu, že „duše zabitých“ hlasitě volaly „pod oltářem“?

Otevření páté pečeti odhaluje neobvyklou scénu. Duše mučedníků vidíme obrazně „pod oltářem“ volat k Bohu, aby je pomstil (Zj 6,9–11). Někteří vykladači se domnívají, že v textu jde o kadidlový oltář, který je zmiňován v souvislosti se sedmou pečeti (Zj 8,1–6). Ale u páté pečeti text odkazuje na „krev“ (ne na kadidlo). To nás vede k tomu, že zde vidíme narážku na oltář pro zápalné oběti, který byl potírán krví obětí (Lv 4,18.30.34). Jak se krev obětí vylévala kolem oltáře, tak byla na Boží oltář symbolicky vylita krev mučedníků, kteří přišli o život proto, že zůstali věrní Božímu slovu a Ježíšovu svědectví (Zj 6,9; viz také Zj 12,17 a 14,12).

Symbolické jsou také „duše“ pod oltářem. Pokud bychom je brali doslovně, museli bychom dospět k závěru, že mučedníci nejsou v nebi úplně šťastní, protože neustále volají po Boží pomstě. To nevypadá, že by se těšili

z odměny – spasení. Touha po pomstě může člověku znepríjemnit život, a určitě i ten po vzkříšení...

Je důležité si uvědomit, že Jan neměl možnost vidět skutečný obraz nebe. „Nejsou tam žádní bílí, červení, černí nebo plaví koně s bojovnými jezdci. Ježíš se tam neobjevuje v podobě beránka s krvácející ranou od nože. Čtyři zvířata nepředstavují skutečné okřídlené tvory s uvedenými vlastnostmi... Podobně neexistují žádné ‚duše‘ ležící pod obětním oltářem v nebi. Celá scéna byla obrazným a symbolickým znázorněním.“ (7BC 778)

Již zmiňovaný George E. Ladd napsal: „V tomto případě [Zj 6,9–11] je oltář jednoznačně obětním oltářem, na nějž byla vylita obětní krev. Skutečnost, že Jan viděl duše mučedníků pod oltářem, nemá nic společného se stavem mrtvých nebo nějakou jejich přechodovou situací; je to jen názorný způsob zobrazení skutečnosti, že byli umučeni ve jménu svého Boha.“ (George E. Ladd, *A Commentary on the Revelation of John*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1972, s. 103)

Aplikace

Kdo (zejména z těch, kteří se stali obětmi nespravedlnosti) by nevolal po spravedlnosti, která ještě nenastala? Proč musíme vírou důvěřovat, že spravedlnost, která v tomto světě tak chybí, přece jen přijde? Jakou útěchu můžete čerpat z tohoto úžasného zaslíbení?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 21. kapitolu „Veliká propast“ (COL 260–271; PM 130–136) z knihy *Perly moudrosti* a část 78. kapitoly „Ukřižování“ (DA 749–752; TV 481–483) z knihy *Touha věků*.

„V podobenství o boháči a Lazarovi Kristus ukazuje, že lidé rozhodují v tomto životě o svém věčném údělu. Během životní zkušební doby Bůh každému člověku nabízí milost. Jestliže však lidé promrhají nabídnuté příležitosti uspokojováním sama sebe, oddělují se od zdroje věčného života. Další zkušební lhůtu už nedostanou. Vlastní volbou vytvořili mezi sebou a Bohem nepřekonatelnou propast.“ (COL 260; PM 130)

„Když byli první křesťané vyhnáni do hor a pouští, když je nechali v žalářích zemřít hladem, zimou a mučením, když se mučednická smrt zdála jediným východiskem z jejich trápení, radovali se, že byli uznáni za hodné trpět pro Krista, který byl za ně ukřižován. Jejich příklad bude útěchou a povzbuzením pro Boží lid, na který má přijít doba soužení, jakého nikdy předtím nebylo.“ (5T 213)

Otázky k rozhovoru

1. Jak nám může celkový biblický pohled na lidskou přirozenost pomoci lépe pochopit některé pasáže, které jsme studovali během tohoto týdne?
2. Zamyslete se nad kontrastem mezi ryzím náboženstvím křesťanských mučedníků, a přizpůsobivým náboženstvím naší postmoderní generace. Pro které pravdy a postoje se vyplatí zemřít? Pokud někdo zastává názor, že všechny pravdy jsou relativní nebo kulturně podmíněné, proč bychom měli být připraveni za některou z nich zemřít? Co se můžeme naučit od těch, kteří byli ochotni zemřít za pravdy, které my sami považujeme za nepravdivé?
3. Uvažujte znovu o podobenství o boháči a Lazarovi. Když Ježíš vstal z mrtvých, mnoho lidí v něho uvěřilo. Přesto další, kteří měli stejné důkazy, neuvěřili. Co nás to učí o zatvrdlosti lidského srdce vůči pravdě? Co můžeme udělat, abychom se ochránili před podobným druhem tvrdohlavosti?
4. Ježíš řekl o vzkříšení následující slova: „Ti, kdo činili dobré, vstanou k životu, a ti, kdo činili zlé, vstanou k odsouzení“ (J 5,29). Dvě popisované události (činy a vzkříšení) dělí tisíce let, i když znějí, jako by se odehrávaly ve stejnou dobu. Jak nám tento text může pomoci pochopit, co Pavel říká ve Fp 1,23?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

„Věčný“ oheň

Texty na tento týden

Mk 9,42–48; Mal 3,19; Ju 1,7; 1Tm 2,5; Sk 2,29.34.35; 1J 5,3–12

Základní verš

„Všecko zkoumejte, dobrého se držte.“ (1Te 5,21)

Italský básník Dante Alighieri (1265–1321) napsal slavné dílo o fiktivním putování duše po smrti – *Božská komedie*. Duše šla buď do pekla (inferna), nebo do očistce, kde se lidský duch může očistit a stát se hodným vystoupení do nebe. Třetí možností je, že duše putuje do ráje, do přítomnosti samotného Boha.

Přestože jde jen o básnické dílo, fikci, Danteho epos měl nakonec velký vliv na křesťanskou teologii (zejména římskokatolickou). Představa, že nesmrtelná duše jde buď do pekla, do očistce nebo do ráje, je důležitou součástí učení této církve. I mnohé konzervativní protestantské denominace věří v nesmrtelnou duši, která po smrti vystoupí do ráje, nebo sestoupí do pekla. Pokud totiž lidská duše nikdy nezemře, pak po smrti těla musí někam odejít. Stručně řečeno, falešné chápání podstaty člověka vedlo k tragickým teologickým omylům.

Osnova lekce

Tento týden se v naší lekci podíváme na několik rozšířených, ale „problematických“ pohledů na to, co se děje s člověkem po smrti.

- Mk 9,42–48: Nesmrtelní červi? (neděle)
- Mal 3,19; Ju 1,7: „Věčný“ oheň (pondělí)
- Ez 18,20–22: Svatí v očistci (úterý)
- Sk 2,29.34.35; 1K 15,16–18: Ráj plný duší bez těla (středa)
- 1J 5,3–12: Biblický pohled na věčný život (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NESMRTELNÍ ČERVI?

⁴²Kdo by svedl k hříchu jednoho z těchto nepatrných, kteří ve mne věří, lépe by mu bylo, kdyby mu dali na krk mlýnský kámen a hodili ho do moře. ⁴³Svádí-li tě k hříchu tvá ruka, utni ji; lépe je pro tebe, vejdeš-li do života zmrzačen, než abys šel s oběma rukama do pekla, do ohně neuhastitelného. [...] ⁴⁵A svádí-li tě k hříchu noha, utni ji; lépe je pro tebe, vejdeš-li do života chromý, než abys byl s oběma nohama uvržen do pekla. [...] ⁴⁷A jestliže tě svádí oko, vyloupni je; lépe je pro tebe, vejdeš-li do Božího království jednooký, než abys byl s oběma očima uvržen do pekla, ⁴⁸kde „jejich červ neumírá a oheň nehasne“. (Mk 9,42–48)

Osobní studium

Porovnej úvodní text Mk 9,42–48 a Iz 66,24. Jak rozumíš výrazu „jejich červ neumírá“ (Mk 9,48)?

Někteří interpretují podstatné jméno „červ“ v jednotném čísle (Mk 9,48) jako narážku na údajnou nehmotnou, beztělesnou duši nebo ducha hříšníka, který jde po smrti do pekla, kde nikdy nezemře a trpí věčnými mukami.

Tento výklad však neodráží biblickou představu smrti, která se vyznačuje tím, že člověk není při vědomí, „spí“. Ignoruje také starozákonní pozadí tohoto textu. Ve skutečnosti se „jednotné číslo slova červ používá standardně na označení množného čísla, nepředstavuje tedy jednoho červa. Text tedy odkazuje na červy, živící se rozkládajícími se těly.“ (Robert G. Bratcher, Eugene A. Nida, *A Translator's Handbook on the Gospel of Mark*. Londýn, United Bibles Societies, 1961, s. 304)

V textu Mk 9,48 Ježíš cituje poslední verš z proroka Izajáše: „Až vyjdou, spatří mrtvá těla mužů, kteří mi byli nevěrní. Jejich červ

neumírá, jejich oheň nehasne; budou strašlivou výstrahou všemu tvorstvu“ (Iz 66,24).

Tato děsivá metaforická scéna zobrazuje bojiště poseté mrtvými těly Božích nepřátel. Těla nestrávená ohněm rozežírají červi – nebo možná naopak. Tak či onak, není zde žádná zmínka o nějaké duši, která by unikla zničení těla a odešla by do pekla.

Co však s „červy“, kteří nikdy neumírají? Metaforický jazyk verše Iz 66,24 (citováno Ježíšem v Mk 9,48) neznámá, že tito červi jsou nesmrtelní. Důraz je položen na to, že červi nenechávají svůj destruktivní úkol nedokončený. Pokračují tedy v požíraní těl bezbožných, dokud tato těla nejsou zcela zničena. Naproti tomu věrné Boží děti budou radostně přebývat v „nových nebesích a nové zemi“ a budou uctívat Boha v jeho přítomnosti (Iz 66,22.23). Pokud spravedlivé a nespravedlivé čekají tak diametrálně odlišné osudy, pak Ježíšova slova dostávají úplně jiný smysl. Pro někoho by bylo mnohem lepší vstoupit do Božího království i bez důležité části těla – bez ruky, nohy, či dokonce oka – než mít dokonalé tělo, které zničí červi a oheň (Mk 9,42–48).

Aplikace

Osudem každého z nás bude buď dokonalá záchrana, nebo úplné zničení. Neexistuje žádná střední cesta. Můžeme mít buď věčný život, nebo budeme čelit věčné záhubě. Jaká rozhodnutí dnes potřebuješ udělat? Jak by měla tato skutečnost – věčný život, nebo věčné zničení – ovlivnit tvá rozhodnutí?

„VĚČNÝ“ OHEŇ

Hle, přichází ten den hořící jako pec; a všichni opovážlivci i všichni, kdo páchají svévolností, se stanou strništěm. A ten přicházející den je sežehne, praví Hospodin zástupů; nezůstane po nich kořen ani větev. (Mal 3,19)

Podobně jako oni i Sodoma, Gomora a okolní města se oddaly smilstvu, propadly zvrhlosti, a jsou nám výstražným příkladem trestu věčného ohně. (Ju 1,7)

Osobní studium

Anglický římskokatolický kněz John Furniss (1809–1865) ve své brožuře pro děti s názvem *Obraz pekla (The Sight of Hell)*. Dublin: James Duffy, [1874], s. 24) ilustruje trvání věčných muk pomocí velké železné koule, která je větší než nebe a země. „Pták přilétá jednou za sto milionů [sic!] let a jemně se dotkne železné koule pírkem svého křídla.“ Autor tvrdí, že hříšníci v pekle budou hořet dokonce i poté, co bude železná koule zničena takovými občasnými doteky pírkla!

Smutné je, že i dnes mnoho protestantů věří v podobný osud zatracených.

Uvažuj o dvou úvodních verších (Mal 3,19 a Ju 1,7). Jak nám tyto pasáže pomáhají lépe pochopit pojem „věčný oheň“ nebo myšlenku, jakou vyjádřil Ježíš, že hříšníci budou hořet ve „věčném ohni“ (Mt 18,8) nebo v „neuhasitelném ohni“ (Mk 9,43).

Slovo „věčný“ (hebr. *olam*; řecky *aión*, *aiónios*) má různé významy v závislosti na bezprostředním kontextu. Když je toto slovo spojeno s Bohem (Dt 33,27; „odvěký“), vyjadřuje jeho věčnost. Když se toto slovo

vztahuje na lidské bytosti (Ex 21,6; „provždy“), je omezeno délkou jejich života. Když je takto označen oheň (Mt 18,8; 25,41, „věčný“), znamená to, že oheň nezasne, dokud zcela nestráví to, co se pálí. To znamená, že „věčný oheň“ bude věčný v tom smyslu, že zcela a nezvratně pohltí bezbožné a nezanechá nic – „kořen ani větev“ (Mal 3,19).

Teorie o věčném trestu bezbožných má vážné důsledky. Pokud budou zlí navěky trestáni, pak zlo nebude nikdy zcela odstraněno. Navíc každý lidský život pochází od Boha (Dt 32,39, Ž 36,10), který nechce „aby bezbožník zemřel“ (Ez 33,11). Proč by věčně udržoval život bezbožných, aby trpěli v nekonečných mukách? Nebylo by pro něho mnohem rozumnější ukončit jejich existenci? Budou-li bezbožní potrestáni „podle svých činů“ (Zj 20,12), proč by tedy měl být krátký lidský život trestán donekonečna?

Všechny biblické zmínky o „věčném ohni“ je třeba chápat jako narážky na „ohnivé jezero“ po skončení tisíciletí ze Zjevení 20 (viz lekce 13). Proto je nebiblické mluvit o tom, že již v současnosti existuje věčně hořící peklo.

Aplikace

Prestože zprávy o zničení ohněm jsou smutné a bolestné, pravda o pekle zobrazuje důležitou pravdu o Boží lásce, zejména v kontrastu s představou věčných muk. Proč? Jak bys tento výrok vysvětlil?

„SVATÍ“ V OČISTCI

Všechno, co máš vykonat, konej podle svých sil, neboť není díla ani myšlenky ani poznání ani moudrosti v říši mrtvých, kam odejdeš. (Kaz 9,10)

²⁰*Duše, která hřeší, ta umře; syn nebude pykat za nepravost otcovu a otec nebude pykat za nepravost synovu; spravedlnost zůstane na spravedlivém a zvlé zůstane na svévolníkovi.*

²¹*Kdyby se svévolník odvrátil ode všech svých hříchů, jichž se dopouštěl, a dbal by na všechna má nařízení a jednal podle práva a spravedlnosti, jistě bude žít, nezemře.* ²²*Žádá jeho nevěrnost, již se dopustil, mu nebude připomínána, bude žít pro svou spravedlnost, podle níž jednal. (Ez 18,20–22)*

A jako každý člověk jen jednou umírá, a potom bude soud... (Žd 9,27)

Osobní studium

Římskokatolická církev zastává názor, že mrtví, kteří si sice nezaslouží peklo, ale ještě nejsou připraveni ani na vstup do ráje, mohou být v očistci očištěni a odtud vystoupit do ráje. Jejich utrpení v očistci lze zmírnit modlitbami a pokáním blízkých.

Katechismus katolické církve hovoří o očistci následovně: „Ti, kdo umírají v Boží milosti a přátelství, ale nejsou dokonale očištěni, i když jsou si jisti svou věčnou spásou, jsou po smrti podrobeni očišťování, aby dosáhli svatosti nutné ke vstupu do nebeské radosti.“ (KKC 1030) Uvádí také, že jejich utrpení je možné zmírnit modlitbami blízkých a také jinými skutky ve jménu zesnulých. „Církev také doporučuje almužny, odpustky a kající skutky za zemřelé.“ (KKC 1032)

Jak uvedené pasáže vyvracejí teorii o očistci?

Kaz 9,10

Ez 18,20–22

Žd 9,27

Dogma o očistci spojuje pohanskou představu hořícího pekla s praxí modlit se za zesulé. Toto je nepřijatelné pro ty, kteří věří v biblické učení: (1) mrtví zůstávají nevědomě odpočívat ve svých hrobech (Kaz 9,10), (2) spravedlnost jedné padlé lidské bytosti nemůže být přenesena na jinou padlou lidskou bytost (Ez 18,20–22), (3) naším jediným Prostředníkem je Ježíš Kristus (1Tm 2,5) a (4) po smrti následuje poslední soud, a to bez jakékoliv druhé šance činit pokání (Žd 9,27).

Ještě závažnějším důsledkem je, jak Bibli odporující teorie očistce zkresluje Boží charakter. „Od pádu do hříchu se satan snaží nesprávně představovat našeho nebeského Otce. Proto přišel s dogmatem o nesmrtelnosti duše. [...] Myšlenka věčně hořícího pekla byla výtvořem satana. Očistec je jeho vynález. Tato učení zkreslují Boží charakter, takže je považován za přísného, pomstychtivého, svévolného a neodpouštějícího.“ (Ms 51, 10. prosince 1890) Učení o očistci říká, že místo aby mrtví spali a čekali na Kristův návrat, jsou v očistci a trpí tam, dokud se je někomu nepodaří dostat ven.

Aplikace

Co nás hereze o očistci nebo o věčných mukách učí o důležitosti studia Písma? Proč je důležité nejen to, v koho věříme, ale také čemu (o něm) věříme?

RÁJ PLNÝ DUŠÍ BEZ TĚLA

²⁹Bratří, o praotci Davidovi vám mohu směle říci, že zemřel a byl pohřben; jeho hrob tu máme až dodnes. [...] ³⁴David nevstoupil na nebe, ale sám říká: „Řekl Hospodin mému Pánu: Usedni po mé pravici, ³⁵dokud ti nepoložím nepřátele pod nohy.“ (Sk 2,29.34.35)

¹⁶Neboť není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus. ¹⁷Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, ¹⁸a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. (1K 15,16–18)

Osobní studium

Přestože protestanti nepřijímají učení o očistci, mnozí věří, že duše spravedlivých mrtvých se už radují z pobytu v ráji v Boží přítomnosti. Někteří jsou přesvědčeni, že tyto „duše“ jsou jen duchové bez těla. Jiní věří, že jde sice o duchy bez těla, ale mají „oblečeno“ duchovní tělo slávy.

Ať už je metafyzická představa o stavu žijících zesnulých jakákoli, tyto teorie podkopávají biblické učení o vzkříšení na konci věků a o soudu nad mrtvými. K čemu by existovalo vzkříšení a soud (Zj 20,12–14), pokud se duše spravedlivých už radují z ráje?

Jak úvodní pasáže objasňují stav mrtvých a těch, kteří čekají na vzkříšení?

Bible učí, že všechny lidské bytosti, které jsou již v nebi, byly buď přeneseny živé, jako v případě Henocha (Gn 5,24) a Elijáše (2Kr 2,9–11), nebo byly vzkříšeny z mrtvých jako Mojžíš (Ju 1,9) a ti, kteří byli vzkříšeni s Kristem (Mt 27,51–53).

Jak jsme již poznali, narážka na duše „pod oltářem“ volající k Bohu (Zj 6,9–11) je

jen metaforou spravedlnosti a nedokazuje teorii nesmrtnosti duše. To, jak na tom jsou, vůbec neodpovídá tomu, že by si užívali své věčné odměny. Ve skutečnosti je hrob místem odpočinku pro zesnulé čekající „ve spánku“ na vzkříšení při Kristově příchodu. Tehdy bude opět obnovena jejich vědomá existence. Mrtví, dokonce ani spravedliví mrtví, nejsou dušemi bez těla, které by se vznášely kdesi v nebi a trpělivě čekaly, až se při vzkříšení opět spojí se svým tělem.

Jaký by byl smysl Pavlových slov v 1K 15,18, když říká, že kdyby nebylo vzkříšení z mrtvých, pak by byli „ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu“? Jak by mohli zahynout, jsou-li již v blaženosti nebe a jsou tam již od své smrti – bez vzkříšení? Klíčová doktrína Nového zákona, vzkříšení mrtvých při Kristově druhém příchodu, by byla znehodnocena falešným učením, že spravedliví mrtví se vznášejí ke své věčné odměně hned po smrti.

Přesto takové zmínky slyšíme ze všech stran, zejména na pohřbech.

Aplikace

Jak bys mohl lidem pomoci pochopit, že myšlenka, že mrtví spí, je skutečně „dobrou zprávou“, protože klidně odpočívají a neprožívají žádnou bolest a utrpení?

BIBLICKÝ POHLED NA VĚČNÝ ŽIVOT

³V tom je totiž láska k Bohu, že zachováváme jeho přikázání; a jeho přikázání nejsou těžká, ⁴neboť kdo se narodil z Boha, přemáhá svět. A to vítězství, které přemohlo svět, je naše víra. ⁵Kdo jiný přemáhá svět, ne-li ten, kdo věří, že Ježíš je Syn Boží? ⁶To je ten, který přišel skrze vodu a krev: Ježíš Kristus. Ne pouze skrze vodu křtu, ale i skrze krev kříže; a Duch o tom vydává svědectví, neboť Duch jest pravda. ⁷Tři jsou, kteří vydávají svědectví ⁸– Duch, voda a krev – a ti tři jsou zajedno. ⁹Přijímáme-li svědectví lidí, oč větší je svědectví Boží; Boží svědectví je to, co pověděl o svém Synu. ¹⁰Kdo věří v Syna Božího, má to svědectví v sobě. Kdo nevěří Bohu, dělá z něho lháře, protože nevěří svědectví, které Bůh vydal o svém Synu. ¹¹A to je to svědectví: Bůh nám dal věčný život, a ten život je v jeho Synu. ¹²Kdo má Syna, má život; kdo nemá Syna Božího, nemá život. (1J 5,3–12)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (1J 5,3–12). Proč apoštol Jan omezuje „věčný život“ jen na ty, kteří jsou v Kristu?

Biblická doktrína podmíněné nesmrtnosti lidské bytosti – na rozdíl od nebiblické teorie přirozené nesmrtnosti duše – je přímo vyjádřena ve verších 1J 5,11.12. Abychom pochopili význam této důležité pasáže, musíme si uvědomit, že Bůh „jediný má nesmrtnost“ (ČSP). „jediný je nesmrtelný“ (1Tm 6,15.16) a jen on je zdrojem života (Ž 36,10; Ko 1,15–17; Žd 1,2).

Když pádem Adama a Evy (Gn 3) vstoupil do světa hřích, oni a všichni jejich potomci (včetně nás) se dostali pod kletbu tělesné smrti a ztratili dar věčného života. Náš milující Bůh však uskutečnil plán spásy, aby lidské bytosti mohly znovu získat věčný život, který měly od začátku. Jak napsal apoštol Pavel: „On si nás v něm vybral před založením světa, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří v lásce...“ (Ef 1,4; ČSP).

Pavel v listu Římanům vysvětluje, že tak jako „skrze jednoho člověka [Adama] totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt“, tak se „skrze Ježíše Krista, našeho Pána“ (Ř 5,12–21) dar věčného života stal dostupným všem

lidským bytostem. Pavel zde jednoznačně odkazuje na doslovného Adama, jehož prostřednictvím vstoupily na tento svět hříchy a smrt. Bez Adama by nic v Písmu nedávalo smysl. První člověk svým přestupkem přinesl do našeho světa hříchy a smrt.

Apoštol Jan dodává: „A to je to svědectví: Bůh nám dal věčný život, a ten život je v jeho Synu. Kdo má Syna, má život; kdo nemá Syna Božího, nemá život“ (1J 5,11.12).

Celý obraz se stává jasnějším ve světle Ježíšových výroků. „Neboť to je vůle mého Otce, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něho, měl život věčný; a já jej vzkřísím v poslední den“ (J 6,40). „Ježíš jí řekl: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít“ (J 11,25).

To znamená, že věčný život je Božím darem skrze Krista. Je jistý již nyní, ale naplno se z něj budeme těšit až při konečném vzkříšení spravedlivých. Závěr je jednoduchý: je-li věčný život dán pouze těm, kteří jsou v Kristu, pak ti, kteří v něm nejsou, věčný život nemají (1J 5,11.12). Naproti tomu z teorie přirozené nesmrtnosti duše vyplývá, že věčný život – ať už v ráji, nebo v pekle – mají všechny lidské bytosti, dokonce i ti, kteří nejsou v Kristu. I když je toto učení rozšířené, není biblické.

Aplikace

Co pro tebe znamená jistota věčného života v Kristu? Jak ovlivňuje tvůj současný život?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 33. kapitolu „Tajemství nesmrtnosti“ (GC 531–550; VDV 347–358) a 34. kapitolu „Můžeme mluvit s mrtvými?“ (GC 551–562; VDV 359–365) z knihy *Velké drama věků*.

„Ze základního bludu o přirozené nesmrtnosti lidské duše vychází učení o vědomém stavu po smrti. Tato nauka, podobně jako učení o věčném utrpení, odporuje učení Písma, zdravému úsudku i lidskému citu. Podle všeobecně rozšířeného přesvědčení vědí vykoupení lidé v nebi všechno, co se děje na zemi, zvláště pokud jde o jejich přátele, které tu zanechali. Byl by to pro zesnulé důvod k radosti, kdyby věděli o strastech žijících lidí, sledovali hříchy, kterých se dopouštějí jejich milovaní, a museli se dívat, jaké prožívají starosti, zklamání a nesnáze? Jak by pak mohli prožívat nebeskou blaženost, když by v myšlenkách byli u svých blízkých na zemi? Jak pobuřující je představa, že jakmile člověk vydechne naposled, dostane se duše hříšníka, který nečinil pokání, do pekelných plamenů. Jaký strach musí prožívat lidé, kteří sledují, jak jejich milí odcházejí do hrobu nepřipraveni, aby tak přišli do věčného hříchu a zatracení.“ (GC 545; VDV 355)

Otázky k rozhovoru

1. *Ti, kteří si povídali s jinými křesťany o stavu mrtvých a povaze pekla, s největší pravděpodobností zjistili, jak neoblovní a pevní jsou lidé nejen ve své víře, že spasení jdou hned do nebe, ale také v tom, že zatracení jsou ve věčných pekelných mukách. Proč je to podle vás tak? Jedna věc je poměrně pochopitelná: chtějí věřit, že jejich zesnulí milovaní jsou „s Pánem“ (ačkoli, jak jsme viděli, stále je zde otázka, jak moc by byli znepokojeni, kdyby měli sledovat, co se děje zde na zemi). Proč však existuje tak silná náklonnost ke strašlivé představě, že zatracení jsou věčně mučeni v pekle? Co nás tato skutečnost učí o tom, jak silná může být tradice?*
2. *Většina křesťanských denominací hlásá nebiblickou teorii nesmrtnosti duše – se vším, co s tím souvisí. Co bychom mohli jako církev udělat (kromě toho, co už děláme), abychom světu hlásali biblický pohled na smrt a stav člověka po smrti?*
3. *Přestože Danteho epos *Božská komedie* byl jen fikcí, stal se velmi vlivným, protože pomohl upevnit v myslích lidí falešné učení o tom, co se děje s „duší“ člověka po smrti. Jaké ponaučení si můžeme vzít z toho, jak snadno lze křesťanskou teologii ovlivnit cizím učením? Jaké další nebiblické myšlenky ovlivňují křesťanské myšlení dnes? Jak se před nimi můžeme chránit?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Svody na konci času

Texty na tento týden

Mt 7,21–27; J 11,40–44; 1Pt 3,18; 1S 28,3–25; Ef 6,10–18

Základní verš

„A není divu, vždyť sám satan se převléká za anděla světa; není tedy nic překvapujícího na tom, že se jeho služebníci převlékají za služebníky spravedlnosti. Jejich konec bude jako jejich skutky!“ (2K 11,14.15)

Svět je dnes vřící kotel, v němž se mísí nejrůznější názorové proudy s mystikou a nadpřirozenem. K vzájemnému prolínání reality a fikce přispívá i filmová tvorba, ve které vzniká mnoho děl s náboženskou a mystickou tematikou, jež vycházejí z různých bájí, legend, omylů a bludů. Stará lež „Určitě nezemřete!“ (Gn 3,4; B21) inspirovala některé z nejčtenějších knih a nejsledovanějších filmů posledních desetiletí a také mnoho populárních videoher. Je nepopíratelné, že jsme vystaveni různým pokušením ze satanovy dílny, která se objevují v nesčetných podobách a někdy se žel tváří i jako věda.

Jedním z nejklamavějších jevů byly již zmíněné zážitky blízké smrti (NDE; viz 2. lekce). Podle této teorie ti, co „zemřeli“, opět ožili, bohatší o zkušenost „posmrtného života“. Mnoho lidí vnímalo tyto zkušenosti jako důkaz nesmrtelné duše.

Tento týden budeme uvažovat o některých podvodech poslední doby před druhým Kristovým příchodem, vycházejících z oné směsi mystiky, zážitků blízké smrti, reinkarnace, vyvolávání duchů mrtvých, uctívání předků a dalších. Jedná se o nebezpečná témata, o kterých bychom měli být informováni, ale neměli bychom se vystavovat jejich vlivům.

Osнова lekce

Při studiu této lekce se zaměříme nejen na pět konkrétních „svodů“ z oblasti duchovna a nadpřirozených jevů, ale zejména na biblický pohled, který nám pomůže správně je zhodnotit a zaujmout k nim správný postoj.

- Mt 7,21–27: Mysticismus (neděle)
- J 11,40–44: Zážitky na prahu smrti (pondělí)
- Žd 9,25–28: Reinkarnace (úterý)
- 1S 28,6–8: Vyvolávání duchů a uctívání předků (středa)
- 2K 11,14.15; Ef 6,10–18: Zjevení (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

MYSTICISMUS

²¹Ne každý, kdo mi říká „Pane, Pane“, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích. ²²Mnozí mi řeknou v onen den: „Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu neprorokovali a ve tvém jménu nevymítali zlé duchy a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů?“

²³A tehdy jim prohlásím: „Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravosti.“

²⁴A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozváznému muži, který postavil svůj dům na skále. ²⁵Tu spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a vrhly se na ten dům; ale nepadl, neboť měl základy na skále. ²⁶Ale každý, kdo slyší tato má slova a neplní je, bude podoben muži bláznivému, který postavil svůj dům na písku. ²⁷A spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a obořily se na ten dům; a padl, a jeho pád byl veliký. (Mt 7,21-27)

Osobní studium

Náš svět zaplavily silné vlny mystiky. Pojem „mystika“ je složitý a zahrnuje velké množství různých myšlenek. Z náboženského hlediska mystika představuje mimořádné, velmi blízké duchovní spojení člověka s nadsmyslovým světem, s Bohem nebo absolutnem, v nějakém duchovním prožitku nebo i tranzu. Podobné prvky se objevují i v bohoslužbě některých církví. Tyto jevy mohou mít různou formu a intenzitu (od rozjímání po extatické stavy změněného vědomí). Často je tendence nahrazovat autoritu psaného Božího slova subjektivními zkušenostmi. Pak ovšem Bible ztrácí svou věroučnou funkci a věřící tak zůstává napospas svým vlastním prožitkům. Tento druh subjektivního náboženství neposkytuje ochranu před různými bludy, nemluvě o svodech na konci času.

Co podle Ježíšových slov v úvodních verších znamená postavit svůj duchovní dům „na skále“ a co znamená postavit jej „na písku“?

V postmoderním křesťanském světě existuje silný sklon bagatelizovat význam biblic-

kých doktrín a považovat je za nudné ozvěny zastaralé formy náboženství. V tomto procesu je Kristovo učení uměle nahrazeno Kristovými pocity. Argumentuje se například, že biblické příběhy nemohou být pravdivé, protože Ježíš, jak jej vnímají, by nikdy nedovolil, aby se to či ono událo tak, jak je to napsáno. Osobní pocity a vkus se nakonec stávají kritériem pro interpretaci Písma, nebo dokonce pro přímé odmítnutí toho, co Bible jasně učí. Často se tato odmítnutí týkají poslušnosti vůči Bohu, která je, jak řekl Ježíš, tak důležitá pro stavbu domu na skále.

Mnozí jsou přesvědčeni, že pokud věří v Ježíše Krista, nezáleží na tom, jaké učení vyznávají. Takový postoj je však velmi nebezpečný. Inkvizitoři, kteří odsoudili k smrti nespočet protestantů, věřili v Ježíše Krista. Věřili v něho i ti, kdo v Kristově jménu „vymítali zlé duchy“ (Mt 7,22). „Jedním z nejúspěšnějších satanových klamů je tvrzení, že je vlastně jedno, čemu člověk věří. Satan ví, že pravda přijatá s láskou ‚posvěcuje‘ člověka, který ji přijímá. Proto se tak vytrvale snaží podsouvat falešné učení a jiné evangelium.“ (GC 520; VDV 340)

Aplikace

Co můžeme dělat s lidskou potřebou nechat rozhodovat vlastní emoce a touhy, i když to často vede k jednání, které je v rozporu s Božím slovem?

ZÁŽITKY NA PRAHU SMRTI

⁴⁰Ježíš jí odpověděl: „Neřekl jsem ti, že uvidíš slávu Boží, budeš-li věřit?“ ⁴¹Zvedli tedy kámen. Ježíš pohlédl vzhůru a řekl: „Otče, děkuji ti, žes mě vyslyšel.“ ⁴²Věděl jsem sice, že mě vždycky slyšíš, ale řekl jsem to kvůli zástupu, který stojí kolem, aby uvěřili, že ty jsi mě poslal.“ ⁴³Když to řekl, zvolal mocným hlasem: „Lazare, pojd' ven!“ ⁴⁴Zemřelý vyšel, měl plátnem svázaný ruce i nohy a tvář zahalenu šátkem. Ježíš jim řekl: „Rozvažte ho a nechte odejít!“ (J 11,40–44)

Osobní studium

Mezi nejpoblíbenější „důkazy“ teorie přirozené nesmrtnosti duše jsou zážitky blízké smrti. Raymond A. Moody Jr. ve své knize *Life After Life* (Raymond A. Moody, Život po životě. Praha: Euromedia Group, 2019) představil výsledky své pětileté studie na více než stu lidech, kteří přežili „klinickou smrt“ a podařilo se je oživit. Tito jedinci tvrdili, že předtím, než se vrátili k životu, viděli milující a hřejivou bytost plnou světla. To se považuje za spolehlivý důkaz, že duše člověka přežije smrt těla. V průběhu let vyšlo mnoho dalších podobných knih, které propagují stejnou myšlenku. (Viz 2. lekce.)

Prostuduj zprávy o vzkříšení v 1Kr 17,22–24; 2Kr 4,34–37; Mk 5,41–43; L 7,14–17 a J 11,40–44. Mluví některý z těchto textů o jakémkoli druhu vědomé existence v době smrti? Proč je tato odpověď důležitá?

Všechny zážitky blízké smrti uváděné v moderní literatuře se týkají lidí považovaných za klinicky mrtvé, nebyli však skutečně mrtví, na rozdíl od Lazara, který byl mrtvý čtyři dny a jehož tělo už jevilo

známky rozkladu (J 11,39). Ani Lazar, ani nikdo z těch, kteří v biblických časech vstali z mrtvých, nikdy nezmínil žádnou zkušenost po smrti, ať už v ráji, v očistci nebo v pekle. Toto je sice „argument z mlčení“, ale je v naprostém souladu s biblickým učením o stavu nevědomí u mrtvých!

Co však se zážitky „na prahu smrti“, o kterých se dnes tak často mluví? Přijmeme-li biblické učení o nevědomí mrtvých (Jb 3,11–13; Ž 115,17; Ž 146,4 a Kaz 9,10), pak nám zůstávají dvě hlavní možnosti: buď jde o přirozenou halucinaci způsobenou extrémními podmínkami, nebo může jít o podvodnou zkušenost způsobenou nadpřirozenými satanskými silami (2K 11,14). Vysvětlením by skutečně mohl být satanský podvod, zejména proto, že v některých případech tito lidé tvrdí, že mluvili se svými mrtvými příbuznými! Může se však jednat i o kombinaci obou.

Jelikož tento podvod je rozšířený a mnozí ho považují za přesvědčivý, je důležité, abychom se pevně drželi učení Božího slova. A to i přes různé zkušenosti, které prožil někdo jiný, nebo dokonce i my sami, a které jsou v rozporu s tím, co Bible učí.

Aplikace

Je fascinující, že teorie NDE často přichází s tvrzením, že jde o důkazy založené na vědeckém zkoumání. Co nás to učí o tom, že musíme být opatrní i v přijímání toho, co údajně „dokazuje věda“?

REINKARNACE

²⁵Není třeba, aby [Kristus] sám sebe obětoval vždy znovu, jako když velekněz rok co rok s cizí krví vchází do svatyně; ²⁶jinak by musel trpět mnohokrát od založení světa. On se však zjevil jen jednou na konci věků, aby svou obětí sňal hříchy. ²⁷A jako každý člověk jen jednou umírá, a potom bude soud, ²⁸tak i Kristus byl jen jednou obětován, aby na sebe vzal hříchy mnohých; po druhé se zjeví ne už kvůli hříchu, ale ke spáse těm, kdo ho očekávají. (Žd 9,25–28)

Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl usmrčen v těle, ale obživen Duchem. (1Pt 3,18)

Osobní studium

Pohanská představa o nesmrtelné duši poskytuje základ pro nebiblickou teorii o reinkarnaci nebo převtělování duše. Tuto teorii si osvojila některá velká světová náboženství. Zatímco většina křesťanů věří v existenci nesmrtelné duše, která po smrti přebývá v nebi nebo pekle, ti, kdo věří v reinkarnaci, zastávají názor, že taková nesmrtelná duše prochází mnoha cykly smrti a znovuzrození.

Některé považují reinkarnaci za proces duchovní evoluce, který umožňuje duši dosahovat stále vyšší úrovně poznání a morálky na její cestě k dokonalosti. Hinduisté věří, že věčná duše prochází vývojem vědomí nebo „sansárou“ v šesti třídách života: vodní živočichové, rostliny, plazi a hmyz, ptáci, zvířata a lidé včetně obyvatel nebe.

Uvažuj o úvodních textech. Jestliže Ježíš zemřel jen „jednou“ (Žd 9,28; 1Pt 3,18) a podobně všechny lidské bytosti zemřou jen „jednou“ (Žd 9,27), co podle tebe vede lidi (dokonce i některé křesťany) k víře v nějakou formu reinkarnace?

Mnoho lidí nevěří tomu, čemu by měli věřit na základě Písma, ale věří jednoduše tomu, čemu sami chtějí. Pokud jim nějaká teorie přináší klid a uspokojení, je to pro ně dostatečný argument a jakoukoli další diskuzi považují za zbytečnou. Ale pro ty, kteří berou Bibli vážně, neexistuje způsob, jak přijmout teorii reinkarnace.

Za prvé, tato teorie je v rozporu s biblickým učením o smrtelnosti „duše“ a o vzkříšení těla (1Te 4,13–18).

Za druhé, neguje učení o spasení z milosti prostřednictvím víry ve vykupitelské dílo Ježíše Krista (Ef 2,8–10) a nahrazuje ho lidskými skutky.

Za třetí, teorie reinkarnace je v rozporu s biblickým učením, že věčný osud určují rozhodnutí, která činíme v tomto životě (Mt 22,1–14; Mt 25,31–46).

Za čtvrté, tato teorie zlehčuje význam a důležitost Kristova druhého příchodu (J 14,1–3).

A za páté, teorie reinkarnace propaguje nebiblickou myšlenku, že po smrti člověk ještě může změnit svůj osud (Žd 9,27).

V křesťanské víře zkrátka není místo pro myšlenku reinkarnace.

Aplikace

Jak bys svému příteli vlastními slovy vysvětlil, proč křesťan nemůže věřit v reinkarnaci?

VYVOLÁVÁNÍ DUCHŮ A UCTÍVÁNÍ PŘEDKŮ

6I doptával se Saul Hospodina, ale Hospodin mu neodpídal ani skrze sny ani skrze urím ani skrze proroky. 7Tu řekl Saul svým služebníkům: „Vyhledejte mi ženu, která vyvolává duchy zemřelých. Půjdu k ní a dotážu se jí.“ Jeho služebníci mu řekli: „Taková žena, která vyvolává duchy zemřelých, je v Ěn-Dóru.“ 8Saul se přestrojil, vzal si jiné šaty a šel tam spolu se dvěma muži. Přišel k té ženě v noci a řekl jí: „Věšti mi prostřednictvím ducha zemřelého. Přivolej mi, koho ti řeknu.“ (1S 28,6–8)

Osobní studium

Vyvolávání duchů (také „nekromancie“, z řeckých slov nekros [mrtvý] a manteia [věštění]) se praktikuje již od starověku. Jedná se o formu vyvolávání údajných aktivních duchů mrtvých k získání různých vědomostí, často se týkají budoucích událostí. Uctívání zesnulých předků vychází z tradice, že i oni jsou stále považováni za rodinu, a z víry, že i jejich duchové mohou ovlivňovat záležitosti živých. Tyto pohanické praktiky mohou být velmi přitažlivé pro ty, kteří věří v nesmrtelnou duši a kterým chybí jejich milovaní zesnulí.

Přečti si text 1S 28,3–25. Jaké duchovní argumenty proti jakékoli údajné komunikaci s mrtvými lze vyvodit ze Saulovy zkušenosti se ženou – médiem v Ěn-Dóru?

Bible velmi jasně říká, že všichni spiritisté, média, čarodějové a nekromanti ve starověké izraelské teokracii byli pro Hospodina ohavností a měli by být potrestáni ukamenováním. V souladu s tímto zákonem Saul vyhladil všechna média a spiritisty v Izraeli (1S 28,3,9).

Ale později, když ho Hospodin odmítl, sám Saul odešel do kenaanského města Ěn-Dóru, aby položil důležité otázky jistě vyvolávače duchů (1Sa 28,6.7.15; porovnej s Joz 17,11 a Ž 83,10.11). Požádal ji, aby přivolala zesnulého proroka Samuela. Ten se také údajně zjevil a mluvil se Saulem (1S 28,13–19). Podvodný duch, který se vydával za Samuela, Saulovi řekl: „Zítرا budeš ty i tvoji synové u mne. Také izraelský tábor vydá Hospodin do rukou Pelištejců“ (1S 28,19). Při předpovědi Saulovy smrti vzal tento duch na sebe podobu Samuela. Tím se snažil potvrdit nebiblickou teorii o přirozené nesmrtelnosti duše. Byl to mocný podvod a bylo velkou chybou Saula, že se snížil k jednání, které dříve sám odsuzoval.

O více než dvě století později prorok Izajáš napsal: „Řeknou vám: ‚Dotazujte se duchů zemřelých a jasnovidců, kteří sípají a mumlají.‘ Což se lid nemá dotazovat svého Boha? Na živé se má ptát mrtvých? K zákonu a svědectví! Což oni neřikají takové slovo, že mu z něho nevzejde jitřní záře?“ (Iz 8,19.20; viz také Iz 19,3).

Aplikace

Často děláme ve stresu i věci, o kterých víme, že jsou špatné. Proč jsou víra, modlitba a poslušnost Božího slova jedinou spolehlivou ochranou před námi samotnými?

ZJEVENÍ

¹⁴A není divu, vždyť sám satan se převléká za anděla světla; ¹⁵není tedy nic překvapujícího na tom, že se jeho služebníci převlékají za služebníky spravedlnosti. Jejich konec bude jako jejich skutky! (2K 11,14.15)

¹⁰A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci. ¹¹Oblečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům. ¹²Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. ¹³Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. ¹⁴Stůjte tedy „opásáni kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, ¹⁵obuti k pohotové službě evangeliu pokoje“ ¹⁶a vždycky se štitem víry, jímž byste uhasili všechny ohněvé střely toho Zlého. ¹⁷Přijměte také „přilbu spasení“ a „meč Ducha, jímž je slovo Boží“. ¹⁸V každý čas se v Duchu svatém modlete a proste, bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry i za mne... (Ef 6,10–18)

Osobní studium

Podobně jako při vyvolávání duchů, i různá zjevení mrtvých lidí jsou dílem démonů. Při zjeveních mohou padlí andělé na sebe brát podobu zesnulých členů rodiny, přátel nebo kohokoli jiného. Fyzický vzhled i hlas jsou velmi podobné zesnulým. Všechny tyto satanské podvody budou použity k oklamání těch, kteří nejsou pevně zakotveni v Božím slově. „Tito lživí duchové se vydávají také za apoštoly, kterým do úst vkládají výroky, jež jsou v přímém protikladu k tomu, co apoštolové napsali pod vlivem Ducha svatého, když žili na zemi.“ (GC 557; VDV 362) „Vrcholným činem tohoto podvodného dramatu bude satanovo napodobení Ježíše Krista.“ (GC 624; VDV 403)

Co by nás podle dnešních úvodních veršů mělo chránit před takovými satanskými podvody?

Apoštol Pavel věřícím zdůrazňuje, že jejich skutečným nepřítelem nejsou lidé, ale „duchovní mocnosti zla“ (Ef 6,12; ČSP). Proti podvodům zla můžeme být chráněni pou-

ze tak, že budeme oděni do „Boží zbroje“ (Ef 6,13) popsané v listu Efezským 6,13–18.

Satanská zjevení mohou být velmi děsivá a klamat, ale nemohou svést ty, které chrání Bůh a jejichž život stojí na základech Božího slova. Z věroučného hlediska ti, kdo věří v biblické učení o podmíněné nesmrtnosti lidských bytostí, vědí, že jakékoli zjevení nebo komunikace s mrtvými je satanského původu a musí být odmítnuto bez výjimek. Opět platí, že bez ohledu na to, jak silné, přesvědčivé a zdánlivě skutečné zjevení je, musíme vždy pevně stát za tím, že mrtví spí v hrobě.

Představ si však, že ztratíš milovaného člověka a pak najednou uvěříš, že se ti tento člověk zjevuje a projevuje ti lásku. Říká ti, jak moc mu chybíš, říká dokonce věci, které nikdo jiný nemůže vědět. Tvrdí, že je nyní na lepším místě... Pokud si člověk není absolutně jistý, co Bible učí o stavu zemřelých, velmi snadno může takovému podvodu podlehnout. Mimo jiné i proto, že představa komunikace s milovaným člověkem je velmi lákavá.

Aplikace

Co znamená obléct si „celou Boží výzbroj“? Jak se to projevuje ve každodenním životě?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si část 38. kapitoly „Poslední varování“ (GC 603–610; VDV 391–395) z knihy *Velké drama věků*.

Existuje nadace, která říká, že vyvíjí technologii umožňující kontaktovat zesnulé „prostřednictvím textových zpráv, telefonních hovorů a videokonferencí“. Její webová stránka, která říká, že mrtví jsou *odhmotněné osoby*, tvrdí, že když lidé zemřou, prostě přejdou „do další fáze věčnosti“, ale „zachovají si své vědomí, identitu a základní aspekty své předchozí fyzické formy“. Ale co je nejdůležitější, lidé ze *Soulphone* tvrdí, že jejich technologie umožní komunikaci mezi hmotnými a odhmotněnými osobami. Vývoj technologie mají rozdělen na tři fáze.

První fáze „umožní písemnou komunikaci s odhmotněnými jedinci – rodinou, přáteli a odborníky v každé oblasti vědy“. Druhá fáze má „umožnit rozhovor s milovanými, kteří žijí v jiné části věčnosti“. A třetí fáze prý otevře cestu ke „slyšení a vidění těch, kteří prožívají realitu z jiného pozorovacího bodu“.

Způsob, jakým testují tuto komunikaci, je děsivý. K ověření, zda jde skutečně o jejich milé, má truchlící rodič položit zesnulému synovi nebo dceři třeba otázku: „Měl jsi psa jménem Snoopy, když jsi byl malý?“ „Dali jsme ti na desáté narozeniny kapesní nůž?“ Je to pozoruhodné ve světle následujícího výroku: „Duchovní bytosti se někdy zjevují v podobě zemřelých přátel a příbuzných, líčí události spojené s jejich životy a konají činy, které dělali během života. Takto vedou lidi k víře, že jejich mrtví přátelé jsou andělé. Pro mnohé má jejich slovo větší váhu než Boží slovo.“ (PP 684; NUD 336)

Otázky k rozhovoru

1. *Mnozí křesťané používají výmluvu, že jsou „otevření“ pro nové věci. S touto omluvou pak konzumují vše, co média produkují. Které biblické principy by měly řídit náš postoj k médiím, zejména pokud otevřeně prosazují názory, o kterých víme, že jsou nesprávné a klamavé (viz Ž 101,1–8; Př 4,23; Fp 4,8)?*
2. *Jak můžeme pomoci druhým překonat satanovy podvody v době konce, aniž bychom sami byli vystaveni jejich vlivu?*
3. *Mnozí křesťané vnímají příběh o tom, jak byl „Samuel“ vyvolán z hrobu, jako biblický důkaz, že mrtví žijí dál. Co nás tato zpráva učí o tom, že při budování věrouky nemůžeme spoléhat pouze na jeden text nebo příběh, ale musíme si prostudovat vše, co Bible o daném tématu říká?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátelé, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Na pevném biblickém základu

Texty na tento týden

L 2,52; Mt 4,23; 1K 6,19.20; Ž 24,3.4; Sk 8,4–24; 1J 3,1–3

Základní verš

„Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvětí a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista.“ (1Te 5,23)

Kniha Zjevení říká, že se před druhým příchodem Krista svět sjednotí ve dvou naprosto odlišných věcech: Zjevení 13 popisuje sjednocení na základě zla a bludu, kdy se „celá země“ bude divit a s obdivem následovat šelmu z moře (Zj 13,3.7.8.12.16). Zjevení 14 hovoří o sjednocení na straně pravdy, kdy bude kázáno „věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu“ (Zj 14,6.7). Během těchto „zlých časů“ (2Tm 3,1) budeme ohrožováni „Istivým sváděním k bludu“ (Ef 4,14) a lidé „odvrátí sluch od pravdy a přikloní se k bájím“ (2Tm 4,4). „Satan dostane lidi na svou stranu pomocí dvou podvodů – lži o nesmrtnosti duše a lži o posvátnosti neděle. První podvod připravuje půdu pro spiritismus, druhý vytváří náklonnost k Římu.“ (GC 588; VDV 381.382)

Dokud nenastanou tyto poslední události, musíme zůstat pevní ve víře a v pravdě, kterou jsme přijali a která v sobě zahrnuje také učení o podstatě člověka a smrti. Nechme se vést Duchem svatým, který nás připravuje na zjevení Kristovy slávy.

Osnova lekce

Při studiu této lekce si připomeneme celkový biblický pohled na člověka, který je často v rozporu s populárními názory naší společnosti. Zároveň uvidíme, jak můžeme stát na „pevných biblických základech“ i v tomto zmateném krizovém období na konci dějin.

- Mt 4,23: Ježíšův pohled na lidskou osobnost (neděle)
- 1K 6,19.20; 10,31: Biblický pohled na tělo (pondělí)
- 1K 2,14–16: Biblický pohled na mysl/srdce (úterý)
- Sk 8,18–24: Život vedený Božím Duchem (středa)
- 2Pt 3,14; 1J 3,1–3: Připravenost na Kristův návrat (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

JEŽÍŠ JAKO VZOR

Ježíš chodil po celé Galileji, učil v jejich synagógách, kázal evangelium království Božího a uzdravoval každou nemoc a každou chorobu v lidu. (Mt 4,23)

Osobní studium

Jaké čtyři oblasti Ježíšova růstu jsou zmiňovány v textu L 2,52?

Ježíš byl dokonalou lidskou bytostí a jeho růst zahrnoval všechny základní dimenze lidské existence. Podle textu L 2,52 „Ježíš prospíval na duchu [duševní oblast] i na těle [tělesná oblast] a byl milý Bohu [duchovní oblast] i lidem [sociální oblast]“ (L 2,52).

„Na svůj věk byl mimořádně bystrý, chápatý, přemýšlivý a rozumný. Měl i obdivuhodně vyrovnanou povahu. Jeho tělesné i duševní schopnosti se rozvíjely postupně, úměrně jeho dětskému věku. Jako dítě byl Ježíš neobyčejně milý, vždy ochotný pomoci druhým, nekonečně trpělivý a věrný, ničím se nedal zviklat. Byl velmi zásadový, a přitom nesobecký, laskavý a ohleduplný.“ (DA 68.69; TV 40)

Uvažujte společně o textu Mt 4,23. Jak můžeme i dnes pokračovat v Ježíšově službě?

Uznáváme-li, že člověk je komplexní a nedělitelná osobnost, pak nemůžeme naše náboženství omezit jen na duchovní záležitosti. Pravda ve skutečnosti zahrnuje celou naši bytost, ovlivňuje celý náš život a všechny rozměry naší existence. Naše tělesná a duchovní složka jsou tak úzce propojeny, že je prakticky nelze oddělit. A přestože se jako padlé bytosti nikdy nevyrovnáme Ježíši jako našemu vzoru, z Boží milosti ho můžeme „napodobovat“. Dílo vykoupení v sobě totiž mimo jiné zahrnuje i obnovu obrazu Stvořitele v člověku.

Bůh chce, abychom byli zase dokonalí, tak jak nás stvořil. Touží nás přetvořit, abychom jeho obraz odráželi po stránce duchovní, duševní, tělesné i společenské. Bůh se snaží toto dílo konat ve svém lidu jako součást procesu přípravy na Kristův návrat.

Aplikace

Když se srovnáváme s Ježíšem, snadno nás ten velký rozdíl může odradit. Jak nás soustředění se na kříž a na jeho význam chrání před zklamáním z toho, jací jsme my?

TĚLO JAKO CHRÁM

¹⁹Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte sami sobě! ²⁰Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha. (1K 6,19.20)

At tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všechno číňte k slávě Boží. (1K 10,31)

Osobní studium

Dualistická teorie, která dává do protikladu smrtelné tělo a nesmrtelnou duši, je podhoubím pro různé nesprávné závěry. Například pro starověké řecké filozofy bylo lidské tělo vězením duše, pro kterou byla smrt vysvobozením. V ozvěně tohoto pohanského konceptu i mnozí křesťané dnes věří, že tělo je dočasným přibýtkem nesmrtelné duše, která se s ním opět spojí až při vzkříšení. Panteistický přístup je jiný. Podle tohoto názoru je lidské tělo „božské“. Proto vyznavači panteismu věří, že Bůh a vesmír jsou jedno a totéž. Pro ně je všechno božským a lidské tělo je součástí jediné celistvé a univerzální božské substance. Kolem nás se nachází mnoho podobně protichůdných teorií a pohledů na svět a na člověka. Pokud nechceme žít ve zmatku, potřebujeme se pevně držet toho, co říká o podstatě člověka Bible.

Jak může pochopení, že naše tělo je Božím vlastnictvím a „chrámem Ducha svatého“, pozitivně ovlivnit náš životní styl? Uvažuj o úvodních textech (1K 6,19.20 a 1K 10,31).

Adam a Eva byli stvořeni k Božímu obrazu a Boží podobě (Gn 1,26.27). To se zrcadlilo nejen v jejich charakteru, ale také na jejich

těle. Tento obraz se však zamlžil a zkrslil přítomností hříchu. Dílem vykoupení je proto – mimo jiné – navrátit lidským bytostem jejich původní stav, včetně jejich tělesného zdraví. Bůh to chce dělat už tady a teď, a to i přesto, že jsme stále smrtelní a nemáme přístup ke stromu života.

Tato obnova je celoživotním procesem, který se završí až při Kristově druhém příchodu, kdy si porušitelné tělo oblékne neporušitelnost a smrtelné se stane nesmrtelným (1K 15,53.54; ČSP).

Apoštol Jan napsal svému příteli Gaiovi: „Modlím se za tebe, milovaný, aby se ti ve všem dobře dařilo a abys byl zdrav – tak jako se dobře daří tvé duši“ (3J 1,2).

Uznáváme-li, že člověk je nedělitelná bytost a náboženství zahrnuje všechny aspekty lidského života, měli bychom péči o naše tělesné zdraví považovat za součást našeho náboženského prožívání. Měli bychom se řídit inspirovanou zásadou z 1K 10,31. Ale pamatujme, že stále žijeme ve světě, kde dobří lidé mohou dělat to nejlepší, co se dá, a přesto snášet následky hříšné lidské přirozenosti a hříšného prostředí. Měli bychom tedy důvěřovat Bohu a dělat to nejlepší, co je v našich silách, a výsledky nechávejme na Bohu.

Aplikace

Co můžeš udělat pro to, abys byl zdravější? Na co si potřebuješ dát pozor, aby tvá péče o tělo nebyla nevyvážená ve srovnání s důrazem, který kladeš na vzdělání, duchovní rozvoj a vztahy?

KRISTOVA MYSL

¹⁴Přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem. ¹⁵Člověk obdařený Duchem je schopen posoudit všechno, ale sám nemůže být nikým správně posouzen. ¹⁶Vždyť „kdo poznal mysl Páně a kdo ho bude poučovat“? My však mysl Kristovu máme. (1K 2,14–16)

³Kdo vystoupí na Hospodinovu horu? A kdo stanout smí na jeho svatém místě? Ten, kdo má čisté ruce a srdce ryzí, ten, kdo nezneužije mou duši, ten, kdo nepřisáhá lstivě. (Ž 24,3.4)

A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé. (Ř 12,2)

Konečně, bratří, přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu. (Fp 4,8)

K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem. (Ko 3,2)

Osobní studium

Obecně platí, že prostředí nás ovlivňuje. Rozhodně bychom se měli vyhýbat místům a okolnostem, které nás mohou učinit zranitelnějšími vůči pokušení (Ž 1,1; Př 5,1–8). Náš problém s pokušením a hříchem však lze vyřešit pouze změnou našeho srdce (nebo mysli). Kristus se dotkl jádra problému, když řekl: „Z nitra totiž, z lidského srdce, vycházejí zlé myšlenky, smilství, loupeže, vraždy, cizoložství, chamtivost, zlovolnost, lest, bezuzdnost, závistivý pohled, urážky, nadutost, opovážlivost“ (Mk 7,21.22). To znamená, že pokud chceme, aby se změnilo naše chování, musí se nejprve změnit naše mysl.

Prostuduj si následující texty a pokus se vyjádřit, co znamená „mít Kristovu mysl“ (1K 2,14–16; Ž 24,3.4; Ř 12,2; Fp 4,8; Ko 3,2).

Hospodin slíbil, že jako součást „nové smlouvy“ vloží svůj zákon do mysli svého lidu a napíše jej do jejich srdcí (Jr 31,31–33; porovnej s Žd 8,8–10 a 10,16). Není tedy překvapením, že v kázání na hoře Kristus rozšířil a prohloubil

význam Božích přikázání na úroveň myšlenek a pohnutek (viz Mt 5,17–48). Vítězství nad pokušením tedy můžeme získat pouze Boží proměňující milostí. Na úrovni myšlenek a pohnutek bychom se měli dožadovat naplnění tohoto zaslíbení, abychom mohli zastavit naše hříšné myšlenky.

Bez ohledu na naši věrnost a snahu – dokud žijeme ve zkaženém světě, nikdy nedosáhneme úplné bezhříšnosti. Ale pokud jsme v Kristu, jsme zcela přikryti jeho spravedlností. Ačkoli ještě nejsme dokonalí, v něm jsme již považováni za dokonalé (Fp 3,12–15). „Jestliže jsme sjednoceni s Kristem, myslíme jako Kristus. Čistota a láska vyzarují z povahy, pokora a pravda ovládají způsob našeho života. Změní se i výraz naší tváře. Zůstávají-li Kristus v naší duši, působí proměňující silou a vnější vzhled svědčí o klidu a radosti, které ovládají naše nitro.“ (ISM 337)

Pouze každodenní odevzdání se, každodenní smrt sobě samému, každodenní odhodlaná snaha být poslušní Ježíši může vést k takové proměně našeho života.

Aplikace

Představ si, že bys dokázal zastavit a umlčet své hříšné myšlenky. V čem by byl tvůj život jiný? Jakou cestou se potřebuješ vydat, aby ve tvém životě vítězila víra, naděje a láska?

VEDENÍ DUCHEM

¹⁸Když Šimon viděl, že ten, na koho apoštolové vloží ruce, dostává Ducha svatého, nabídl jim peníze a řekl: ¹⁹„Dejte i mně tu moc, aby Ducha svatého dostal každý, na koho vložím ruce.“

²⁰Petr mu odpověděl: „Tvé peníze ať jsou zatraceny i s tebou: Myslíš sis, že se Boží dar dá získat za peníze? ²¹Tato moc není pro tebe a nemůžeš mít na ní podíl, neboť tvé srdce není upřímné před Bohem. ²²Odvrať se proto od této své ničemnosti a pros Boha; snad ti odpustí, co jsi zamýšlel.“

²³Vidím, že jsi pln hořké závisti a v zajetí nepravosti.“ ²⁴Šimon na to řekl: „Modlete se za mne k Bohu, aby mne nepostihlo nic z toho, o čem jste mluvili.“ (Sk 8,18–24)

Osobní studium

Duch svatý, Přímuvce a Duch pravdy, vlévá do našich srdcí Boží lásku (Ř 5,5), vede nás ke skutečné zkušenosti spasení (J 16,7–11), uvádí nás do celé pravdy (J 16,13) a dává nám sílu naplnit poslání evangelia (Sk 1,8). Protože je to Duch svatý, kdo působí proti ničícímu satanovu dílu, není žádným překvapením, že se satan všemi prostředky snaží zkreslit naše chápání podstaty a díla Ducha svatého. Zatímco někteří popírají, že je osobou, jiní zdůrazňují dary Ducha, ale přitom zanedbávají jeho proměňující moc.

Přečti si text Sk 8,4–24. Šimon, kouzelník ze Samaří, chtěl přijmout dary Ducha svatého, aniž by měl upřímné srdce. Jak se stejný postoj projevuje i dnes?

Božími dětmi jsou ti, kdo jsou vedeni Duchem svatým (Ř 8,14) do celé pravdy Božího slova (J 16,13; 17,17). Ježíš jasně varoval: „Ne každý, kdo mi říká ‚Pane, Pane‘, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích. Mnozí mi řeknou v onen den: ‚Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu neproro-

kovali a ve tvém jménu nevyvítili zlé duchy a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů? A tehdy jim prohlásím: ‚Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravosti‘“ (Mt 7,21–23). To znamená, že Duch svatý nikdy nikoho neodvádí pryč od Božího slova – které sám inspiroval – ale spíše nás vždy vede k souladu s ním.

Stejný Duch svatý, který nás uvádí do celé pravdy, nás také uschopňuje, abychom do této úžasné pravdy přivedli další (Mt 28,18–20; Sk 1,8). Při plnění našeho posvátného poslání máme jeho zvláštní pomoc. Každé ráno potřebujeme pokleknout před Pánem a obnovit svůj slib odevzdání se jemu. Pokud to uděláme, dá nám svého Ducha s jeho oživující a posvěcující mocí.

Musíme však být otevřeni jeho vedení a každý den se vědomě rozhodovat, zda budeme dělat to, co víme, že je správné, a vyhýbat se tomu, co víme, že je špatné. Jen když se budeme snažit v síle, kterou nám dal Bůh, žít tak, jak bychom měli, budeme otevřeni přijetí moci Ducha svatého v našich životech, jak nám to Bůh zaslíbil.

Aplikace

Proč je tak důležité modlit se každý den o vedení Duchem svatým?

PŘIPRAVENI NA KRISTŮV PŘÍCHOD

Proto, milovaní, očekávejte-li takové věci, snažte se, abyste byli čistí a bez poskvrny a mohli ten den očekávat beze strachu před Božím soudem. (2Pt 3,14)

¹Hled'te, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími, a jsme jimi. Proto jsme světu cizí, že nepoznal Boha. ²Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobní, protože ho spatříme takového, jaký jest. ³Každý, kdo má tuto naději v něho, usiluje být čistý, tak jako on je čistý. (1J 3,1-3)

Osobní studium

Žijeme v hektickém světě, který nám nabízí různá lákadla a rozptyluje naši pozornost mnoha nabídkami. Nedáme-li si pozor a necháme se svést, může nám to zabrat veškerý čas a převrátit naše priority. Není to ale jen další vedlejší produkt našeho globalizovaného kybernetického světa. Křesťané si stále musí dávat pozor na satanovy snahy odvrátit jejich pozornost od toho, na čem v životě skutečně záleží.

Pokud nebudeme opatrní, hrozí nám, že odvrátíme zrak od Pána a budeme se zabývat světskými věcmi. To nás však v konečném důsledku nemůže uspokojit. Velmi rychle se můžeme dostat na vratkou půdu, ze které sklouzneme do duchovní záhuby.

Uvažuj o úvodních textech (2Pt 3,14 a 1J 3,1-3). Na jedné straně mluvíme o tom, že na druhý příchod *se máme připravovat*, na druhé straně *máme být připraveni*. Jaký je v tom rozdíl?

To, že se již tak dlouho stále *připravujeme na druhý příchod*, nás může unavit a může nám připadat, že s přípravou nemusíme spěchat. Takový postoj může člověka snad-

no dovést k tomu, že si řekne – stejně jako špatný služebník: „Můj pán nejde“ (Mt 24,48).

Co říkají uvedené verše o tom, že máme být připraveni právě teď?

Ž 95,7-9

Žd 3,7.8.15

Žd 4,7

Z biblické perspektivy je čas spasení vždy „dnes“, nikdy ne zítra. Kromě toho, pokud člověk neprožije nějakou změnu, je pravděpodobné, že půjde v životě stále po stejné cestě. To, co nás mění, není čas. Pokud člověk neustále neroste v milosti a nežije vytrvale ve víře, má tendenci klepat, stát se zatvrzelým, skeptickým, cynickým – a jednoho dne dokonce ztratit víru úplně.

Dalo by se to vyjádřit i tak, že se každý den rozhoduje o celém našem životě. Takže z Boží milosti bychom měli plánovat budoucnost, ale důležité je, abychom byli každý den připraveni na Ježíšův návrat – zejména proto, že vzhledem k nepředvídaným událostem života by i „dnešek“ mohl být našim posledním dnem.

Aplikace

Pokud by se Kristus vrátil dnes, jsi připraven na jeho návrat? Uvažujte společně o této otázce ve třídě sobotní školy.

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 18. kapitulu „Psychoterapie“ (MH 241–259; ŽNP 125–134) z knihy *Život naplněný pokojem*.

„Velký spor se blíží ke svému konci. Každá zvěst o pohromě na moři nebo na souši je svědectvím, že konec všech věcí je blízko. Svědčí o tom války a zprávy o válkách. Je zde nějaký křesťan, kterému se nezrychluje pulz, když očekává velké události, které se před námi otevírají? Pán přichází. Slyšíme kroky přibližujícího se Boha.“ (Mar 220)

„Každý den žij život víry. Nebuď znepokojen a netrap se obdobím problémů. Období potíží teprve přijde. Nepřemýšlej: ‚Obávám se, že neobstojím v den velké zkoušky.‘ Máme žít pro přítomnost, jen pro tento den. Zítřek ti nepatří. Dnes si musíš udržet vítězství nad sebou samým. Dnes máš žít život modlitby. Dnes máš bojovat dobrý boj víry. Dnes máš věřit, že tě Bůh požehná. A když získáš vítězství nad temnotou a nevěrou, splníš požadavky Mistra a staneš se požeňným pro lidi kolem sebe.“ (ST, 20. října 1887)

„Pán brzy přijde a my musíme být připraveni setkat se s ním v pokoji. Buďme rozhodnutí udělat vše, co je v našich silách, abychom lidem kolem nás předali světlo. Nemáme být smutní, ale radostní, a máme mít Pána Ježíše stále před sebou. Přijde brzy. Musíme být připraveni a čekat na jeho zjevení. Ó, jak bude nádherné vidět ho a být přivítáni jako jeho vykoupení! Čekáme dlouho, ale naše naděje nemá ochabovat. Budeme-li moci vidět Krále v jeho kráse, budeme navždy požehnáni. Toužím nahlas volat: ‚Vzhůru domů!‘ Blížíme se k době, kdy Kristus přijde s mocí a velkou slávou, aby vzal své vykoupené do jejich věčného domova.“ (8T 253)

Otázky k rozhovoru

1. Jak nám může představa člověka – jako nedělitelné jednoty těla, duše a ducha – pomoci lépe pochopit, že náboženství ovlivňuje celý náš život?
2. Všechna skutečná probuzení a reformace jsou teocentrická (soustředěná na Boha), a nikdy ne antropocentrická (soustředěná na člověka). Jak tento princip ilustruje podobenství o farizeovi a celníkovi (viz L 18,9–14)?
3. Uvažujte společně o vašich odpovědích na čtvrtěční závěrečnou otázku. Jak můžete vědět, jestli jste připraveni? Můžete mít jistotu, aniž byste byli troufalí?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

„Byly otevřeny knihy“

Texty na tento týden

Mt 25,31–46; Da 7,9–14; 1K 6,2,3; 2Pt 2,4–6; Mal 3,19; Zj 21,8

Základní verš

„Vždyť se všichni musíme ukázat před soudným stolicem Kristovým, aby každý dostal odplatu za to, co činil ve svém životě, ať dobré či zlé.“ (2K 5,10)

Písmo jasně hovoří o tom, že Bůh bude soudit svět. Ve Starém i Novém zákoně se nachází mnoho textů s tematikou soudu a jejich význam nelze zpochybnit. Jednoho dne přijde spravedlnost, která na zemi nyní tak moc chybí.

Bible říká, že Boží „poznání je úplné“ (Jb 37,16; ČSP) a „zná všecko“ (1J 3,20), včetně našich nejtajnějších úmyslů (Kaz 12,14; Jr 17,10). Můžeme se snažit skrýt naše myšlenky a skutky před celým světem, ale před Bohem nemůžeme ukrýt nic.

Z toho vyplývá, že Bůh nepotřebuje soud pro sebe, aby poznal život každého jednotlivce. Boží soud vychází vstříc jeho stvoření v nebi i na zemi. Tento proces má kosmicko-historický charakter, protože Lucifer začal svou vzpouru v nebi a pak ji rozšířil i na náš svět (Zj 12,7–9).

Osnova lekce

Tento týden se budeme věnovat soudu na konci času. Připomeneme si jeho tři hlavní fáze: předadventní soud, soud během milénia a vykonání rozsudku. Celý proces končí věčným životem ospravedlněných a druhou smrtí bezbožných.

- J 5,21–29: Boží soud jako dobrá zpráva pro věřící (neděle)
- Da 7,9–14: První fáze – předadventní soud (pondělí)
- Zj 20,4–6.11–13: Druhá fáze – soud během tisíciletí (úterý)
- 2Pt 2,4–6; 3,10–13: Třetí fáze – vykonání rozsudku (středa)
- Zj 20,14.15; 21,8: Definitivní konec existence zla (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ZÁVĚREČNÝ SOUD

²¹Jako Otec mrtvé křísí a probouzí k životu, tak i Syn probouzí k životu ty, které chce. ²²Otec nikoho ne-soudí, ale všechen soud dal do rukou Synovi, ²³aby všichni ctili Syna, jako ctí Otce. Kdo nemá v úctě Syna, nemá v úctě ani Otce, který ho poslal. ²⁴Amen, amen, pravím vám, kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života. ²⁵Amen, amen, pravím vám, přichází hodina, ano, už je tu, kdy mrtví uslyší hlas Božího Syna, a kteří uslyší, budou žít. ²⁶Neboť jako Otec má život sám v sobě, tak dal i Synovi, aby měl život sám v sobě. ²⁷A dal mu moc konat soud, poněvadž je Syn člověka. ²⁸Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, kdy všichni v hrobech uslyší jeho hlas ²⁹a vyjdou: ti, kdo činili dobré, vstanou k životu, a ti, kdo činili zlé, vstanou k odsouzení. (J 5,21–29)

Osobní studium

Soud se nám v mysli automaticky spojuje s trestem a odsouzením. Ačkoli součástí procesu je posuzování viny, nesmíme zapomínat, že soud má i své pozitivní stránky. V případě Božího soudu jde především o ospravedlnění věřících. Když se kniha Daniel odvolává na soud v poslední době, říká, že „soud byl předán svatým Nejvyššího“ (Da 7,22). Boží soud zahrnuje obojí: odsouzení i ospravedlnění. Je to princip, který nacházíme ve starozákonním verši 1Kr 8,32: „Ty [Hospodine] sám v nebesích vyslyš, zasáhni a rozsuď své služebníky; prohleš svévolníka za svévolného a odplať mu podle jeho cesty, a prohleš spravedlivého za spravedlivého a odměň jej podle jeho spravedlnosti.“

Přečti si verše Mt 25,31–46 a J 5,21–29. Co řekl Kristus o pojetí odsouzení a ospravedlnění při závěrečném soudu?

Někteří tvrdí, že výrazy „není souzen“ (J 3,18) a „nepodléhá soudu“ (J 5,24) znamenají, že ti, kteří jsou v Kristu, vůbec nebudou souzeni. Tyto výrazy však naznačují něco jiného. Věřící nebudou u soudu odsouzeni. Texty by tedy měly být chápány a překládány tak, že věřící u soudu „nebudou odsouzeni“ (J 3,18; BK) a „unikl smrti při soudu“ (J 5,24; SNC). Stručně řečeno, náš osud je dán nasměrováním

našeho života. Ti, kteří jsou v Kristu, mají již nyní u soudu zajištěno ospravedlnění. A ti, kdo nejsou v Kristu, jsou a budou odsouzeni. Když Kristus popisuje soud (Mt 25,31–46), zmiňuje přítomnost nejen kozlů (nespravedlivých), ale i ovcí (spravedlivých). A apoštol Pavel výslovně říká: „Vždyť se všichni musíme ukázat před soudným stolicem Kristovým, aby každý dostal odplatu za to, co činil ve svém životě, ať dobré či zlé“ (2K 5,10).

Při uvažování o soudu bychom měli mít na paměti, že jsme spaseni milostí (Iz 55,1; Ef 2,8–10), ospravedlnění vírou (Gn 15,6; Ř 5,1) a souzeni podle skutků (Kaz 12,14; Mt 25,31–46; Zj 20,11–13). Základním principem soudu je Boží mravní zákon shrnutý v Desateru (Kaz 12,13,14; Jk 1,25; 2,8–17). Naše skutky jsou vnějším důkazem pravosti naší zkušenosti spasení a budou posouzeny u soudu.

Pamatujme, že neexistuje žádné svévolné Boží rozhodnutí, kterým by Hospodin vyvolil (předurčil) některé ke spasení a jiné k zatračení. Každý je morálně zodpovědný za svůj vlastní osud.

Jinými slovy, soud není místem, kde se Bůh rozhodne přijmout nás nebo odmítnout. Je to čas, kdy Bůh ukončí naši volbu: ukáže, zda jsme ho přijali, nebo ne – volbu, která se projevila našimi skutky.

Aplikace

Je pro tebe soud důvodem ke strachu, nebo k vděčnosti milostivému Bohu?

PŘEDADVENTNÍ SOUD

⁹Viděl jsem, že byly postaveny stolce a že usedl Věkovitý. Jeho oblek byl bílý jako sníh, vlasy jeho hlavy jako čistá vlna, jeho stolec – plameny ohně, jeho kola – hořící oheň. ¹⁰Řeka ohnivá proudila a vycházela od něho, tisíce tisíců sloužily jemu a desetitisíce desetitisíců stály před ním. Zasedl soud a byly otevřeny knihy. ¹¹Tu jsem viděl, že pro ta troufalá slova, která roh mluvil, viděl jsem, že to zvíře bylo zabito, jeho tělo zničeno a dáno k spálení ohněm. ¹²Zbylým zvířatům odňali jejich vladařskou moc a byl jim ponechán život do určité doby a času. ¹³Viděl jsem v nočním vidění, hle, s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému, přivedli ho k němu. ¹⁴A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctivali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je moc věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno. (Da 7,9–14)

Osobní studium

Myšlenku soudu, který se odehrává před návratem Krista („předadventní“ soud), nacházíme v Písmu na mnoha místech.

Jak následující texty vysvětlují představu předadventního vyšetřujícího soudu v nebeské soudní síni? Jaký význam má takový soud?

Da 7,9–14

Mt 22,1–14

Zj 11,1.18.19

Zj 14,6.7

Koncept předadventního vyšetřujícího soudu Božího lidu je založen na třech základních biblických pravdách.

První z nich je předpoklad, že všichni mrtví – spravedliví i nespravedliví – zůstanou v nevědomí ve svých hrobech až do konečného vzkříšení (J 5,25–29).

Druhou je to, že souzeni budou všichni (2K 5,10; Zj 20,11–13).

Třetí je skutečnost, že zatímco první vzkříšení bude požehnanou odměnou pro

spravedlivé, součástí druhého vzkříšení bude věčná smrt bezbožných (J 5,28.29; Zj 20,4–6.12–15).

To znamená, že pokud budou souzeni všichni lidé, měli by být souzeni již před případným vzkříšením. Při vzkříšení (prvním a druhém) už totiž dostanou svou konečnou odměnu (nebo trest).

Knihy Daniel nám pomáhá pochopit dobu a povahu předadventního soudu. Na konci dvou tisíc tři set symbolických dnů – v roce 1844 – došlo k očištění nebeské svatyně (Da 8,14, porovnej s Žd 9,23) a začal předadventní vyšetřující soud (Da 7,9–14). Tento soud je ve prospěch svatých Nejvyššího (Da 7,22) a pro Boží lid je to tedy dobrá zpráva!

V M 22,1–14 Ježíš mluvil o tom, že než skutečně začala svatební hostina, díval se král, jak jsou hosté oblečeni.

A v knize Zjevení má předadventní vyšetřující soud za úkol „změřit“, tedy zjišťovat, jak na tom jsou ti, kdo se klanějí Bohu. „Vstaň a změř Boží svatyni i oltář a ty, kteří se v ní klanějí“ (Zj 11,1; ČSP). Zároveň zaznívá volání, že „nastala hodina jeho soudu“ (Zj 14,6.7; porovnej se Zj 14,14–16).

Aplikace

Jak skutečnost, že víme o probíhajícímu soudu v nebi, ovlivňuje náš život dnes?

SOUD BĚHEM TISÍCILETÍ

²Což nevíte, že Boží lid bude soudit svět? Jestliže budete soudit svět, nejste snad schopni rozsuzovat takové maličkosti? ³Nevíte, že budeme soudit anděly? Tím spíše věci všedního života! (1K 6,2.3)

⁴Viděl jsem trůny a na nich usedli ti, jimž byl svěřen soud. Spatřil jsem také ty, kdo byli státi pro svědectví Ježíšovo a pro slovo Boží, protože nepoklekli před dravou šelmou ani jejím obrazem a nepřijali její znamení na čelo ani na ruku. Nyní povstali k životu a ujali se vlády s Kristem na tisíc let. – ⁵Ostatní mrtví však nepovstanou k životu, dokud se těch tisíc let nedovrší. – ⁶To je první vzkříšení. Blahoslavený a svatý, kdo má podíl na prvním vzkříšení! Nad těmi druhá smrt nemá moci, nýbrž Bůh a Kristus je učiní svými kněžskými a budou s ním kralovat po tisíc let. [...] ¹¹A viděl jsem veliký bělostný trůn a toho, kdo na něm seděl; před jeho pohledem zmizela země i nebe a už pro ně nebylo místa. ¹²Viděl jsem mrtvé, mocné i prosté, jak stojí před trůnem, a byly otevřeny knihy. Ještě jedna kniha byla otevřena, kniha života. A mrtví byli souzeni podle svých činů zapsaných v těch knihách. ¹³Moře vydalo své mrtvé, i smrt a její říše vydaly své mrtvé, a všichni byli souzeni podle svých činů. (Zj 20,4–6.11–13)

Osobní studium

Bible nám říká, že při druhém příchodu (1) živí i vzkříšení svatí budou „uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu“ (1Te 4,16.17), (2) všichni svatí budou vzati do nebe, aby přebývali v nebeských „příbytcích“, které pro ně sám Ježíš připravil (J 14,1–3) a (3) na konci tisíciletí sestoupí nový Jeruzalém na tuto zem a stane se věčným domovem svatých (Zj 21,1–3.9–11). Během tisíciletí, dokud země bude zpustošena, budou svatí vládnout s Kristem v nebi (Jr 4,23; Zj 20,4).

Uvažuj o úvodních textech (1K 6,2.3 a Zj 20,4–6.11–13). Proč se svatí účastní soudu během tisíciletí? Jaké poslání má tento soud?

Celý soudní proces má za cíl (1) obhájit Boží charakter proti satanovým obviněním, že Bůh nespravedlivě zachází se svým stvořením, (2) potvrdit nestrannost odměny pro spravedlivé, (3) prokázat spravedlnost trestu pro bezbožné a (4) rozptýlit všechny

pochybnosti, které by mohly vést k další vzpouře ve vesmíru. Při předadventním vyšetřujícím soudu jsou přítomny pouze nebeské zástupy (Da 7,9.10). Ale na soudu nad bezbožnými lidmi a padlými anděly během milénia se podílejí i vykopení lidé (1K 6,3; Ju 1,6; Zj 20,4–6).

Předadventní vyšetřující soud začal v roce 1844, kdy „zasedl soud a byly otevřeny knihy“ (Da 7,10). Soud během milénia však začne až poté, co budou svatí vzati do nebe, usednou na trůny a bude jim svěřen soud. Potom se ještě jednou otevrou nebeské knihy a Jan viděl, že „mrtví byli souzeni podle svých činů zapsaných v těch knihách“ (Zj 20,4.12). Tento proces poskytuje svatým příležitost zhodnotit nebeské záznamy a ujistit se, že Bůh ve všech případech jedná spravedlivě. Nejenže odměňuje všechny lidské bytosti podle toho, co si na základě vlastních rozhodnutí zaslouží, ale také jim vysvětluje, proč tak činí.

Aplikace

Jak vnímáš ty sám svá selhání? Jak se s nimi vyrovnáváš? Čím jsou pro tebe Boží zaslíbení o odpuštění a novém začátku?

VYKONÁNÍ ROZSUDKU

“Vždyť Bůh neušetřil ani anděly, kteří zhřešili, ale svrhl je do temné propasti podsvětí a dal je strážit, aby byli postaveni před soud. ⁵Ani starý svět neušetřil, nýbrž zachoval jen Noeho, kaza-tele spravedlnosti, spolu se sedmi jinými, když uvedl potopu na svět bezbožných. ⁶Také města Sodomy a Gomoru odsoudil k záhubě a obrátil v popel. Tím dal výstrahu budoucím bezbožní- kům. (2Pt 2,4–6)

¹⁰Den Páně přijde, jako přichází zloděj. Tehdy nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žářem roz- taví a země se všemi lidskými činy bude postavena před soud. ¹¹Když tedy se toto vše rozplyne, jak svatě a zbožně musíte žít vy, ¹²kteří dychtivě očekáváte příchod Božího dne! V něm se nebesa roztaví v ohni a živly se rozpustí žářem. ¹³Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost. (2Pt 3,10–13)

Osobní studium

Během středověku existovala silná tendence zobrazovat Boha jako přísného, trestajícího soudce. Dnes naopak je spíše obvyklé popi- sovat ho jako milujícího, shovívavého Otce, který své děti nikdy netrestá. Láska bez spra- vedlnosti se však změní v chaos a bezpráví, zatímco spravedlnost bez lásky by byla útlak- em a podrobením. Boží soud je dokonalým souladem spravedlnosti a milosrdenství, kte- ré vycházejí z Boží bezpodmínečné lásky.

Vykonání rozsudku je konečným a ne- zvratným Božím zásahem do lidských dějin. Omezené soudy a vykonané tresty se ode- hrály například při vyhnání satana a jeho vzbouřených andělů z nebe (Zj 12,7–12), při vyhnání Adama a Evy ze zahrady Eden (Gn 3), při celosvětové potopě (Gn 6–8), při zničení Sodomy a Gomory (Gn 19; Ju 1,7), při smrti prvorozených v Egyptě (Ex 11–12) a při smrti Ananiáše a Safiry (Sk 5,1–11). Není tedy žád- ným překvapením, že na konci lidských dějin dojde k vykonání rozsudku nad bezbožnými.

Jak nám úvodní texty pomáhají pochopit konečný rozsudek? Jak vysvětlují myšlen-

ku dokončení soudu v protikladu k tomu, aby soud pokračoval věčně? To by bylo pře- krucováním spravedlnosti, nikoli jejím vy- jádřením.

„Boží dobrota a shovívavost, jeho trpě- livost a milosrdenství, které projevoval svým věrným, mu nezabrání potrestat hříšníka, který odmítl poslechnout jeho požadavky. Člověk – přestupující svatý Boží zákon, omilostněný pouze díky velké oběti, kterou Bůh přinesl, když vydal svého Syna zemřít za hříšníky, protože jeho zá- kon byl neměnný – nemůže diktovat Bohu.“ (12MR 208)

Bůh udělal vše, co bylo v jeho silách, aby zachránil lidstvo před věčným zatracením. Udělal to i za cenu obětování sebe. Ti, kte- ří jsou zatraceni, udělali nakonec taková rozhodnutí, která je přivedla k tomuto ne- šťastnému konci. Myšlenka, že Boží soud nad hříšníky, či dokonce i konečné zničení zatracených (na rozdíl od věčného trápení), je v rozporu s charakterem milujícího Boha, je prostě mylná. Vykonání soudu je jen pro- jevem Boží lásky, která také vyžaduje spra- vedlnost.

Aplikace

Co nás kříž učí o tom, co všechno byl Bůh ochoten udělat, aby zachránil každého, kdo v něj uvěří?

DRUHÁ SMRT

Hle, přichází ten den hořící jako pec; a všichni opovážlivci i všichni, kdo páchají svévolnosti, se stanou strništěm. A ten přicházející den je sežehne, praví Hospodin zástupů; nezůstane po nich kořen ani větev. (Mal 3,19)

¹⁴Pak smrt i její říše byly uvrženy do hořícího jezera. To je druhá smrt: hořící jezero. ¹⁵A kdo nebyl zapsán v knize života, byl uvržen do hořícího jezera. (Zj 20,14,15)

Avšak zbabělci, nevěrní, nečistí, vrahové, cizoložníci, zaklínači, modláři a všichni lháři najdou svůj úděl v jezeře, kde hoří oheň a síra. To je ta druhá smrt. (Zj 21,8)

Osobní studium

Bůh vede dějiny lidstva k jejich konečnému vyvrcholení. Na konci tisíciletí jsou všichni mrtví bezbožní vzkříšeni, aby obdrželi svůj závěrečný rozsudek (Zj 20,5.11–15). Když se celý proces posuzování ukončí a nebude k němu co dodat, bezbožní uznají Boží spravedlnost. „Při pohledu na všechny skutečnosti velkého sporu celý vesmír, jak věrný, tak i odbojný, jednohlasně zvolá: ‚Spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů‘ (Zj 15,3)“. (GC 670.671; VDV 431)

Co bude podle veršů v úvodu výsledkem „ohnivého jezera“ a „druhé smrti“?

Konečné zničení satana, jeho andělů a všech bezbožných očistí vesmír od hříchu a jeho následků. I to je činem Boží lásky, nejen vůči svatým, ale také vůči samotným hříšníkům. Raději by totiž zemřeli, než by žili v přítomnosti Boha, který je pro hřích „stravujícím ohněm“ (Žd 12,29).

„Boží sláva by pro ně byla zničujícím ohněm. Nutně by se z tak svatého místa snažili uprchnout. Přáli by si zemřít, aby se ukryli před tváří Spasitele, který zemřel, aby je zachránil. Bezbožní lidé sami rozhodují o svém údělu. Sami se dobrovolně vyloučili z nebe, Bůh to ve své spravedlnosti a milosti jen přijme.“ (GC 543; VDV 354)

Konečné zničení hříchu a hříšníků – na rozdíl od nebiblické teorie jejich věčného utrpení v pekle – tedy poskytuje spravedlivý a přiměřený trest za všechno špatné, co lidé spáchali. Toto zničení je také potvrzením, že hřích měl začátek a bude mít i konec. Potom se celý vesmír vrátí ke své původní dokonalosti, před čas, kdy se nevyšvětlitelně a bez jakékoli příčiny zjevily hřích, zlo a neposlušnost.

Chvalme Hospodina, že jako náš „spravedlivý soudce“ (2Tm 4,8) učiní spravedlivé rozhodnutí – udělí nesmrtelnost ospravedlněným a navždy zničí bezbožné.

Aplikace

Co je špatného na myšlence, že Bůh nakonec zachrání všechny? Proč se nejedná o dobrou myšlenku?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 24. kapitolu „Bez svatebního šatu“ (COL 307–319; PM 157–163) z knihy *Perly moudrosti*, 41. kapitolu „Minulost ukončena“ (GC 653–661; VDV 421–426) a první část 42. kapitoly „Vítězství lásky“ (GC 662–673; VDV 427–434) z knihy *Velké drama věků*.

„V den posledního soudu všichni zatracení pochopí, proč odmítli pravdu. Každý člověk zaslepený hříchem pozná před křížem jeho skutečný význam. Kříž a jeho tajemná Obět hříšníky usvědčí. Všechny lživé výmluvy se rozplynou. Odpadlictví se ukáže v celé své ohavnosti. Lidé uvidí, pro co se vlastně rozhodli. Odvěký spor pravdy a bludu bude vyřešen. Vesmírný soud vyvrátí obvinění Boha ze zodpovědnosti za vznik a trvání zla. Jasně se ukáže, že Boží nařízení nemají na vzniku hříchu žádný podíl. Boží vláda je dokonalá a nikdy nezavdala příčinu k nepřátelství. Až bude odhaleno myšlení všech lidí, pak věrní i vzpurní společně prohlásí: ‚Spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů. Kdo by se nebál tebe, Pane, a nevzdal slávu tvému jménu..., tvé spravedlivé soudy vyšly najevo.‘ (Zj 15,3.4)“ (DA 58; TV 33)

Otázky k rozhovoru

1. „Jestliže spoléháš sám na sebe a nechceš odevzdat svou vůli Bohu, volíš smrt. Bůh je stravující oheň pro hřích, ať se vyskytne kdekoli. Jestliže se rozhodneš pro hřích a odmítneš se ho vzdát, pak Boží přítomnost, která stravuje hřích, musí zničit i tebe.“ (MB 62; MON 40) Jak nám tento citát pomáhá pochopit vykonání rozhodnutí soudu?
2. Uvažujte o myšlence (z lekce na úterý), že ani jeden ze zatracených nebude čelit konečnému rozsudku, dokud vykoupení nebudou přítomni na soudu. Co nás to učí o otevřenosti a transparentnosti Boha? Proč je tato otevřenost tak důležitá pro vesmír, ve kterém vládne láska?
3. Řekli jsme si, že svatí budou soudit během tisíciletí. Jak jim účast u tohoto soudu bude moci být útěchou tváří v tvář skutečnosti, že mezi odsouzenými budou i ti, které milovali?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

„Hle, všechno tvořím nové“

Texty na tento týden

2Pt 3,13; Zj 21,3.22; 1J 3,2.3; 1Pt 1,22; Iz 25,8; Zj 22,3-5

Základní verš

„Ten, který seděl na trůnu, řekl: ‚Hle, všechno tvořím nové.‘ A řekl: ‚Napiš: Tato slova jsou věrná a pravá.‘“ (Zj 21,5)

Poselství Písma přináší velkou naději: „Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost“ (2Pt 3,13).

Mnohým se však zaslíbení „nového nebe a nové země“ (Zj 21,1) jeví jako nereálné. Naději na věčnost pokládali někteří za výmysl, který používali ti, kdo byli u moci, aby drželi podrobené masy ve svém područí. Vycházeli z myšlenky: v současnosti to máte těžké, ale jednoho dne dostanete odměnu v nebi.

A i když je pravda, že bylo mnoho takových, kteří se biblickou nadějí pokoušeli zneužít ve svůj prospěch, nic to nemění na pravdivosti zaslíbení o novém nebi a nové zemi.

V době před Ježíšovým příchodem se najde dost posměvačů, kteří se budou vysmívat naší úžasné naději (2Pt 3,3-7). Jejich posměch, který Bible předpovídala, lze považovat za další důkaz pravdivosti biblického poselství.

Osnova lekce

Tento týden budeme uvažovat o slavném zaslíbení nového nebe a nové země, včetně nebeského chrámu, Boží přítomnosti, konce smrti a slz – a nakonec i definitivního vítězství Boží lásky.

- Zj 21,1-5: Nové nebe a nová země (neděle)
- Zj 7,9-15; 21,3.22: Setkání s Bohem v jeho chrámu (pondělí)
- Zj 22,3.4: Život v Boží přítomnosti (úterý)
- Zj 7,16.17; 21,4: Už žádná smrt a slzy (středa)
- Zj 22,3-5: Jméno Boha a Beránka „na čelech“ (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NOVÉ NEBE A NOVÁ ZEMĚ

¹A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pomínuly a moře již vůbec nebylo. ²A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha. ³A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: „Hle, přibyték Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi, a setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pomínulo.“ ⁵Ten, který seděl na trůnu, řekl: „Hle, všechno tvořím nové.“ A řekl: „Napiš: Tato slova jsou věrná a pravá.“ (Zj 21,1–5)

Osobní studium

Filozofové, kteří vycházejí z antického pohledu na svět, předpokládají, že všechno fyzické, tělesné je špatné. Proto odmítají představu reálného budoucího „nebe“ nebo obnovené země se skutečnými lidmi. Vycházejí z přesvědčení, že má-li být něco dobrého a dokonalého, musí to být jen a jen duchovní, nehmotné, bez poskvrny, která je charakteristická pro všechno tělesné. Tvrdí, že pokud je něco materiálního, nemůže to být duchovní; a je-li něco duchovního, nemůže to být materiální. Bible však mluví o nebi i o obnovené zemi velmi konkrétně, ale bez omezení daných přítomností hříchu.

Jaké je hlavní poselství uvedených textů? Jak představují vizi budoucnosti?

Iz 65,17–25

Iz 66,22.23

2Pt 3,13

Zj 21,1–5

Knihy proroka Izajáše přináší zajímavý pohled na to, jak by vypadala země, kdyby

Izrael jako národ zůstal věrný své smlouvě s Hospodinem (Iz 65,17–25; Iz 66,22.23; porovnej s Dt 28). Celá krajina s různými projevy života by se stále více blížila původnímu Božímu plánu před tím, než vše narušil příchod hříchu.

Tento plán se však nenaplnil podle očekávání. Proto nově platí zaslíbení pro církve, společenství složené ze Židů a pohanů ze všech národů (Mt 28,18–20, 1Pt 2,9). Izajášovo proroctví proto musíme vnímat také z tohoto pohledu (2Pt 3,13; Zj 21,1–5).

„Bible označuje dědictví spasených slovem ‚vlast‘ (Žd 11,14–16). Nebeský Pastýř tam zavede své věrné k pramenům živých vod. Strom života bude každý měsíc dávat své ovoce a listí stromu bude sloužit pro zdraví národů. Budou tam věčně proudící toky, průzračné jako křišťál, a stromy rostoucí na jejich březích budou na cesty připravené pro vykoupený lid vrhat blahodárný stín. Rozsáhlé nížiny tam budou stoupat ke krásným pahorkům a malebná horstva se budou skvět ve svém majestátu. V pokojných rovinách, při živých tocích najde Boží lid, který byl na světě tak dlouho poutníkem a cizincem, svůj domov.“ (GC 675; VDV 435)

Aplikace

Mnoho sekulárních autorů bez naděje na věčnost, jak ji prezentuje Písmo, nařká nad nesmyslností lidské existence. Proč je tak obtížné argumentovat s jejich vnímáním nesmyslnosti života, nemají-li naději, jakou dává lidem jen Bůh?

V BOŽÍM CHRÁMU

⁹Potom jsem viděl, hle, tak veliký zástup, že by ho nikdo nedokázal sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, jak stojí před trůnem a před tváří Beránkovou, oblečení v bílé roucho, palmové ratolesti v rukou. ¹⁰A volali velikým hlasem: „Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi.“

¹¹A všichni andělé se postavili kolem trůnu, kolem starců i těch čtyř bytostí a padli před trůnem tváří k zemi, ¹²klaněli se Bohu a volali: „Amen! Dobrořečení i sláva a moudrost, díky a čest i moc a síla Bohu našemu na věky věků. Amen!“ ¹³Jeden z těch starců na mne promluvil: „Kdo jsou a odkud přišli ti v bílém rouchu?“ ¹⁴Rekl jsem: „Pane můj, ty to víš!“ A on mi řekl: „To jsou ti, kteří přišli z velikého soužení a vyprali svá roucha a vybělili je v krvi Beránkově. ¹⁵Proto jsou před trůnem Božím a slouží mu v jeho chrámě dnem i nocí; a ten, který sedí na trůnu, bude jim zástitou.“ (Zj 7,9–15)

³A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: „Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi [...]“ ²²Avšak chrám jsem v něm nespátřil: Jeho chrámem je Pán Bůh všemohoucí a Beránek.“ (Zj 21,3.22)

Osobní studium

Někteří lidé mluví o nebi jako o Boží svatyni. Zjevení však hovoří o konkrétní svatyni (chrámu) v novém Jeruzalémě, kde se nachází Boží trůn a „skleněné moře jakoby z křišťálu“ (Zj 4,2–6; [B21]; 7,9–15; 15,5–8). Právě tam budou navždy uctívat Boha svatí ze všech ras, kmenů, národů a jazyků (Zj 7,9–17).

Porovnej texty Zj 7,9–15 a Zj 21,3.22. Jak můžeme sladit popis velkého zástupu vykoupených, kteří slouží Bohu „v jeho chrámě [...] dnem i nocí“ (Zj 7,15), s Janovým prohlášením: „chrám jsem v něm [v novém Jeruzalémě] nespátřil“ [Zj 21,22])?

Nebeská svatyně byla vždy místem, kde nebeské zástupy uctívají Boha. Když se však objevil hřích, tato svatyně se stala také místem, odkud se lidstvu nabízí spása. „Když problém s hřichem skončí, nebeská svatyně se opět vrátí ke své původní funkci. Ve Zj 21,22 Jan uvádí, že již ve městě neviděl chrám, neboť jeho chrámem je Pán Bůh vše-

mohoucí a Beránek. Znamená to snad, že už nebude existovat dům Hospodinův, kam by jeho stvoření mohlo přijít a mít s ním zvláštní společenství? V žádném případě!“ (Richard M. Davidson, „The Sanctuary: ‚To Behold the Beauty of Lord‘“ v Artur Stele, ed., *The Word: Searching, Living, Teaching*. sv. 1, Silver Spring, MD: Biblical Research Institute, 2015, s. 31)

Kniha Zjevení věnuje zvláštní pozornost tomu, koho je třeba uctívat, a těm, kteří ho uctívají. Toto nebeské uctívání je zaměřeno na Boha a Beránka (Zj 5,13; 7,10). V centru uctívání je vždy Kristus.

A kdo jsou ti, co se klanějí Bohu? „To jsou ti, kteří přišli z velikého soužení a vyprali svá roucha a vybělili je v krvi Beránkově“ (Zj 7,14). Jsou živými svědky vykupující a proměňující Boží moci. Zpívají chvály Bohu za to, kým je a co pro ně udělal. Text Zjevení 21,3 je ozvěnou mnoha biblických textů (například Jr 32,38; Ez 37,27; Za 8,8 a Žd 8,10).

Aplikace

Co pro nás znamená, že Bůh bude našim Bohem a my budeme jeho lidem? Jak teď prožíváš tuto úžasnou skutečnost?

V BOŽÍ PŘÍTOMNOSTI

Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uvidí Boha. (Mt 5,8)

²Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobni, protože ho spatříme takového, jaký jest. ³Každý, kdo má tuto naději v něho, usiluje být čistý, tak jako on je čistý. (1J 3,2.3)

³A nebude tam nic prokletého. Bude tam trůn Boží a Beránkův; jeho služebníci mu budou sloužit, budou hledět na jeho tvář a na čele ponosou jeho jméno. (Zj 22,3.4)

Osobní studium

Bible říká, že Bůh „přebývá v nepřístupném světle“ (1Tm 6,16) a že „Boha nikdo nikdy neviděl“ (J 1,18; 1J 4,12). Znamená to, že ani svatí v nebi nikdy neuvidí Boha Otce? Vůbec ne. Je zřejmé, že nemožnost vidět Boha se vztahuje na lidské bytosti po pádu do hříchu. V Písmu je totiž několik náznaků, že svatí ho skutečně v nebi uvidí.

Uvažuj o úvodních textech. Co říkají o výsadě vidět Boha?

Mt 5,8

1J 3,2.3

Zj 22,3.4

Tentýž apoštol, který napsal, že „Boha nikdo nikdy neviděl“ (J 1,18; 1J 4,12), prohlašuje, že „ho spatříme takového, jaký jest“ (1J 3,2), a že vykoupení budou „hledět na jeho tvář“ (Zj 22,4). Není jisté, zda se tyto pasáže týkají Boha Otce nebo Krista. Ale všechny pochybnosti jsou pryč ve světle Kristova výroku z kázání na hoře, že Boha uvidí ti,

kdo mají čisté srdce (Mt 5,8). Jakou nádhernou výsadou bude pro vykoupené, že budou uctívat Boha v jeho chrámu... A nejen to! Budou ho vidět tváří v tvář.

„Boží lid bude obdařen výsadou osobně se stýkat s Otcem a Synem. „Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance“ (1K 13,12). Zde na zemi vidíme podobu Boha jen jako by v zrcadle – v přírodě a v Božím jednání s lidmi. Potom ho však uvidíme tváří v tvář, nebude tomu bránit žádný závoj. Budeme přebývat v jeho svaté přítomnosti a hledět na jeho nádhernou tvář.“ (GC 676.677; VDV 436)

Všimněme si, že některé dnešní verše spojují čistotu srdce se zaslíbením vidět Boha (Mt 5,8; 1J 3,3). Tyto verše odhalují, že Bůh v nás musí vykonat své dílo, aby nás tak připravil na nebe a na setkání s ním.

Oprávnění vstoupit do nebe nám zajistil Kristus svou smrtí na kříži. Tady a teď procházíme očištným procesem, který nám pomůže připravit se na náš věčný domov. A ústředním bodem tohoto očišťování je poslušnost jeho slova.

Aplikace

Apoštol Petr píše: „Když jste nyní v poslušnosti přijali pravdu a tak očistili své duše k nepředstírané bratrské lásce, z upřímného srdce vytrvale se navzájem milujte“ (1Pt 1,22). Jak nám tento text odhaluje spojení mezi poslušností a očištěním? Jak se podle Petrových slov projeví naše poslušnost?

UŽ ŽÁDNÁ SMRT A SLZY

Panovník Hospodin provždy odstraní smrt a setře slzu z každé tváře, sejme potupu svého lidu z celé země; tak promluvil Hospodin. (Iz 25,8)

¹⁶Již nebudou hladovět ani žíznit, ani slunce nebo jiný žár jim neublíží, ¹⁷neboť Beránek, který je před trůnem, je bude pást a povede je k pramenům vod života. A Bůh jim setře každou slzu z očí.“ (Zj 7,16.17)

... a setře jim [Bůh] každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pomínulo.“ (Zj 21,4)

Osobní studium

Teorie o nesmrtelné duši, věčně trpící v hořícím pekle, je v rozporu s biblickým učením, že v novém nebi a na nové zemi už nebude „ani žalu ani nářku ani bolesti“ (Zj 21,4). Pokud by byla pravdivá teorie o věčném hořícím pekle, pak by „druhá smrt“ nevykořenila z vesmíru hřích a hříšníky, ale pouze by je uzavřela do věčného pekla smutku a bolesti. A co víc, v tomto případě by vesmír nikdy nebyl zcela obnoven do své původní dokonalosti. Ale chvála Pánu, že Bible podává úplně jiný obraz!

Uvažuj o textech z úvodu. Jakou útěchu a naději nám mohou přinést tyto verše uprostřed zkoušek a utrpení, které prožíváme?

Iz 25,8

Zj 7,16.17

Zj 21,4

Život umí být velmi těžký, nespravedlivý, krutý. Některé lidi, nám tak drahé, brutálně odnese chladné objetí smrti. Nebo někdo nenápadně vstoupí do našeho života, stane se jeho důležitou součástí, a potom odejde, jako

by se nic nestalo. Jak hrozné je být zrazen někým, koho jsme milovali a věřili mu.

Jsou chvíle, kdy možná se zlomeným srdcem přemýšlíme, jestli vůbec stojí za to žít. Bez ohledu na naše trápení však Bůh vždy touží setřít nám z očí co nejvíce slz. Ale některé z našich hořkých slz nám zůstanou na tvářích až do toho slavného dne, kdy smrt, smutek a pláč přestanou existovat (Zj 21,1–5).

Můžeme si být jistí, že při konečném soudu bude Bůh s každým člověkem jednat čestně a laskavě. Všichni naši milovaní, kteří zemřeli v Kristu, budou vzkříšeni z mrtvých, aby byli po celou věčnost s námi. Ti, kdo nejsou hodni věčného života, přestanou nakonec existovat, aniž by museli žít v „nechtěném“ nebi nebo v nekonečně dlouho hořícím pekle. Naše největší útěcha pochází z toho, že Bůh ke každému přistupuje spravedlivě. Když smrt definitivně přestane existovat, vykoupení radostně zvolají: „Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?“ (1K 15,55).

Hospodin zaslíbil, že v novém nebi a na nové zemi, které stvoří, „věci minulé budou připomínány, nevstoupí na mysl“ (Iz 65,17). To neznamená, že nám nebude sloužit paměť, ale spíše to, že ani bolestná minulost nepoznamená naši trvalou radost.

Aplikace

Každý z nás někdy pocítil ničující následky zla a nespravedlnosti. Jak se v těžkých časech můžeme naučit důvěřovat Bohu a radovat se z Boží dobroty a lásky?

„NA ČELE PONESOU JEHO JMÉNO“

³A nebude tam nic prokletého. Bude tam trůn Boží a Beránkův; jeho služebníci mu budou sloužit, ⁴budou hledět na jeho tvář a na čele ponosou jeho jméno. ⁵Noci tam již nebude a nebudou potřebovat světlo lampy ani světlo slunce, neboť Pán Bůh bude jejich světlem a budou s ním kralovat na věky věků. (Zj 22,3–5)

Osobní studium

Na základě čeho můžeme mít jistotu, že budeme mezi těmi, kdo budou mít na čele napsané Boží jméno? Můžeme vůbec mít takovou jistotu?

Po vzpouře Lucifera a pádu Adama a Evy mohl Bůh tyto dva hříšníky zničit. Přesto Bůh jako výraz bezpodmínečné lásky ke svému stvoření vytvořil milosrdný plán na záchranu všech, kteří přijmou jeho nabídku. Tento „plán spasení“ existoval již před stvořením světa (Ef 1,3.4; 2Tm 1,9; Tt 1,2; Zj 13,8). Poprvé ho Hospodin představil lidstvu v Edenu, hned po pádu. Později ho připomínala služba v pozemské svatyni (Ex 25), která poukazovala na to, co se má udát v budoucnosti. A nakonec se tento plán naplno projevil v životě, smrti a vzkříšení Ježíše Krista (viz Ř 5).

V centru plánu spasení je zaslíbení věčného života, založené na Ježíšových záslu-

hách. Věčný život má každý, kdo vírou přijímá to, co Ježíš vykonal na kříži. Ať už to bylo před křížem, nebo po kříži, spasení jsme vždy prostřednictvím víry, nikdy ne na základě skutků, i když skutky mohou potvrzovat, že kráčíme cestou spasení.

Apoštol Pavel napsal o Abrahamovi, který žil dávno před příchodem Krista, jako o příkladu spasení z víry: „Kdyby Abraham dosáhl spravedlnosti svými skutky, měl by se čím chlubit – ale ne před Bohem! Co říká Písmo? ‚Uvěřil Abraham Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost‘“ (Ř 4,2.3). Jak ti tyto verše pomáhají pochopit podstatu spasení z víry?

Když jsme přijali Ježíše, odevzdali jsme se mu a vírou přijali jeho zaslíbení, včetně těch, že nový život je v něm, a pokud se zcela spoléháme na jeho zásluhy a na nic jiného, pak můžeme mít jistotu spasení. Abraham uvěřil, počítalo se mu to za spravedlnost. Na nás se vztahuje naprosto stejný princip.

Aplikace

Co znamená mít jeho jméno napsáno na našem čele? Máme-li ho tam napsáno nyní a neodvrátíme se od něj, pak ho tam budeme mít napsáno i v novém nebi a na nové zemi.

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si druhou část 42. kapitoly „Vítězství lásky“ (GC 674–678; VDV 434–437) z knihy *Velké drama věků*.

„I když skončí pozemské starosti, bolesti i pokušení a budou odstraněny jejich příčiny, vykoupení si budou vždy jasně uvědomovat, kolik stála jejich záchrana.“

Po celou věčnost budou vykoupení přemýšlet a zpívat o Kristově kříži. V oslaveném Kristu budou vidět Krista ukřižovaného. Nikdy nezapomenou, že Pán, který svou mocí stvořil a udržuje nesčíslné světy v nekonečném vesmíru, milovaný Boží Syn, Vládce nebes, kterého radostně uctívají cherubíni a serafíni, se ponížil, aby pozvedl člověka padlého do hříchu. Nezapomenou, že snášel trest a hanbu za hřích, ani to, že před ním Otec skryl svou tvář, až mu bída ztraceného světa zlomila srdce a ukončila jeho utrpení na golgotském kříži. Skutečnost, že Stvořitel všech světů a Soudce všech stvořených bytostí odložil svou slávu a z lásky k člověku se ponížil, bude ve vesmíru trvale vzbuzovat obdiv a úctu.“ (GC 651; VDV 419)

Otázky k rozhovoru

1. *Mnoho křesťanů žije tak, jako by tento svět měl trvat navěky (L 12,16–21). Jak můžeme sladit naše pozemské ideály s nebeskými prioritami? Jak se můžeme chránit před tím, před čím nás Ježíš varoval v L 12. kapitole?*
2. *Pokud „nebe“ můžeme prožívat již dnes, co bychom měli udělat, aby se v našem životě a v našich domovech odrážely nebeské principy?*
3. *Uvažujte společně o závěrečné otázce z nedělní lekce. Z čeho vyplývá pesimismus těch, kteří nevěří ve věčný život? Zdá se také, že někteří z těchto lidí žijí zcela „šťastně“, a to i bez toho, aby se upírali k nějaké věčné naději. Jak se jim to podle vás daří? V čem mohou nacházet smysl života bez toho, aby věřili v něco, co tento život přesahuje?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

SNC Slovo na cestu

B21 Bible, překlad 21. století

BK Bible kralická

ČSP Český studijní překlad

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
AA	The Acts of the Apostles	PNL	Poslové naděje a lásky
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
DA	The Desire of Ages	TV	Touha věků
Ed	Education	Vých	Výchova
GC	The Great Controversy	VDV	Velké drama věků
MB	Thoughts from the Mount of Blessing	MON	Myšlenky o naději
MH	The Ministry of Healing	ŽNP	Život naplněný pokojem
PK	Prophets and Kings	OSU	Od slávy k úpadku
PP	Patriarchs and Prophets	NUD	Na úsvitu dějin
SC	Steps to Christ	CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Anglický název
Con	Confrontation	SD	Sons and Daughters of God
EW	Early Writings	SM	Selected Messages
FE	Fundamentals of Christian Education	SR	The Story of Redemption
Mar	Maranatha, the Lord is Coming	T	Testimonies for the Church
MR	Manuscript Releases	TA	The Truth About Angels
Ms	Manuscript	TM	Testimonies to Ministers and Gospel Workers

Další materiály

Zkratka	Anglický název
BC	The Seventh-day Adventist Bible Commentary
RH	Advent Review and Sabbath Herald
ST	Signs of the Times
KKC	Katechismus katolické církve

Vážení a milí přátelé,

cesta autem byla před sto lety mimořádným zážitkem, dnes je to součást naší každodennosti. Usedáme za volanty svých vozů s jasnou vizí – v tolik hodin dojezu do cíle... Jeli jsme na služební cestu, kolega řídil a já jsem dřímal s dobrým pocitem, že stihneme dohodnuté jednání. Probudil mě hlasitý rachot a pak už jsme stáli opřeni o strom, s nádherným výhledem na vodní hladinu pod námi. Stačilo pár centimetrů a naše auto, které dostalo v zatáčce smyk na vysypaném písku, by pokračovalo po prudkém svahu rovnou do vody.

Naše blízká i vzdálená budoucnost je většinou v mlze našich představ a všechno je postaveno jen na naší víře, žel většinou jen v sebe samotného. Rozumný člověk asi umí připustit, že svůj život umíme řídit jen zčásti a velmi mnoho věcí je zcela mimo naši kontrolu – ten písek v zatáčce tam nikdy předtím nebyl. Nabízí se tedy otázka stará jako lidstvo samo – v čem zakotvit tolik potřebnou naději pro život každodenní i ten budoucí?

Možná je dobré s úctou respektovat naprostou beznadějnost života na této zemi. Většina našich jistot je spíše jen naší představou než realitou. Bible tuto myšlenku na mnoha místech prostě konstatuje, ale přidává zásadní sdělení – svou naději v beznadějném světě můžete opřít o Ježíše Krista, Pána, který tu s námi byl a ještě jednou se vrátí...

Marek Škrļa, hospodář Česko-Slovenské unie

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Prostředky na podporu našeho místního sboru můžeme poslat i přímo na sborový účet. Všem dárcům bych chtěl poděkovat za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odesílány na účet příslušného sdružení. První část variabilního symbolu je ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je přidělené číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2022			
Termín	Téma soboty	Sbírka	VS
Říjen			
1. 10.	Den modlitby a půstu		
8. 10.	Den kazatelské služby		
15. 10.	Sbírka pro potřeby DC ADRA ČR	Sbírka pro DC Adru ČR	42
15. 10.	Den daru prorocství		
22. 10.	Sobota stvoření		
29. 10.			
Listopad			
5. 11.	Modlitební týden – zahájení		
12. 11.	Modlitební týden – ukončení a sbírka pro projekty Globální misie	Sbírka MT pro GK	100
19. 11.	e-Modlitební týden mládeže (13.–19. 11.)		
19. 11.	Den sirotků a opuštěných dětí		
26. 11.			
Prosinec			
3. 12.	Den křesťanského správcovství		
10. 12.			
17. 12.			
24. 12.			
31. 12.	Sbírka 13. soboty pro Jihopacifickou divizi	Sbírka 13. soboty	13

HopeTV.cz

NABÍDKOVÝ LIST 4.Q 2022

NOVINKY

DESET NEJVĚTŠÍCH CHYB LÍDRŮ HANS FINZEL

Kniha odhaluje ty nejčastější či nejzásadnější způsoby, jak selhat jako vůdce, demotivovat podřízené nebo tým, který lídr vede, a v konečném důsledku tak ničit svou vlastní práci. Ať už se jedná o upřednostňování administrativy před vztahy, neschopnost ocenit práci svých spolupracovníků či neschopnost vhodně delegovat odpovědnost, existuje způsob, jak se z chyb poučit a změnit svůj způsob vedení.

Tato kniha není napsaná jen pro manažery, ale především pro vedoucí v církvi. Pro administrátory, kazatele, starší sboru, vedoucí mládeže a všechny ty, kteří vedou jiné. Autor upozorňuje na fakt, že často velice dobře víme, kam chceme lidi vést, a často vůbec netušíme jak. Hans Finzel se narodil do rodiny jednoho z německých raketových vědců, které na konci druhé světové války přesunula americká armáda do Ameriky, aby zde „odstartovali“ americký vesmírný program. Jeho zájem však nepatřil raketám, ale křesťanské misijní službě. Je absolventem Columbia International University, Dallas Seminary a na Fuller School of Intercultural Studies získal doktorát z leadershipu. Tomu se poté věnoval celou svou profesní kariéru. Nejprve pracoval deset let ve Vídni pro mezinárodní neziskovou organizaci World Venture a poté ji dvacet let řídil jako generální ředitel. Přednášel o vedení a křesťanském vůdcovství po celém světě a je autorem deseti knih z oblasti leadershipu, mezi něž se řadí i tento titul (The Top Ten Mistakes Leaders Make).

15 × 21 cm / 208 stran / brožura / 220 Kč

MOŽNOST OBJEDNÁNÍ

► Advent-Orion, spol. s r. o.
Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec
tel.: 558 359 100, 603 553 628
e-mail: expedice@adventorion.cz
www.adventorion.cz

- Prostřednictvím sborového traktátníka doručení v příští zásilce do vašeho sboru (*neplatí se poštovné ani balné*).
- Osobní objednání – zásilky jsou expedovány po obdržení objednávky na adresu objednatele (*poštovné a balné ve výši 100 Kč*).

MISIE KNIHAMI

S Božím slovem na každý den **ZE STÍNU SMRTI NA CESTU POKOJE**

VLASTIMIL FÜRST

„A všechen lid k němu přicházel už časné zrána do chrámu, aby ho poslouchal“ (L 21,38). Lidé přicházeli na chrámové nádvoří „už časné zrána“. Tentokrát tu ale nebyli kvůli ranní oběti. Přivedla je touha po setkání s Ježíšem. Chtěli svůj nový den začít poslechem jeho slovům.

Spousta lidí se ráno snaží vykročit tou správnou nohou. Spolehlivější je přitom vykročit správným směrem. Pokud si po probuzení udělám chvíli času na setkání s Ježíšem, mohu se do dalšího dne vydat s jistotou, že spolu s Kristem udělám další krok „ze stínu smrti na cestu pokoje“.

Po nějakém čase opět můžeme číst jako „jitřenku“ texty Vlastíka Fürsta. Tentokrát s námi bude procházet Evangelium podle Lukáše. Vlastíkův přístup nemá ambice detailního teologického rozboru (včetně gramatiky původního jazyka), nicméně je pro něj typické hledání odezvy biblického textu v každodenním životě, motivace pro vlastní prožívání toho, co Boží slovo sděluje, a hledání poučení, potěšení, někdy i napomenutí.

11,5 × 17 cm / 376 stran / brožura / 215 Kč

SYMFONIE ŽIVOTA – NÁSTĚNNÝ KALENDÁŘ 2023

33 × 23,5 cm / 28 stran / drátěná spirála s očkem na pověšení / 160 Kč

HopeTV.cz

SERIÁLY PRO VÁS A VAŠE PŘÁTELE...

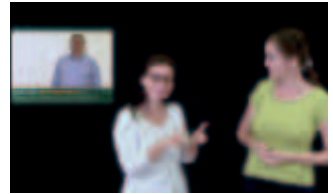
PŘÍBĚHY PRO DĚTI

HopeTV pro vaše děti připravila sedmidílnou sérii křesťanských písniček a povídaní, v níž pastor Radek Jonczy s dětmi zpívá a vypráví jim příběhy ze života. Z Příběhů pro děti si každý může odnést poučení o Bohu, kamarádství, pomoci i odvaze.

KOHOUTI KOKRHAJÍ VŠUDE STEJNĚ

Jan Bárta, výtvarník a někdejší ředitel humanitární organizace ADRA, vám přináší zajímavé a hluboce lidské postřehy ze svých pracovních cest po celém světě. Série je zpracována do podoby audioknihy.

VELKÝ PŘÍBĚH BIBLE III.

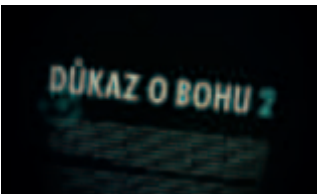
Jaký je vlastně základní příběh, který nám chce celá Bible sdělit? Nabízíme vám sérii přednášek Daniela Dudy s názvem „Velký příběh Bible“. Záznam je opatřen znakovým jazykem a je tedy vhodný ke sdílení s neslyšícími lidmi.

Projekt Identita vznikl jako reakce na stěžejní otázky členů Církve adventistů sedmého dne. Otázky týkající se základů a specifik jejich víry. Identita se pokouší na některé z nich odpovědět.

Seriál Hledání 2 sklídl po celém světě již mnoho ocenění a svým moderním zpracováním může i vám pomoci seznámit vaše přátele s křesťanstvím a nenásilnou formou je oslovit poselstvím evangelia.

Nechte se oslovit přímočarým a srozumitelným poselstvím Kornelia Novaka. Druhá řada seriálu rozhovorů s tímto misionářem a pouličním kazatelem je na téma Boží uzdravení a Ježíš Kristus. Kornelia Novaka zpovídá Martin Hasík.

Je opravdu víra křesťanů utopií? Čemu vlastně následovníci Krista věří a proč? Devatenáct témat se pokouší na tyto otázky odpovědět a ukázat, že víra rozhodně utopií být nemusí.

Kdysi byla fungující rodina samozřejmostí, dnes je spíše vzácností... Proto vznikl Projekt rodina – seriál, v němž nás vztahová poradkyně Milena Mikulková provede celou problematikou vztahů a rodinného života.

ON-LINE K PROHLÍŽENÍ

► www.hopetv.cz

► www.facebook.com/hopetv

Hallelujah, hosana, evangelium, maranatha. Amen?

Ne všichni Bibli rozumí.
Doporučte svým blízkým
duchovním pátračům web
www.pastorpavel.cz!

Pomáhejte mincí denně

Pravidelné dárcovství je tou nejlepší cestou,
jak pomáhat lidem v nouzi.

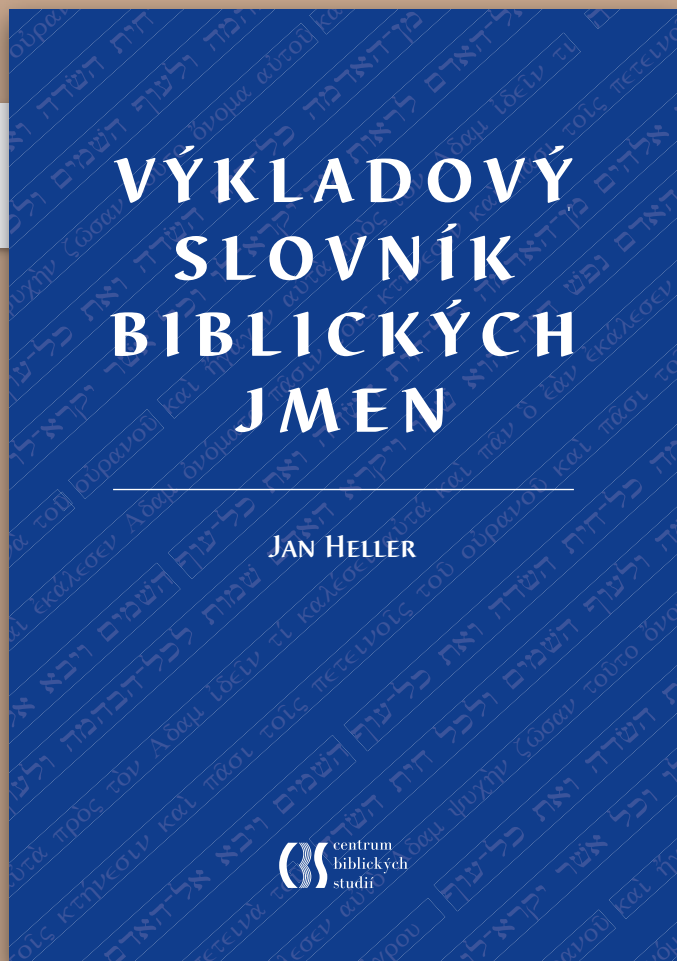

Udělejte dobrý skutek každý den a
pomáhejte s Mincí denně.

Jan Heller

VÝKLADOVÝ SLOVNÍK BIBLICKÝCH JMEN

Onomatologie je nauka o vlastních jménech. Zabývá se jejich vznikem, tvořením, rozšířením a povahou. Výkladový slovník biblických jmen shrnuje a završuje výsledky autorova mnohaletého, ba celoživotního bádání na poli biblické onomatologie. Správné porozumění významu biblických jmen skýtá hlubší vhled do textu a tím může podnětně ovlivnit jeho interpretaci.

(dotisk)

**16 × 24 cm / 632 stran /
tuhá vazba / 799 Kč**

OBJEDNÁVKY PŘIJÍMÁ:

Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec,
tel.: 558 359 100, 603 553 628, e-mail: expedice@adventorion.cz, www.adventorion.cz

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNÍ ŠKOLY <http://sobotniskola.casd.cz>

základní informace o sobotní škole / lekce ve formátu pdf / doplňkové materiály / odkazy na další studijní pomůcky / podněty k modlitbám

